

PORABA AMBULANTNO
PREDPISANIH ZDRAVIL
V SLOVENIJI V LETU
2017

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI V LETU 2017

Urednika | Tatja Kostnapfel
Tit Albreht

Izdajatelj | Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Za izdajatelja | Nina Pirnat

Strokovni pregled | Jurij Fürst

Oblikovanje | Kati Rupnik

Elektronski vir | <http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje | Ljubljana, 2018

ISSN | 2385-9741

Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma,
dovoljena le z navedbo vira.

Vsebina

UVOD	9
POVZETEK.....	10
1 JAVNOZDRAVSTVENI VIDIK SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL	12
2 SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2017.....	17
DEMOGRAFSKI PODATKI	17
PODATKI O ŠTEVILU FARMACEVTOV	18
ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV V LETU 2017	21
PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO REGIJAH	23
PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU	26
3 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO GLAVNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2017 . 27	
3.1 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA - ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV, DDD, DID PO ATC SKUPINAH,	
PO STATISTIČNIH REGIJAH, PO STAROSTNIH SKUPINAH, SPOLU IN LISTAH ZDRAVIL V LETU 2017	27
<i>Bolezni prebavil in presnove (skupina A)</i>	<i>32</i>
<i>Bolezni srca in ožilja (skupina C)</i>	<i>32</i>
<i>Bolezni živčevja (skupina N).....</i>	<i>33</i>
PORABA ZDRAVIL PO ATC KLASIFIKACIJI, PRIKAZANA V ŠTEVILU DDD IN DID	38
3.2 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA GOTOVA ZDRAVILA IN ZDRAVILNE UČINKOVINE (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE) V LETU 2017	40
<i>Zdravila, predpisana na zeleni recept</i>	<i>40</i>
<i>Zdravila, predpisana na beli recept</i>	<i>43</i>
4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE	
V LETU 2017.....	46
4.1 A ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	46
A01 Zdravila v zobozdravstvu	53
A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni	53
A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcijskih motenj	54
A06 Odvajala.....	54
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa.....	54
A11 Vitamini.....	57
A12 Minerali.....	57
4.2 B ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	58
B01 Antitrombotiki.....	61
B02 Antihemoragiki	62
B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	63

4.3	C ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	63
	<i>C01 Zdravila za bolezni srca</i>	<i>69</i>
	<i>C02 Antihipertenzivi</i>	<i>70</i>
	<i>C03 Diuretiki</i>	<i>70</i>
	<i>C04 Periferni vazodilatatorji</i>	<i>70</i>
	<i>C05 Vazoprotektivi</i>	<i>71</i>
	<i>C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta</i>	<i>71</i>
	<i>C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov</i>	<i>72</i>
	<i>C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem</i>	<i>73</i>
	<i>C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov</i>	<i>75</i>
4.4	D ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	76
	<i>D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni</i>	<i>81</i>
	<i>D05 Antipsoriatiki</i>	<i>81</i>
	<i>D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji</i>	<i>81</i>
	<i>D07 Kortikosteroidi – dermatiki</i>	<i>81</i>
	<i>D10 Zdravila za zdravljenje aken</i>	<i>82</i>
4.5	G ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	83
	<i>G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki</i>	<i>87</i>
	<i>G02 Druga ginekološka zdravila</i>	<i>87</i>
	<i>G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil</i>	<i>87</i>
	<i>G04 Zdravila za bolezni sečil</i>	<i>89</i>
4.6	H HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INZULINOV	90
	<i>H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine</i>	<i>93</i>
	<i>H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje</i>	<i>93</i>
	<i>H03 Zdravila za bolezni ščitnice</i>	<i>93</i>
	<i>H04 Hormoni trebušne slinavke</i>	<i>94</i>
	<i>H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija</i>	<i>94</i>
4.7	J ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	95
	<i>J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij</i>	<i>100</i>
	<i>J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje</i>	<i>101</i>
	<i>J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami</i>	<i>101</i>
	<i>J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij</i>	<i>102</i>
4.8	L ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	102
	<i>L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)</i>	<i>105</i>
	<i>L02 Endokrino zdravljenje</i>	<i>106</i>
	<i>L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti</i>	<i>106</i>
	<i>L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti</i>	<i>106</i>
4.9	M ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO – SKELETNEGA SISTEMA	107
	<i>M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom</i>	<i>110</i>
	<i>M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin</i>	<i>111</i>
	<i>M03 Mišični relaksanti</i>	<i>111</i>
	<i>M04 Zdravila za zdravljenje protina</i>	<i>111</i>
	<i>M05 Zdravila za bolezni kosti</i>	<i>111</i>

4.10 N ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	112
N01 Lokalni anestetiki	117
N02 Analgetiki	117
N03 Antiepileptiki	119
N04 Antiparkinsoniki	119
N05 Psiholeptiki	120
N06 Psihoanaleptiki	124
N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje	126
Zdravila za zdravljenje bolezni odvisnosti od opioidov	126
Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov	128
4.11 P ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	130
4.12 R ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	132
R01 Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice	136
R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	136
R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada	137
R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	137
4.13 S ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	138
S01 Zdravila za očne bolezni	141
4.14 V RAZNA ZDRAVILA	142
5. ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA	145
6 LITERATURA IN VIRI	151

Kazalo tabel

TABELA 2. 1:	PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	17
TABELA 2. 2:	PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STAROSTNIH SKUPINAH, SLOVENIJA, 2017	18
TABELA 2. 3:	ZAPOSLENI MAGISTRI FARMACIJE (FARMACEVTI) V LEKARNAH NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	19
TABELA 2. 4:	ŠTEVILO IN VREDNOST RECEPTOV, SLOVENIJA, 2016 – 2017	21
TABELA 2. 5:	ŠTEVILO IN VREDNOST (V EUR) IZDANIH RECEPTOV PO VRSTI RECEPTA IN GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2017	23
TABELA 2. 6:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTO ZDRAVIL, SLOVENIJA, 2011 – 2017	24
TABELA 2. 7:	POVPREČNA VREDNOST ENEGA RECEPTA GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTE V EUR, SLOVENIJA, 2011 – 2017	24
TABELA 2. 8:	SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU V LETU 2017	24
TABELA 3. 1:	ŠTEVILO RECEPTOV ZA GLAVNE ANATOMSKE SKUPINE ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2017	28
TABELA 3. 2:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	31
TABELA 3. 3:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER VREDNOSTI PO ATC SKUPINAH TER SPOLU, SLOVENIJA, 2017	34
TABELA 3. 4:	SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU V LETU 2017	35
TABELA 3. 5:	ŠTEVILO IN VREDNOST IZDANIH RECEPTOV PO LISTAH ZDRAVIL IN PO ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, 2017	37
TABELA 3. 6:	ŠTEVILO DDD PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2009 DO 2017	38
TABELA 3. 7:	ŠTEVILO DID PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETIH 2009 DO 2017	39
TABELA 3. 8:	DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA ZELENI RECEPT, SLOVENIJA, 2017	41
TABELA 3. 9:	DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH RECEPTOV NA ZELENI RECEPT, SLOVENIJA, 2017	42
TABELA 3. 10:	DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA BELI RECEPT, SLOVENIJA, 2017	43
TABELA 3. 11:	DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH BELIH RECEPTOV, SLOVENIJA, 2017	44
TABELA 3. 12:	NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE, SLOVENIJA, 2017	45
TABELA 3. 13:	DESET UČINKOVIN, ZA KATERE JE BILO PORABLJENIH NAJVEČ SREDSTEV, SLOVENIJA, 2017	45
TABELA 4. 1:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI – ZDRAVIL ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (A), SLOVENIJA, 2017	47
TABELA 4. 2:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI – ZDRAVIL ZA BOLEZNI KRVİ IN KRVOTVORNIH ORGANOV (B), SLOVENIJA, 2017	59
TABELA 4. 3:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA, SLOVENIJA, 2017	64
TABELA 4. 4:	NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE V SKUPINI C PO ŠTEVILU RECEPTOV, VREDNOSTI, DDD, DID, SLOVENIJA, 2017	69

TABELA 4. 5:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA, SLOVENIJA, 2017	77
TABELA 4. 6:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST TER ŠTEVILO PORABLJENIH DDD IN DID ZA ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI, SLOVENIJA, 2017	84
TABELA 4. 7:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOSTI TER PORABLJENIH DDD IN DID ZA HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV, SLOVENIJA, 2017.....	91
TABELA 4. 8:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, PORABLJENIH DDD, DID TER ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ, SLOVENIJA, 2017	96
TABELA 4. 9:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST TER ŠTEVILO PORABLJENIH DDD IN DID ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI, SLOVENIJA, 2017	103
TABELA 4. 10:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL, PORABLJENIH DDD IN DID ZA ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO – SKELETNEGA SISTEMA, SLOVENIJA, 2017 .	108
TABELA 4. 11:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOSTI TER PORABLJENIH DDD IN ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE, SLOVENIJA, 2017	113
TABELA 4. 12:	PORABA ANKSIOLITIKOV (N05B) V ŠTEVILU DDD TER DID PO SPOLU OD LETA 2002 DO 2017	122
TABELA 4. 13:	PORABA ANTIDEPRESIVOV (N06A) PO SPOLU V ŠTEVILU DDD TER DID OD LETA 2002 DO 2017	124
TABELA 4. 14:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOSTI ZDRAVIL TER PORABLJENIH DDD IN DID ZA ANTIPARAZITIKE, INSEKTICIDE IN REPELENTE, SLOVENIJA, 2017	131
TABELA 4. 15:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOSTI ZDRAVIL TER PORABLJENIH DDD IN DID ZA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL, SLOVENIJA, 2017	133
TABELA 4. 16:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST ZDRAVIL TER PORABLJENIH DDD IN DID ZA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE OČESNIH, SLOVENIJA, 2017	139
TABELA 5. 1:	ŠTEVILO IZDANIH ODMERKOV ZDRAVIL ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA V LETIH 2013, 2014, 2015, 2016 IN 2017	146

Kazalo slik

SLIKA 2. 1:	ŠTEVILO PREBIVALCEV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	20
SLIKA 2. 2:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA, ZAPOSLENEGA NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	20
SLIKA 2. 3:	RAST ŠTEVILA IZDANIH RECEPTOV (V 1000) OD LETA 2004 DO 2017	21
SLIKA 2. 4:	VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL V MILIJONIH EUR, SLOVENIJA, 2004 – 2017	22
SLIKA 2. 5:	SKUPNI STROŠKI (V 1000 EUR) ZA AMBULANTNO PREDPISANA ZDRAVILA TER STROŠKI ZA ZDRAVILA IZ OZZ V LETIH 2006 – 2017	22
SLIKA 2. 6:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	25
SLIKA 2. 7:	POVPREČNA VREDNOST ZDRAVIL NA ENEGA PREBIVALCA V EUR PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA, 2017	25
SLIKA 2. 8:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV / 100 PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2017	26
SLIKA 3. 1:	DELEŽI V ŠTEVILU IZDANIH RECEPTOV, SLOVENIJA, 2017	29
SLIKA 3. 2:	DELEŽI V VREDNOSTI IZDANIH RECEPTOV, SLOVENIJA, 2017	29
SLIKA 3. 3:	ŠTEVILO RECEPTOV /1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (SKUPINA A), PO REGIJAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2017	32
SLIKA 3. 4:	ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (SKUPINA C), PO REGIJAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2017	33
SLIKA 3. 5:	ŠTEVILO RECEPTOV/1000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (SKUPINA N), PO REGIJAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2017	33
SLIKA 3. 6:	ŠTEVILO RECEPTOV / 1000 PREBIVALCEV PO ATC SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA, 2017	35
SLIKA 3. 7:	SKUPNO ŠTEVILO Rp NA 1000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU	36
SLIKA 3. 8:	TREND PORABE ZDRAVIL PO IZBRANIH ATC SKUPINAH V DDD V LETIH 2009 DO 2017 ...	39
SLIKA 3. 9:	TREND PORABE ZDRAVIL PO NEKATERIH ATC SKUPINAH V DID V LETIH 2009 DO 2017 ..	40
SLIKA 4. 1:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM JE BIL PREDPISAN ZAVIRALEC PROTONSKE ČRPALKE (A02BC) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017	54
SLIKA 4. 2:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA (A10) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017	55
SLIKA 4. 3:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI INSULINI IN ANALOGI (A10A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	56
SLIKA 4. 4:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI INSULINI IN ANALOGI (A10B) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	57
SLIKA 4. 5:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM JE BILA PREDPISANA ACETILSALICILNA KISLINA (100 MG) (B01AC06) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017	61
SLIKA 4. 6:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI SELEKTIVNE ANTAGONISTE ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA (C07AB) V LETU 2017.	72

SLIKA 4. 7:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM JE BIL PREDPISAN ZAVIRALEC KALCIJEVIH KANALČKOV V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	73
SLIKA 4. 8:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	74
SLIKA 4. 9:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV IN ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	74
SLIKA 4. 10:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017....	75
SLIKA 4. 11:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANI KORTIKOSTEROIDI-DERMATIKI (D07) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	82
SLIKA 4. 12:	ODSTOTEK ŽENSK, KATERIM SO BILI PREDPISANI HORMONSKI SISTEMSKI KONTRACEPTIVI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	88
SLIKA 4. 13:	ODSTOTEK MOŠKIH, KATERIM SO BILI PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE BENIGNE HIPERTROFIJE PROSTATE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.....	89
SLIKA 4. 14:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE HIPOTIROZE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	94
SLIKA 4. 15:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	101
SLIKA 4. 16:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJE V STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	105
SLIKA 4. 17:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANA NESTEROIDNA PROTIVNETNA IN PROTIREVMATIČNA ZDRAVILA V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.....	110
SLIKA 4. 18:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM JE BIL PREDPISAN TRAMADOL IN KOMBINACIJE V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	118
SLIKA 4. 19:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI ANTIPSIHOTIKI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	121
SLIKA 4. 20:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI ANKSIOLITIKI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	122
SLIKA 4. 21:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM JE BIL PREDPISAN ZOLPIDEM V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	123
SLIKA 4. 22:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILI PREDPISANI ANTIDEPRESIVI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	125
SLIKA 4. 23:	TREND PORABE ZDRAVIL V PROGRAMU ZDRAVLJENJA ODVISNOSTI IZRAŽEN V ENOTAH MERE PO ŠIFRANTU OSNOVNIH PAKIRANJ V CBZ (NPR: ŠKATLA, STEKLENICA, ...).....	128
SLIKA 4. 24:	SKUPNO ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV ZA THC IN CBD V LETIH 2015-2017	129
SLIKA 4. 25:	SKUPNA PORABA THC IN CBD V GRAMIH V LETIH 2015 – 2017	129
SLIKA 4. 26:	ODSTOTEK OSEB, KATERIM SO BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2017.	137
SLIKA 5. 1:	TREND PORABE CEPIVA ZA CEPLJENJE PROTI GRIPI S PREČIŠČENIM ANTIGENOM VIRUS INFLUENZE.	149
SLIKA 5. 2:	TREND PORABE CEPIVA PROTI PNEVMOKOKNIM OKUŽBAM V LETIH 2013 DO 2017	150
SLIKA 5. 3:	TREND ŠTEVILA IZDANIH ODMERKOV ZDRAVIL ZA IZVAJANJE PROGRAMOV CEPLJENJA PROTI KLOPNEMU MENINGOENCEFALITISU, PRI OTROCIH TER ODRASLIH OD LETA 2013 DO LETA 2017.....	150

Ponovno je pred vami publikacija Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) o porabi ambulantno predpisanih zdravil, predpisanih na zelene in bele recepte v Sloveniji v letu 2017. V letošnjem letu smo se odločili, da porabo dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) ter porabo ampuliranih zdravil (seznam A) vključimo v publikacijo o porabi bolnišničnih zdravil, ki jo prav tako pripravljamo.

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed pomembnih področij javnega zdravja ter prispeva k odgovornejšemu predpisovanju in uporabi zdravil. Prav tako pa lahko trend porabe zdravil pripomore pri načrtovanju in spremljanju sistema zdravstvenega varstva.

Objavljene podatke o predpisanih zdravilih Nacionalni inštitut za javno zdravje pridobi iz baz podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), kamor jih, skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, pošiljajo lekarne.

V naslednji letih pa bo dodaten vir podatkov tudi informacijska rešitev eRecept (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti. Od 1. februarja 2016 je njegova uporaba obvezna tudi na sekundarni in terciarni ravni. Kljub vsemu pa doseg 100 odstotkov izdanih e-receptov ne bo mogoče uresničiti, saj določeni načini predpisovanja receptov niso predvideni preko informacijske rešitve eRecept (nujni recepti, recepti za lastno uporabo, predpisovanje narkotikov ipd.).

V Sloveniji za spremljanje predpisovanja zdravil uporabljamo Anatomsko - terapevtsko - kemijsko (ATC) klasifikacijo, porabo zdravil pa prikazujemo v številu izdanih receptov ter številu definiranih dnevni odmerkov (DDD) ter številu definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan (DID) na petih nivojih ATC klasifikacije.

V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom DDD in številom DID ter indeksi glede na preteklo leto. Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine je poraba zdravil predstavljena tudi po statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

Prav tako je prikazana tudi poraba cepiv, ki je tudi stroškovno ovrednotena ter trendi.

Na podlagi podatkov o porabi zdravil je potrebno preverjati tudi skladnost s strokovnimi smernicami zdravljenja ter pripravljati predloge za učinkovitejše terapevtske prakse. S pravilno, varno in odgovorno rabo zdravil lahko izvajalci zdravstvenega varstva izboljšajo učinke zdravljenja ter zmanjšajo tveganja za nastanek neželenih učinkov zdravil pri bolnikih, pri čemer pa je seveda potrebno, da so dobro informirani in sodelujoči tudi bolniki sami.

V letu 2017 je bilo izdanih preko 17,9 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti 484 milijonov EUR. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,67 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 235 evrov.

Največ receptov je bilo v letu 2017 predpisanih za bolezni srca in ožilja (26,4 % vseh receptov, 2249 receptov/1000 prebivalcev), za zdravila z delovanjem na živčevje (19,1 % vseh receptov, 1624 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (13,2 % vseh receptov, 1127 receptov/1000 prebivalcev). Sledijo zdravila za bolezni mišično - skeletnega sistema (6,7 % vseh receptov), zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (6,1 % vseh receptov) ter zdravila za bolezni dihal (6,0 % vseh receptov).

V Sloveniji je izdanih povprečno 8673 receptov na 1000 prebivalcev. Največ receptov, 23,5 % nad slovenskim povprečjem, je bilo predpisanih v pomurski regiji, najmanj receptov, 11 % manj od povprečja, pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji. Pod slovenskim povprečjem po številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev so še gorenjska, goriška in obalno-kraška regija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Izmed zdravil za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C) so največji delež zavzemala zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem (1,7 milijonov receptov), ki se uporabljajo pri bolnikih s kroničnim srčnim popuščanjem, z najvišjo porabo v posavski in pomurski regiji. Sledijo zdravila za spreminjanje ravnih serumskih lipidov (preko 900 tisoč receptov), z najvišjo porabo v pomurski in zasavski statistični regiji. Ta zdravila jemlje 11,8 % populacije. Preko 820 tisoč receptov pa je bilo predpisanih za antagoniste adrenergčnih receptorjev, ki se predpisujejo za zdravljenje visokega krvnega pritiska (hipertenzije), zdravljenje angine pectoris ter zdravljenja stabilnega kroničnega srčnega popuščanja.

Od zdravil z delovanjem na živčevje (ATC skupina N) so največji odstotni deleža v številu receptov pripadali analgetikom (N02) (41,2 %), psiholeptikom (N05) (27,6 %) ter psihoanaleptikom (N06) (19,6 %).

Najbolj pogosto predpisana učinkovina je bil paracetamol, v skoraj 20 % deležu, sledita še dva analgetika. Celokupna poraba opiatov se ni bistveno spremenila. Med opiati sicer še vedno narašča kombinacija oksikodona z naloksonom.

Anksiolitiki (N05B) predstavljajo že vrsto let najpogosteje predpisano podskupino med psiholeptiki.

Vse predpisane učinkovine so bile v podskupini *benzodiazepini* (N05BA). Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile alprazolam, bromazepam in diazepam. Trend porabe anksiolitikov v zadnjih 15 letih postopno pada. Iz skupine benzodiazepinom podobnih zdravil je podrobneje predstavljena poraba zolpidema. Največ so zolpidem predpisovali v primorsko-notranjski in podravski regiji.

V skupini psihoanaleptikov so najpogosteje predpisovali antidepresive (N06A). Število teh receptov se je v primerjavi z letom prej povišalo za 2 %. Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine *selektivnih zaviralcev privzema serotonina* (N06AB). Najpogosteje so bila predpisana zdravila z escitalopramom. Največ so antidepresive predpisovali v zasavski regiji, sledita goriška in koroška regija. Povprečno je antidepresive prejemale 6.9 % populacije.

V skupini zdravil za *bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)* je bila v letu 2017 poraba za 3 % višja kot v letu prej, prav tako skupni stroški za ta zdravila.

V tej skupini je najvišja poraba zdravil za kislinsko pogojene bolezni (preko 925 tisoč receptov), predvsem zdravila za zdravljenje peptične razjede in refluksne bolezni. Podrobneje je z navedenimi regijami največje porabe opisana poraba zaviralcev protonske črpalke (najvišja poraba teh zdravil v letu 2017 je bila v podravski regiji).

Sledijo zdravila za zdravljenje diabetesa (preko 850 tisoč receptov), od tega za peroralne antidiabetike (najvišja poraba je bila v zasavski regiji) ter inzuline in analoge (najvišja poraba je bila prav tako v zasavski regiji). Zdravila za zdravljenje diabetesa prejema 5,3 % populacije.

Javnozdravstveni vidik spremljanja porabe zdravil

Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) skladno z *Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva* za nacionalne namene spremlja in analizira podatke o porabi zdravil (1).

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, lekarne pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder se zbrane in obdelane podatke pošlje Nacionalnemu Inštitutu za javno zdravje (NIJZ). Podatki izdaje zdravil so zajeti tako iz receptov s predpisanimi zdravili in živili za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) - *zeleni recepti*, kot tudi iz receptov s predpisanimi zdravili, ki niso pravica iz OZZ - *beli recepti*. V prihodnje bomo podatke črpali iz baz e-receptov

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je podati informacije o porabi zdravil, opozoriti na vlogo odgovornega predpisovanja zdravil ter spremljati porabo sredstev za zdravila. Analiziranje podatkov pa predstavlja tudi podlago za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva in je pomembno tudi iz ekonomskega vidika, saj je strošek zdravil eden izmed večjih neposrednih medicinskih stroškov.

Spremljanje porabe zdravil je eno izmed področij javnega zdravja, katerega dolgoročni cilj je preprečevanje bolezni ter varovanje in izboljševanje zdravja, s tem pa tudi kvalitete življenja. Ustrezno predpisovanje zdravil ob upoštevanju strokovnih in ekonomskih vidikov ima pomembno družbeno vlogo, stalno spremljanje porabe pa pri tem prispeva k bolj odgovornemu ravnanju in pravilni rabi zdravil. Pregled nad podatki omogoča tudi posredno pridobivanje informacij o obolevnosti. Informacije, ki jih pridobimo preko analize podatkov o porabi zdravil, so koristne tudi z vidika ugotavljanja, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila - tako lahko spremljamo tudi ustreznost terapevtskih smernic.

Glede na staranje prebivalstva je velikega pomena spremljanje porabe zdravil po starosti, iz katerega lahko sklepamo na razlike v obolevnosti med starostnimi skupinami. Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko po drugi strani ugotavljamo lokalno povečano specifično obolevnost ali morebitna odstopanja od terapevtskih smernic.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno opazovanje predpisovanja *zdravil za bolezni srca in ožilja* (posebej antihipertenzivov in statinov), *zdravil za bolezni prebavil in presnove* (posebej zaviralcev protonske črpalke), *zdravil z delovanjem na živčevje* (posebej anksiolitikov in antidepresivov) ter *protimikrobnih zdravil* (posebej antibiotikov). Vsako leto bolj aktualno je tudi spremljanje porabe cepiv in posredno precepljenosti prebivalstva. Določen poudarek je potrebno nameniti tudi polifarmakoterapiji.

Državni zbor je 29. marca 2016 sprejel *Resolucijo plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«*, ki predstavlja podlago za razvoj zdravstva v Sloveniji v naslednjih desetih letih ter v središče postavlja tako uporabnika kot izvajalca. Resolucija načrtuje zagotovitev pravilne in varne uporabe zdravil ter za vse enako dostopnost do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe čim bližje prebivalcem, integrirano in celovito obravnavo, upoštevane zdravstvene potrebe starajoče se populacije, usmerjenost v uporabnika ter njegovo opolnomočenje ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil (2,3).

Preko te resolucije se bo z različnimi ukrepi zagotovila racionalna raba zdravil in boljša dostopnost do kakovostne farmacevtske oskrbe. Vzpostavljen bo sistem preskrbe z redkimi zdravili. Nadgrajena bo tudi dejavnost klinične farmacije v procese uporabe zdravil, na vseh ravneh zdravstvene obravnave bodo vključeni klinični farmacevti. Zagotovila se bo optimizacija predpisovanja in izdajanja zdravil, med drugim tudi z reševanjem problematike polifarmakoterapije (2,3).

Način spremljanja predpisovanja zdravil nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev. Strokovne razprave za določitev vzrokov opisanih razlik in za morebitno usklajitev prakse predpisovanja zdravil, lahko omogočijo potencialno sprejemanje ukrepov za preprečevanje neracionalne porabe zdravil.

ATC klasifikacija je mednarodni univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila. Zdravila razvršča glede na njihovo glavno indikacijo, najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven); anatomsko skupino označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina, označuje jo dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov (4,5).

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (na dan 30.6.) (4,5).

Zdravilo (določajo ga sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje) ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij (pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino). Če pa obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake ATC.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po ATC/DDD metodologiji, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO). Porabo zdravil poročamo po statističnih regijah prebivališča prejemnikov, po starostnih skupinah in po spolu.

Spremljanje porabe zdravil ter upravljanje s stroški zdravil je osnova farmakoeconomike. Skupni stroški v zdravstvenem sektorju so v stalnem porastu in znaten del le-teh predstavljajo izdana zdravila, ki so eden izmed neposrednih medicinskih stroškov.

Cene zdravil so predmet državne regulacije na podlagi *Zakona o zdravilih* in predmet dogovarjanja o cenah med dobavitelji zdravil ter kupci oziroma plačniki. Število izdanih enot pri zdravilih na recept je odraz individualnih strokovnih odločitev oseb, pooblaščenih za predpisovanje zdravil, v določeni meri pa tudi odraz sistemskih odločitev, npr. v okviru sistema medsebojno zamenljivih zdravil in sistema terapevtskih skupin zdravil (6,7).

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*, za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) (3).

Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na liste (8). Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila, predvsem pomen zdravila z vidika javnega zdravja, prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva, terapevtski pomen zdravila, ocena farmakoeconomskih podatkov za zdravilo, ocena etičnih vidikov, prioritete programov zdravstvenega varstva...)

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na listo, preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba doplača sama (3).

Zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje, se predpisujejo na zelene recepte. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZZS. V okviru eZdravja obstoja informacijska rešitev eRecept (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti. Od 1. februarja 2016 je njegova uporaba obvezna tudi na sekundarni in terciarni ravni. Kljub vsemu pa doseg 100 odstotkov izdanih e-receptov ne bo mogoče uresničiti, saj določeni načini predpisovanja receptov niso predvideni preko informacijske rešitve eRecept (nujni recepti, recepti za lastno uporabo, predpisovanje narkotikov ipd.).

ZZZS lahko pri razvrstitvi na *pozitivno* in *vmesno* listo določi omejitve predpisovanja in/ali izdajanja, kar je v oznaki za listo označeno z zvezdico (*).

Nerazvrščena zdravila pa so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept. Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je 30 dni od datuma predpisa zdravila.

Celotna vrednost recepta je torej skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije OZZ, deleža cene, ki jo pokrije PZZ oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja od njegove najvišje priznane vrednosti.

Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZZS. *Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV)* je bil uveden leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke. ZZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini (9, 10,11).

Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva v učinkovitosti in varnosti. ZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na ravni cene primerljivega odmerka zdravila z najugodnejšim razmerjem med stroški in učinki zdravljenja, tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil (12,13).

Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV) je bil uveden leta 2003 za skupine *medsebojno zamenljivih zdravil*. Medsebojna zamenljivost zdravil je v Evropski uniji v nacionalni pristojnosti. V RS gre pri tem za upravno odločitev pristojnega organa za zdravila (JAZMP), ki na podlagi zakonskih meril ugotovi, da medsebojno zamenjevanje zdravil, razvrščenih v skupine zdravil, ki jih enolično opredeljujejo enaka sestava učinkovin, jakost ter funkcionalne lastnosti farmacevtske oblike, ne vodi do klinično pomembnih razlik v njihovi učinkovitosti in varnosti. V skupine zdravil se lahko vključujejo zdravila, ki so bioekvivalenti, farmacevtski ekvivalenti ali farmacevtske alternative. Sistem je od svojega nastanka leta 2003 zvezno rasel in danes vključuje preko 2000 zdravil v preko 400 skupinah.

ZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Referenčno zdravilo mora v skupini medsebojno zamenljivih zdravil imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež (13). Pri tem ZZS upošteva zadnje dostopne mesečne podatke o izdanih zdravilih. Za zdravila, katerih cena je višja od NPV, je potrebno doplačati razliko med dejansko ceno in NPV; znotraj posamezne skupine zdravil pa je vedno vsaj eno zdravilo, za katero zavarovancu ni potrebno doplačati razlike (11).

Terapevtske skupine zdravil

Sistem NPV je bil oktobra 2013 na podlagi Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) razširjen na terapevtske skupine zdravil. Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva v učinkovitosti in varnosti (11).

ZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na ravni cene primerljivega odmerka zdravila z najugodnejšim razmerjem med stroški in učinki zdravljenja tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil. Referenčno zdravilo mora v terapevtski skupini zdravil prav tako imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež. Učinkovina referenčnega zdravila mora imeti najmanj 100 %/(n+1) tržni delež, kjer je »n« število učinkovin v terapevtski skupini zdravil. Pri tem ZZS upošteva zadnje dostopne letne podatke o izdanih zdravilih, izražene v definiranih dnevni odmerkih (DDD) (12).

Strokovne zdravniške in farmacevtske organizacije že od uvedbe terapevtskih skupin izražajo pomisleke, da večkratna menjava terapije lahko pri bolnikih povzroči podvajanje terapije ali prekinitev jemanja zdravil, oboje pa je za zdravje bolnikov nevarno in posledično stroškovno obremenjujoče. Za oceno vpliva uvedbe terapevtskih skupin zdravil bi bila potrebna natančna analiza, ki bi pokazala, ali je prišlo v preteklem obdobju do sprememb v vedenju bolnikov, ki bi lahko vodile v dolgoročno negativne posledice za zdravje (12,13).

Do konca leta 2014 so bile uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil (14):

1. **zaviralci protonske črpalke** – A02BC (1.10.2013)
2. **zdravila z imatinibom** – L01XE01 (31.3.2014),
3. **zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg** – B01AC06 (31.3.2014)
4. **zdravila s triptani** – N02CC (29.9.2014)

5. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma** – S01EA, S01EC, S01ED in S01EE (27.11.2014).

V letu 2016 so bile s strani ZZS na novo uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil:

1. **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX (26.02.2016)
2. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10BA in C10BX (26.02.2016)
3. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa** – R01AD (26.02.2016)
4. **zdravila s somatotropinom** - H01AC01 (15.09.2016)

V letu 2017 so bile s strani ZZS na novo uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil:

1. **inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2017-DI/32 z dne 21. 9. 2017,
2. **kombinacij adrenergikov in inhalacijskih glukokortikoidov**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 9001-11/2017-DI/33 z dne 21. 9. 2017,
3. **zaviralcev angiotenzinske konvertaze**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/20 z dne 18. 10. 2017,
4. **zdravil za zniževanje holesterola**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/21 z dne 18. 10. 2017 in
5. **zdravil z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/22 z dne 18. 10. 2017.

Splošni podatki o porabi zdravil v letu 2017

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

Demografski podatki

Poraba zdravil je odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev ter drugih dejavnikov. V tabeli 2.1 je prikazano število prebivalcev v Sloveniji glede na statistične regije. Podatki se nanašajo na stanje z dne 1. 7. 2017 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije (13).

Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtnina vseh prebivalcev Slovenije (26,2 %), sledi podravska regija, s 15,6 % ter savinjska regija z 12,3 %. Najmanjša regija po številu prebivalcev je primorsko-notranjska regija - tu živi le 2,5 % vseh prebivalcev Slovenije, sledi ji zasavska regija, kjer živi 2,8 % odstotkov prebivalstva (tabela 2.1).

Tabela 2. 1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2017

Statistične regije	Skupaj	Moški	Ženske
Pomurska	115.304 (5,6 %)	56.744	58.560
Podravska	321.420 (15,6 %)	159.863	161.557
Koroška	70.817 (3,4 %)	35.506	35.311
Savinjska	255.118 (12,3 %)	128.008	127.110
Zasavska	57.257 (2,8 %)	28.269	28.988
Posavska	75.422 (3,7 %)	37.888	37.534
Jugovzhodna Slovenija	142.742 (6,9 %)	72.042	70.700
Osrednjeslovenska	540.369 (26,2 %)	264.880	275.489
Gorenjska	203.705 (9,9 %)	100.941	102.764
Primorsko-notranjska	52.547 (2,5 %)	26.575	25.972
Goriška	117.714 (5,7 %)	58.898	58.816
Obalno-kraška	113.746 (5,5 %)	56.359	57.387
SLOVENIJA	2.066.161	1.025.973	1.040.188

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu. Število moških je največje v starostni skupini 40-49 let, število žensk je tudi najvišje v starostni skupini 50-59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več, žensk pa je v tej starostni skupini skoraj trikrat več kot moških. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 59. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk.

Tabela 2. 2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2017

Starostne skupine	Skupaj	Moški	Ženske
0 - 4 let	104.641	53.807	50.834
5 - 9 let	110.822	57.050	53.772
10 - 14 let	94.223	48.408	45.815
15 - 19 let	92.875	48.074	44.801
20 - 29 let	222.593	115.156	107.437
30 - 39 let	295.409	155.120	140.289
40 - 49 let	299.174	155.223	143.951
50 - 59 let	303.712	153.401	150.311
60 - 69 let	270.860	133.520	137.340
70 - 79 let	165.092	72.025	93.067
80 - 84 let	57.714	21.012	36.702
85 let +	49.046	13.177	35.869
SLOVENIJA	2.066.161	1.025.973	1.040.188

Podatki o številu farmacevtov

Lekarniška dejavnost je javna služba, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili ter farmacevtska obravnava pacientov. Izvaja se na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Mrežo lekarniške dejavnosti na primarni ravni zagotavlja občina ali več sosednjih občin skupaj, na sekundarni in terciarni ravni pa država.

Lekarniška dejavnost na primarni ravni se izvaja v lekarni, v podružnicah lekarne ter s priročno zalogo zdravil.

Namen lekarniške dejavnosti je zagotavljanje kakovostne in učinkovite preskrbe z zdravili in drugimi izdelki za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede njihove varne, pravilne in učinkovite uporabe pacientom in zdravstvenim delavcem v zdravstvu. Nosilec lekarniške dejavnosti je magister (-tra) farmacije (14).

Lekarniško dejavnost na primarni ravni zdravstvene dejavnosti je 31.12.2017 opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 189 lekarnami in 47 lekarniški podružnicami, 87 izvajalcev s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti (od tega 82 fizičnih oseb, ki so nosilci lekarniške dejavnosti in 5 pravnih oseb v obliki družbe z omejeno odgovornostjo) s 87 lekarnami in 11 lekarniški podružnicami ter 2 bolnišnični lekarnama, skupaj 336 organizacijskih enot. Število organizacijskih enot se je v primerjavi z letom 2016 povečalo za 3 enote.

Lekarniška enota je v povprečju oskrbovala 6148 prebivalcev (št. preb. 2.065.890 - stanje na dan 1.10.2017 – podatki SURS).

Lekarniška dejavnost na sekundarni in terciarni ravni je bila organizirana v 26 bolnišnicah s 27 bolnišničnimi lekarnami (Vir: Lekarniška zbornica).

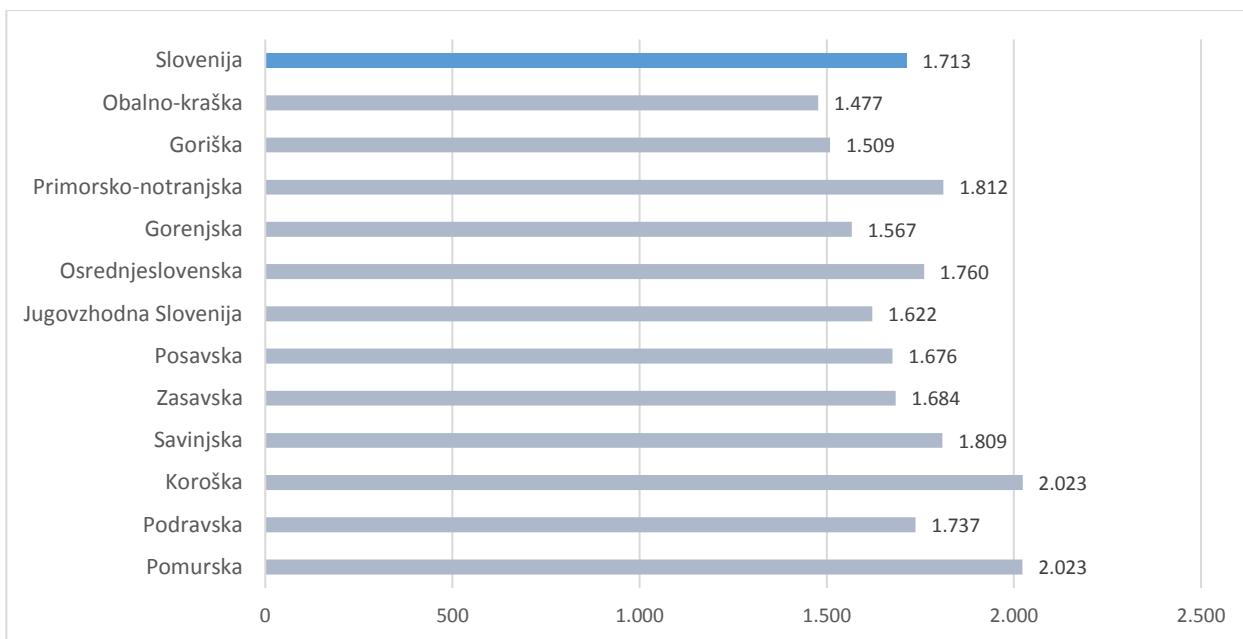
Tabela 2. 3: Zaposleni magistri farmacije (farmacevti) v lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2017

Statistične regije	Javne lekarne	Zasebne lekarne	Skupaj
Pomurska	42	15	57
Podravska	133	52	185
Koroška	32	3	35
Savinjska	117	24	141
Zasavska	31	3	34
Posavska	36	9	45
Jugovzhodna Slovenija	67	21	88
Osrednjeslovenska	213	94	307
Gorenjska	104	26	130
Primorsko-notranjska	29	0	29
Goriška	46	32	78
Obalno-kraška	54	23	77
SLOVENIJA	904	302	1.206

V letu 2017 je bilo v slovenskih lekarnah, organiziranih na primarni ravni zaposlenih 1206 magistrów farmacije oz. farmacevtov, od tega 75 % v javnih lekarnah in 25 % v zasebnih (tabela 2.3). Leto prej je bilo zaposlenih 1191 farmacevtov (15,16).

Največji delež farmacevtov, zaposlenih v zasebnih lekarnah, je v goriški regiji (41 %), primorsko-notranjska regija zasebne lekarne nima, v osrednjeslovenski regiji je delež 30,6 %, v pomurski pa 26,3 % (16).

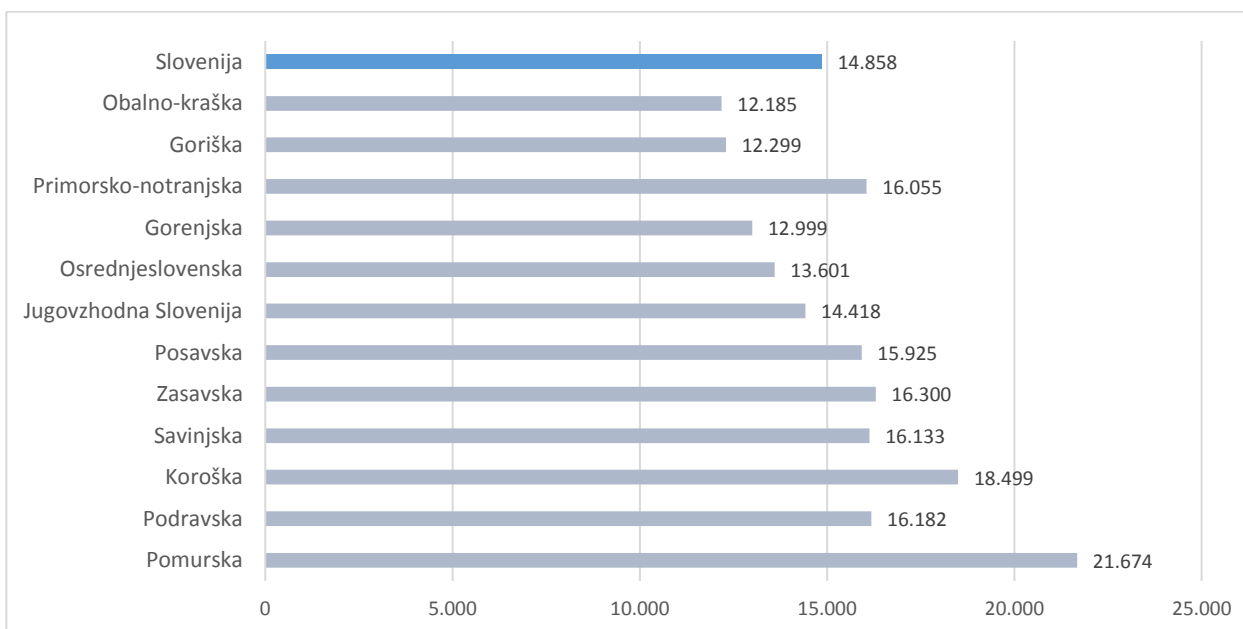
V povprečju je v letu 2017 vsak *lekarniški farmacevt zaposlen na primarni ravni* skrbel za 1713 prebivalcev Slovenije, kar je manj kot leto prej (1733). Tudi v letu 2017 so bili najbolj obremenjeni farmacevti v koroški regiji in pomurski regiji, kjer je en farmacevt skrbel za 2023 oseb, sledili sta primorsko-notranjska s 1812 osebami ter savinjska s 1809 osebami. Najmanj so bili obremenjeni v obalno-kraški regiji, kjer so skrbeli povprečno za 1477 prebivalcev (slika 2.1).

Slika 2. 1: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2017

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na vsakega *lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni* v Sloveniji v letu 2017 je bilo 14.858, kar je manj kot leto poprej (16.033 receptov).

Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo največje v pomurski regiji – 21.674 receptov in najmanjše v obalno-kraški regiji (12.185 receptov) (slika 2.2).

Slika 2. 2: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija, 2017

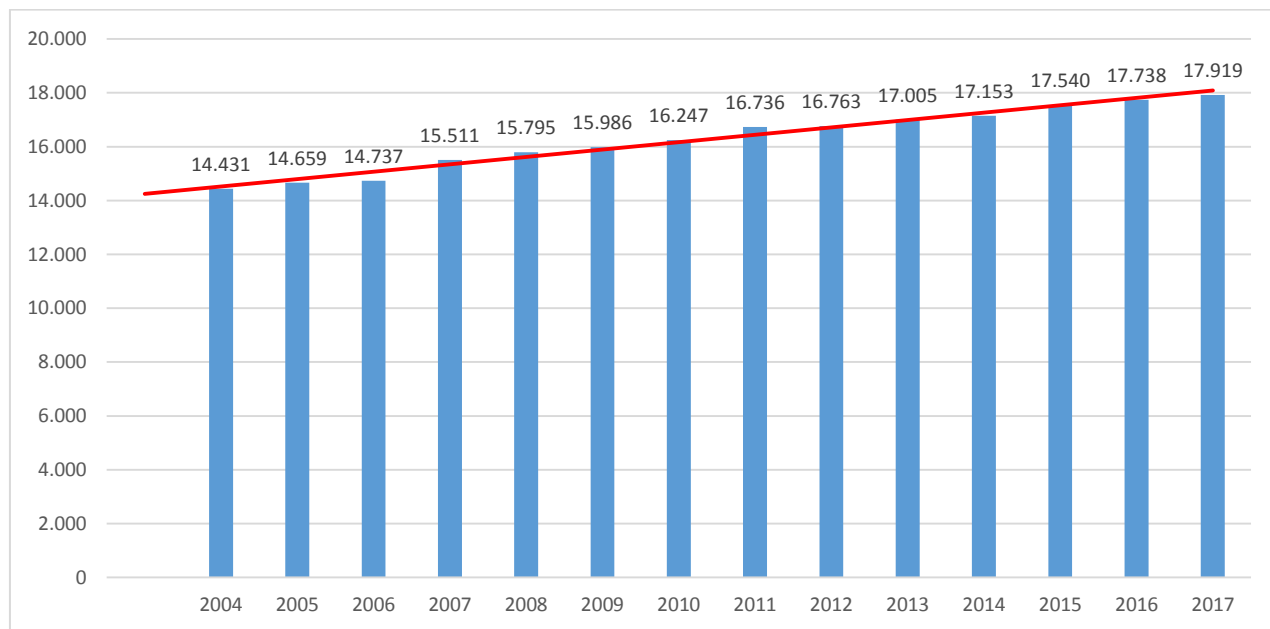
Število izdanih receptov v letu 2017

V letu 2017 je bilo izdanih preko 17,9 milijonov receptov za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti 484 milijonov EUR. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,67 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 234 evrov, leta 2016 pa 226 evrov (tabela 2.4).

Tabela 2. 4: Število in vrednost receptov, Slovenija, 2016 – 2017

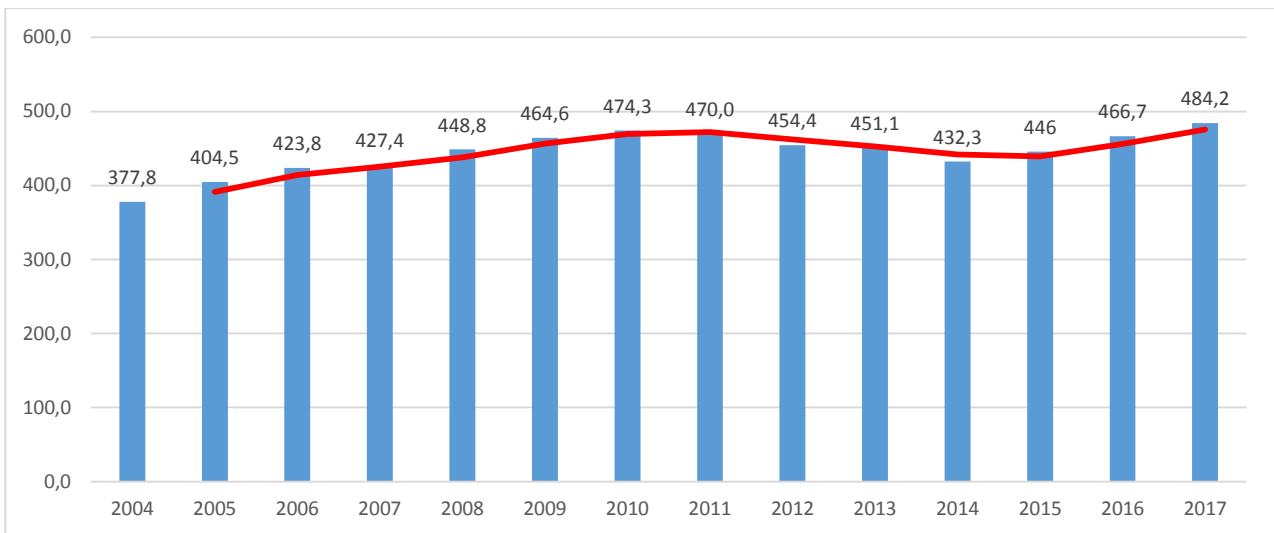
Skupina	Štev. Rp 2017	Štev. Rp 2016	Indeks 2017 / 2016	Štev. Rp na 1 prebivalca 2017	Vred. Rp (v EUR) 2017	Indeks 2017 / 2016	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2017
Originalna in generična zdravila	17.590.220	17.404.684	101	8,51	476.072.018	104	27,06
Magistralni pripravki	329.045	333.648	99	0,16	8.143.654	103	24,75
SKUPAJ	17.919.265	17.738.332	101	8,67	484.215.672	104	27,02

V letih 2004 do 2017 je število izdanih receptov poraslo za 24 % (slika 2.3).

Slika 2. 3: Rast števila izdanih receptov (v 1000) od leta 2004 do 2017

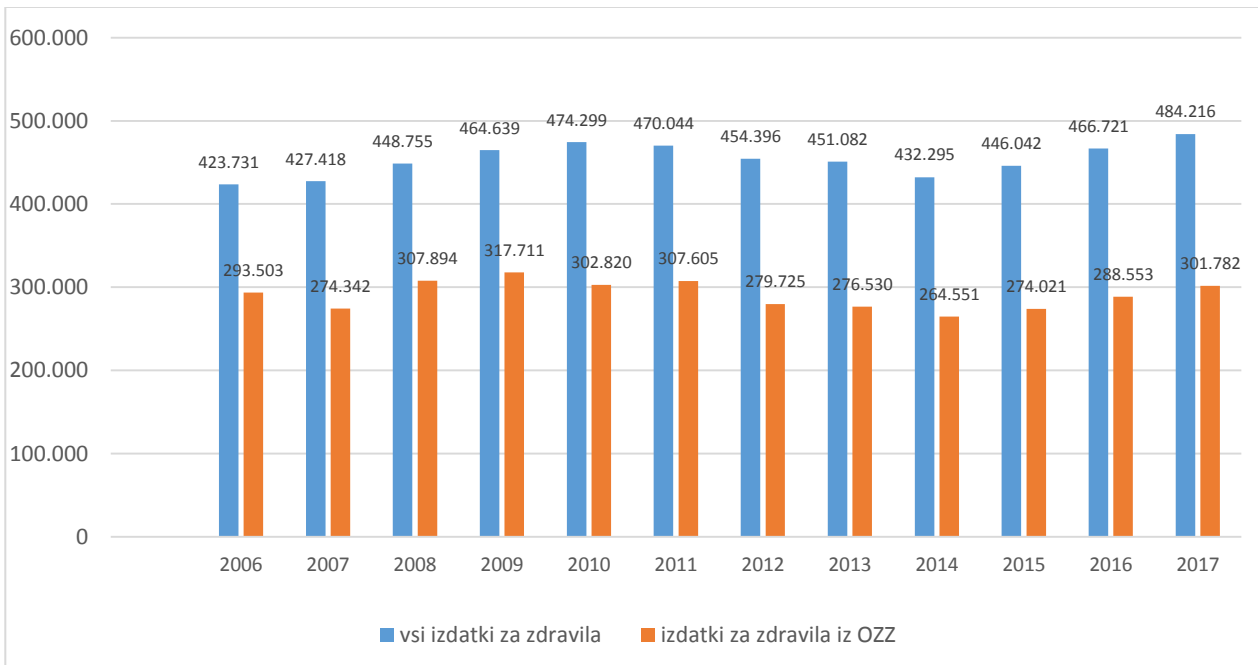
Slika 2.4 prikazuje vrednost izdanih zdravil v EUR. Med letoma 2012 in 2013 je prišlo do zmanjšanja vrednosti izdanih zdravil, trend upada se kaže tudi v letu 2014 (zmanjšanje za 4,16 %). Od leta 2015 narašča trend vrednosti zdravil (skupno za 8,5 %).

Slika 2. 4: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija, 2004 – 2017

Skupni stroški za zdravila so se v letih 2010 - 2014 manjšali, od leta 2015 pa naraščajo.

Delež zdravil iz OZZ je prav tako padel od leta 2011 (65,4 % delež) do leta 2014 (61,2 % delež), nato pa je v letu 2015 začel naraščati. V letu 2017 delež zdravil iz OZZ zavzema 62,3 % delež (v letu 2016 je zavzemal 61,8 % delež) (slika 2.5).

Slika 2. 5: Skupni stroški (v 1000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2006 – 2017

Na zelene recepte je bilo v letu 2017 predpisanih 2609 različnih šifer oz. 2.596 zdravil (684 učinkovin), kar je 4 % zdravil več in 4 % učinkovin več kot leto prej.

Na bele recepte je bilo predpisanih 2178 različnih šifer oz. 2.157 zdravil (731 učinkovin), kar je primerljivo s preteklim in predpreteklim letom.

Skupno je bilo leta 2017 predpisanih 3199 različnih zdravil (4 % več kot leto prej) z 888 učinkovinami (2 % več kot leto prej).

V letu 2017 je bilo izdanih 97,2 % zelenih receptov ter 2,8 % belih receptov (tabela 2.5).

Tabela 2.5: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2017

	Število receptov	Vrednost receptov	Število receptov	Vrednost receptov
ATC	zeleni	zeleni	beli	beli
A	2.291.944	57.187.304	37.404	572.673
B	984.544	46.039.354	41.193	627.770
C	4.589.045	75.036.906	57.937	833.012
D	491.774	6.534.833	125.357	1.212.352
G	785.112	21.442.471	67.014	2.333.331
H	431.178	10.780.086	1.890	52.016
J	1.046.274	26.987.174	20.791	257.531
L	164.560	100.963.479	392	57.686
M	1.166.500	16.179.555	15.088	199.043
N	3.308.773	66.492.497	47.682	774.245
P	59.159	539.176	2.240	66.731
R	1.016.413	25.065.425	46.305	488.989
S	673.558	8.348.171	30.909	254.734
V	86.942	6.733.448	242	12.025
Ostalo	315.071	7.799.984	13.974	343.670
Skupaj	17.410.847	476.129.863	508.418	8.085.808

Predpisovanje zdravil po regijah

Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo v letih od 2011 – 2017 prikazuje tabela 2.6, medtem ko tabela 2.7 za enako obdobje prikazuje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil.

Skupno število receptov za zdravila s pozitivne je trmo padalo do leta 2013, v zadnji letih je opazen rahel dvig. Povprečno število receptov z vmesne liste narašča že od leta 2011 (Tabela 2.7).

Tabela 2. 6: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2011 – 2017

Razvrstitev	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
pozitivna	10.835.180	10.071.702	9.260.346	9.298.880	9.410.682	9.441.000	9.470.201
vmesna	5.094.691	5.874.120	6.943.437	7.057.060	7.316.306	7.479.371	7.625.575
izven OZZ	473.767	485.227	470.234	459.969	464.872	484.313	494.444
SKUPAJ	16.403.638	16.431.049	16.674.017	16.815.909	17.191.860	17.404.684	17.590.220

Tabela 2. 7: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev na liste v EUR, Slovenija, 2011 – 2017

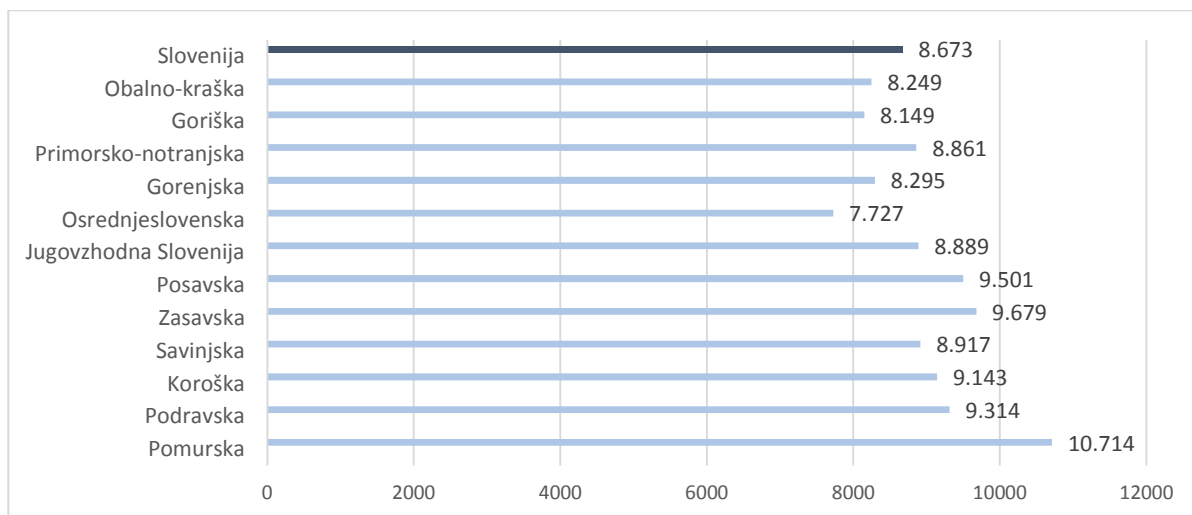
Razvrstitev	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
pozitivna	28,87	30,09	32,59	30,99	31,62	32,99	34,19
vmesna	28,12	23,43	19,73	18,50	18,39	18,74	18,95
izven OZZ	15,16	13,83	11,51	14,22	14,07	14,88	15,66
SKUPAJ	28,24	27,23	26,64	25,29	25,51	26,36	27,06

Število izdanih receptov je odvisno od stopnje obolevnosti prebivalcev v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starostnikov v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili, ...). Na število izdanih receptov na prebivalca vpliva regija njegovega prebivališča.

Tabela 2. 8: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2017

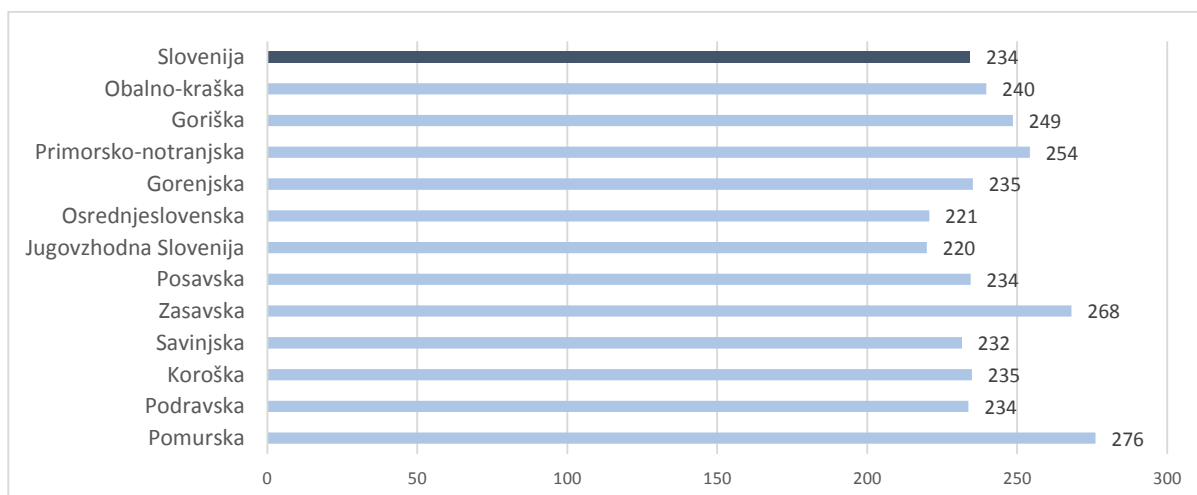
Regija	Skupno število Rp		
	M	Ž	Skupaj
Pomurska	514.581	720.811	1.235.392
Podravska	1.259.120	1.734.479	2.993.599
Koroška	277.757	369.692	647.449
Savinjska	966.284	1.308.490	2.274.774
Zasavska	230.723	323.462	554.185
Posavska	314.243	402.361	716.604
Jugovzhodna Slovenija	557.881	710.934	1.268.815
Osrednjeslovenska	1.753.735	2.421.738	4.175.473
Gorenjska	714.568	975.245	1.689.813
Primorsko-notranjska	201.103	264.503	465.606
Goriška	417.087	542.220	959.307
Obalno-kraška	401.315	536.933	938.248
Slovenija	7.608.397	10.310.868	17.919.265

V letu 2017 je bilo relativno število izdanih receptov največje v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 10.714 receptov/1000 prebivalcev, sledili sta zasavska regija z 9.679 recepti/1000 prebivalcev in posavska regija z 9.501 recepti/1000 prebivalcev. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 7.727 receptov/1000 prebivalcev. Slovensko povprečje v letu 2017 je bilo 8.673 receptov/1000 prebivalcev (slika 2.6).

Slika 2. 6: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2017

Povprečna vrednost izdanih zdravil na prebivalca nam pove ceno posameznih zdravil v statističnih regijah. Slovensko povprečje v letu 2017 je znašalo 234 EUR/prebivalca (leta 2016 226 EUR/prebivalca). Nekaj let zapored je bila vrednost največja v zasavski regiji, v letu 2017 je to mesto prevzela pomurska regija s 276 EUR/prebivalca. Vrednost je bila tudi v letu 2017 najmanjša v osrednjeslovenski regiji (221 EUR/prebivalca). (slika 2.7).

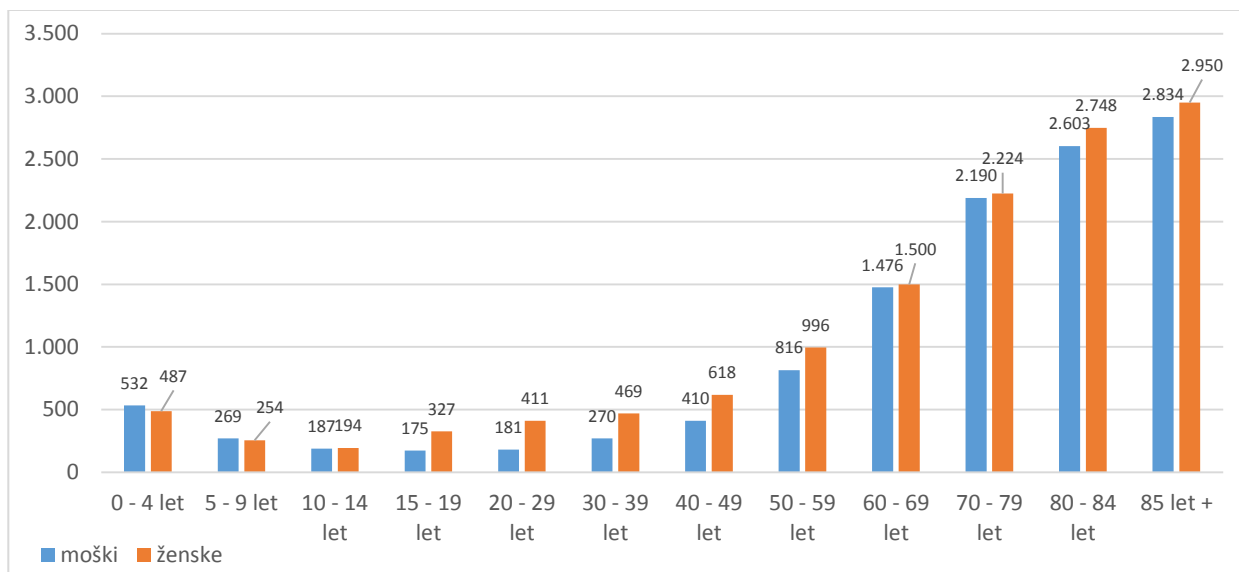

Slika 2. 7: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2017

Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča, opazen porast predpisovanja zdravil se kaže po 60. letu. Največje je predpisovanje pri starejših od 85 let. Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 - 9, 10 - 14 ter 15 - 19 let.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam (slika 2.8).

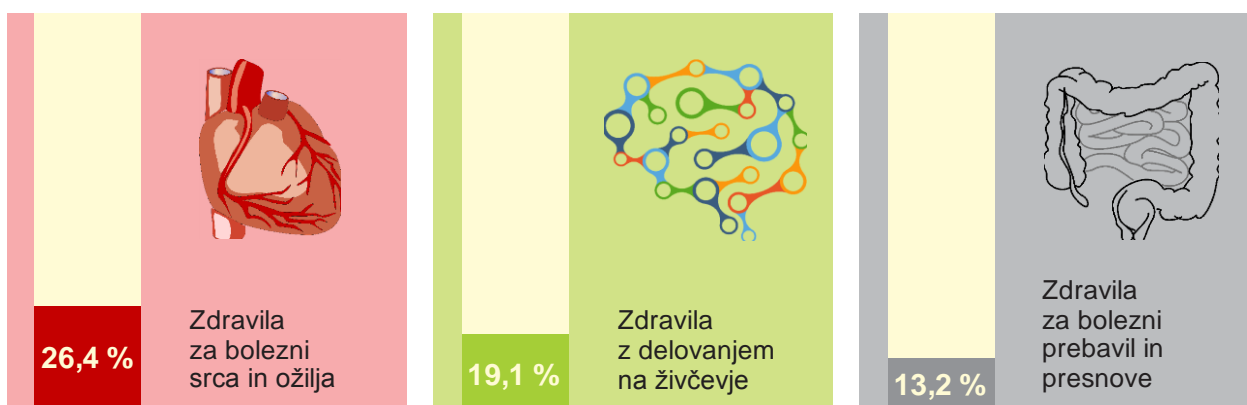
Slika 2. 8: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2017

Predpisovanje zdravil po glavnih anatomskih skupinah ATC klasifikacije v letu 2017

Tatja Kostnapfel, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

3.1 Najpogosteje predpisana zdravila - število izdanih receptov, DDD, DID po ATC skupinah, po statističnih regijah, po starostnih skupinah, spolu in listah zdravil v letu 2017

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki prejemajo najpogosteje predpisana zdravila po glavnih ATC skupinah.

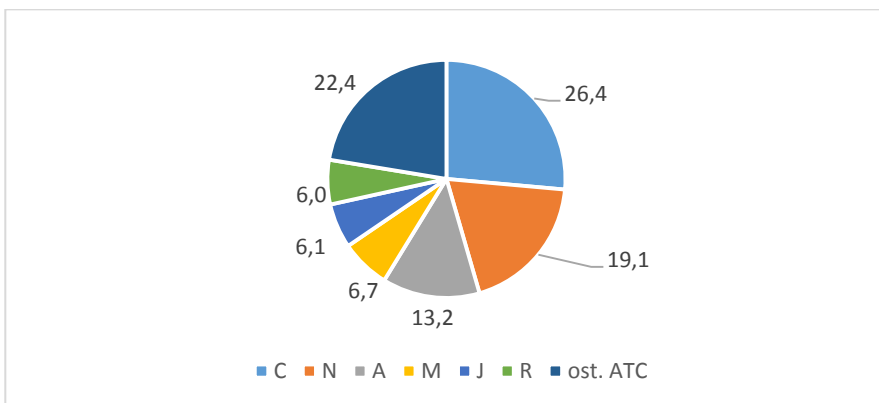
V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije v letu 2017 v primerjavi z letom 2016.

Tabela 3. 1: Število receptov za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2017

Glavne anatomske skupine	Naziv skupine	Število Rp	Indeks 2017/2016	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2017/2016	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A	zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.329.348	103	57.759.978	103	24,8	1.127	167.215.227	221,73
B	zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	1.025.737	101	46.667.124	117	45,5	496	79.669.653	105,64
C	zdravila za bolezni srca in ožilja	4.646.982	100	75.869.919	100	16,3	2.249	420.183.652	557,16
D	zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	617.131	99	7.747.185	99	12,6	299	31.235.852	41,42
G	zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	852.126	98	23.775.802	101	27,9	412	54.209.557	71,88
H	hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in inzulinov	433.068	105	10.832.101	101	25,0	210	19.224.529	25,49
J	zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	1.067.065	99	27.244.705	92	25,5	516	11.534.470	15,29
L	zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	164.952	109	101.021.165	113	612,4	80	9.147.112	12,13
M	zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema	1.181.588	101	16.378.598	105	13,9	572	46.365.044	61,48
N	zdravila z delovanjem na živčevje	3.356.455	102	67.266.742	98	20,0	1.624	113.235.469	150,15
P	antiparazitiki, insekticidi in repelenti	61.399	104	605.907	112	9,9	30	393.363	0,52
R	zdravila za bolezni dihal	1.062.718	99	25.554.414	94	24,0	514	55.239.309	73,25
S	zdravila za bolezni čutil	704.467	100	8.602.904	104	12,2	341	16.616.729	22,03
V	razna zdravila	87.184	120	6.745.474	111	77,4	42	413.486	0,55
SKUPAJ		17.590.220	101	476.072.018	104	27,1	8.513	1.024.683.451	1.358,7

Število receptov je bilo v letu 2017 največje v skupinah:

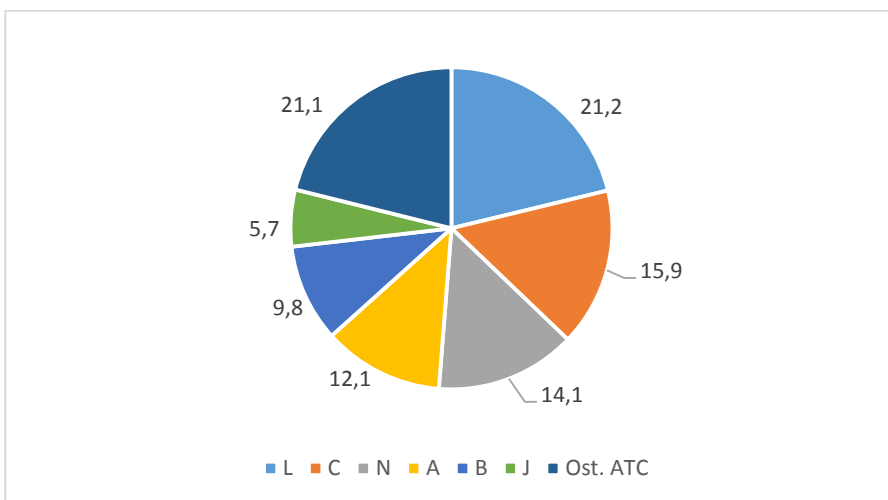
- C** zdravila za bolezni srca in ožilja (26,4 % vseh receptov)
- N** zdravila z delovanjem na živčevje (19,1 % vseh receptov)
- A** zdravila za bolezni prebavil in presnove (13,2 % vseh receptov)
- M** zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (6,7 % vseh receptov)
- J** zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (6,1 % vseh receptov)
- R** zdravila za bolezni dihal (6,0 % vseh receptov).

Slika 3. 1: Deleži v številu izdanih receptov, Slovenija, 2017

Največji vrednostni odstotni deleži so bili porabljeni za zdravila iz skupin:

- L** zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (89.433.336 EUR, 19,5 % vseh stroškov za zdravila)
- C** zdravila za bolezni srca in ožilja (75.571.944 EUR, 16,5 % vseh stroškov za zdravila)
- N** zdravila z delovanjem na živčevje (68.329.116 EUR, 14,9 % vseh stroškov za zdravila)
- A** zdravila za bolezni prebavil in presnove (56.138.103 EUR, 12,2 % vseh stroškov za zdravila)
- B** zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (40.012.378 EUR, 8,7 % vseh stroškov za zdravila)
- J** zdravila za zdravljenje sistemskih infekcij (29.497.024 EUR, 6,4 % vseh stroškov za zdravila).

Slika 3. 2: Deleži v vrednosti izdanih receptov, Slovenija, 2017

V Sloveniji je povprečno število izdanih receptov na 1000 prebivalcev 8673. Največ receptov, 23,5 % nad slovenskim povprečjem, je bilo predpisanih v pomurski regiji, najmanj receptov, 11 % manj od povprečja, pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji. Pod slovenskim povprečjem po številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev so še gorenjska, goriška in obalno-kraška regija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Največ receptov je predpisanih za bolezni srca in ožilja (2249 receptov/1000 prebivalcev), sledijo zdravila z delovanjem na živčevje (1624 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (1127 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja (C) so bila najpogosteje predpisana v pomurski (2980 receptov/1000 prebivalcev) in v zasavski regiji (2629 receptov/1000 prebivalcev).

Precejšnje razlike v pogostnosti predpisovanja so pri zdravilih z delovanjem na živčevje (N). Tudi ta vrsta zdravil je bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (2078 receptov/1000 prebivalcev) najmanj pa so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji (1344 receptov/1000 prebivalcev). Tabela 3.2 prikazuje število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah

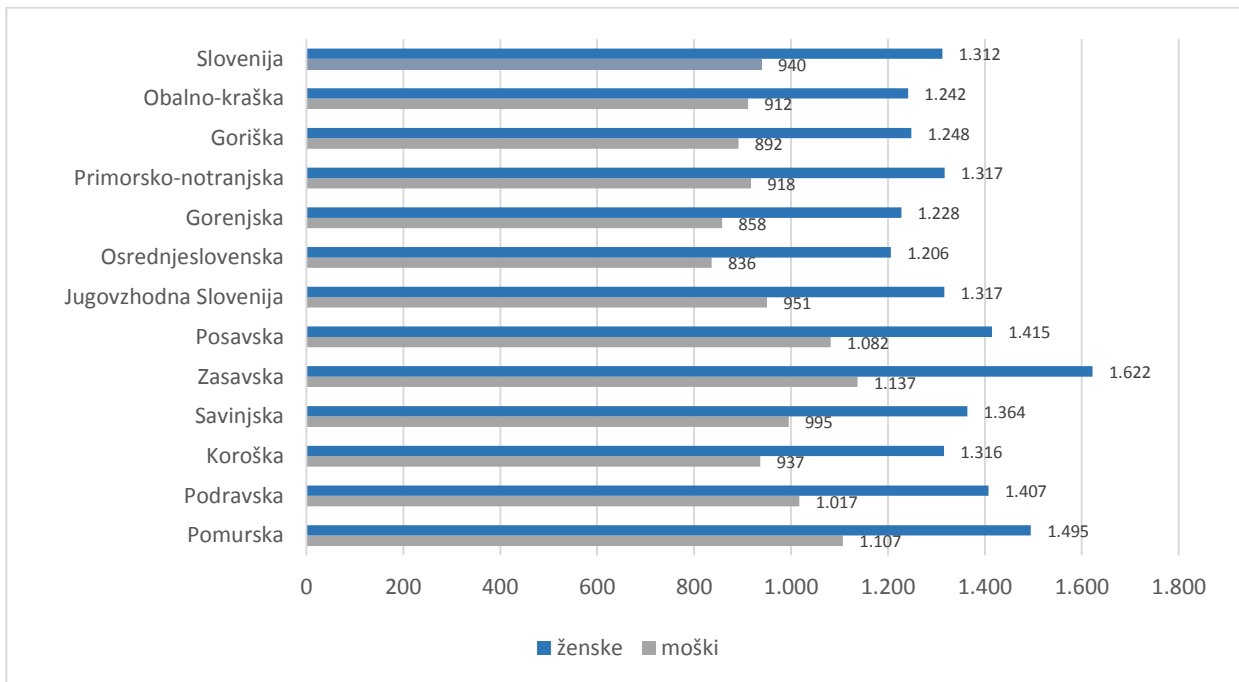
Tabela 3. 2: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2017

STATISTIČNE REGIJE													
ATC	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška
A	1.127	1.304	1.213	1.126	1.179	1.383	1.248	1.132	1.025	1.044	1.115	1.070	1.078
B	496	613	525	470	506	541	525	492	452	497	478	504	466
C	2.249	2.980	2.338	2.233	2.228	2.629	2.586	2.447	1.994	2.081	2.248	2.302	2.111
D	299	353	310	275	316	272	313	309	288	292	319	245	288
G	412	491	465	443	399	474	396	415	372	404	381	376	428
H	210	180	173	203	215	214	203	191	224	224	231	230	234
J	516	644	538	597	531	485	595	573	463	478	561	455	501
L	80	83	74	86	78	89	82	77	76	79	91	97	89
M	572	699	703	674	616	566	650	580	471	507	622	527	467
N	1.624	2.078	1.857	1.884	1.757	1.912	1.829	1.617	1.344	1.517	1.678	1.430	1.482
P	30	31	29	23	29	21	33	38	31	32	29	23	28
R	514	635	549	572	502	568	555	511	466	530	557	432	508
S	341	381	339	330	318	305	322	330	335	369	361	312	407
V	42	45	39	39	48	49	28	40	41	45	52	43	41
Ostalo	159	198	161	188	195	172	137	135	145	198	140	104	121
SKUPAJ	8.673	10.714	9.314	9.143	8.917	9.679	9.501	8.889	7.727	8.295	8.861	8.149	8.249

Podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov/1000 prebivalcev za zdravila iz skupin A, C in N.

Bolezni prebavil in presnove (skupina A)

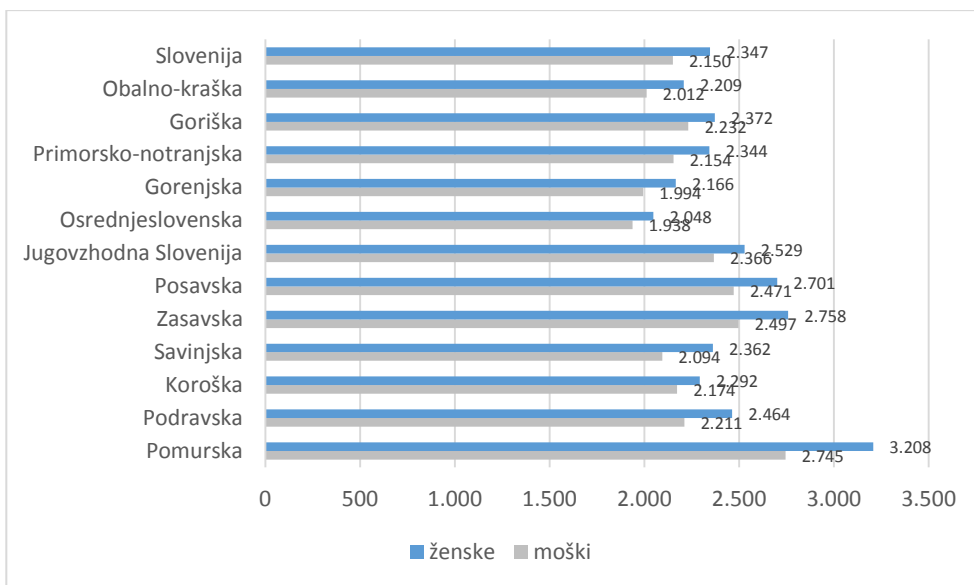
Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2017 predpisanih 1312 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 940 receptov za moške, največ v zasavski regiji (1622 receptov za ženske in 1137 za moške), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (1206 receptov za ženske in 836 receptov za moške) (slika 3.3).

Slika 3.3: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu, Slovenija, 2017

Bolezni srca in ožilja (skupina C)

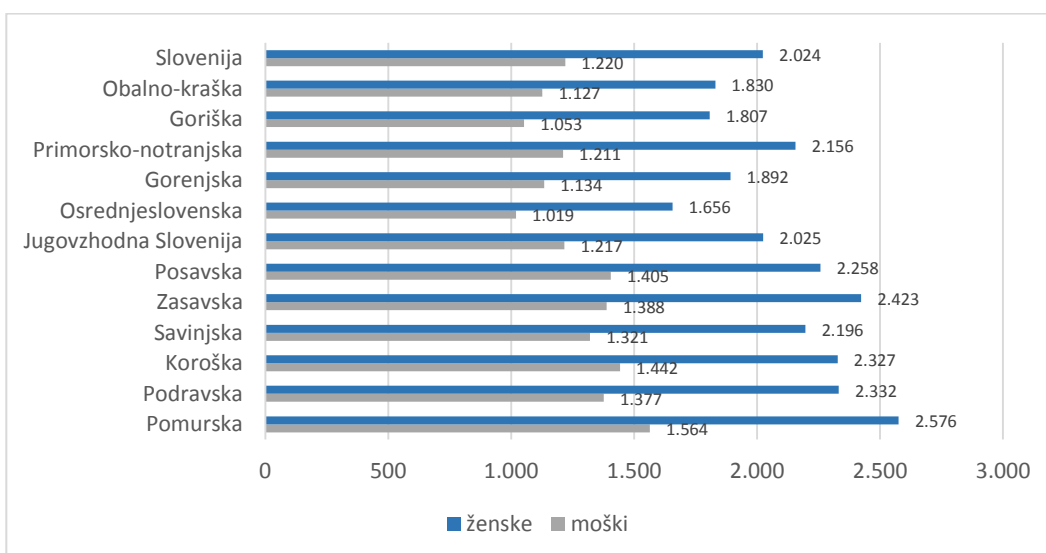
Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2017 predpisanih 2347 receptov bolezni srca in ožilja za ženske in 2150 receptov za moške. Pri ženskah je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (3208 receptov), sledi zasavska (2758 receptov) in posavska (2701 receptov). Pri moških je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (2745 receptov), sledita zasavska regija (2497 receptov) in jugovzhodna Slovenija (2366 receptov). Najmanj receptov je bilo tako za moške kot za ženske predpisanih v osrednjeslovenski regiji (slika 3.4).

Slika 3. 4: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu, Slovenija, 2017

Bolezni živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev Slovenije v letu 2017 predpisanih 2024 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1220 receptov za moške, pri obeh spolih največ v pomurski regiji, sledita zasavska in podravska regija pri ženskah ter koroška in posavska regija pri moških. Najmanj receptov je bilo predpisanih tako za ženske kot za moške v osrednjeslovenski regiji (slika 3.5).

Slika 3. 5: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu, Slovenija, 2017

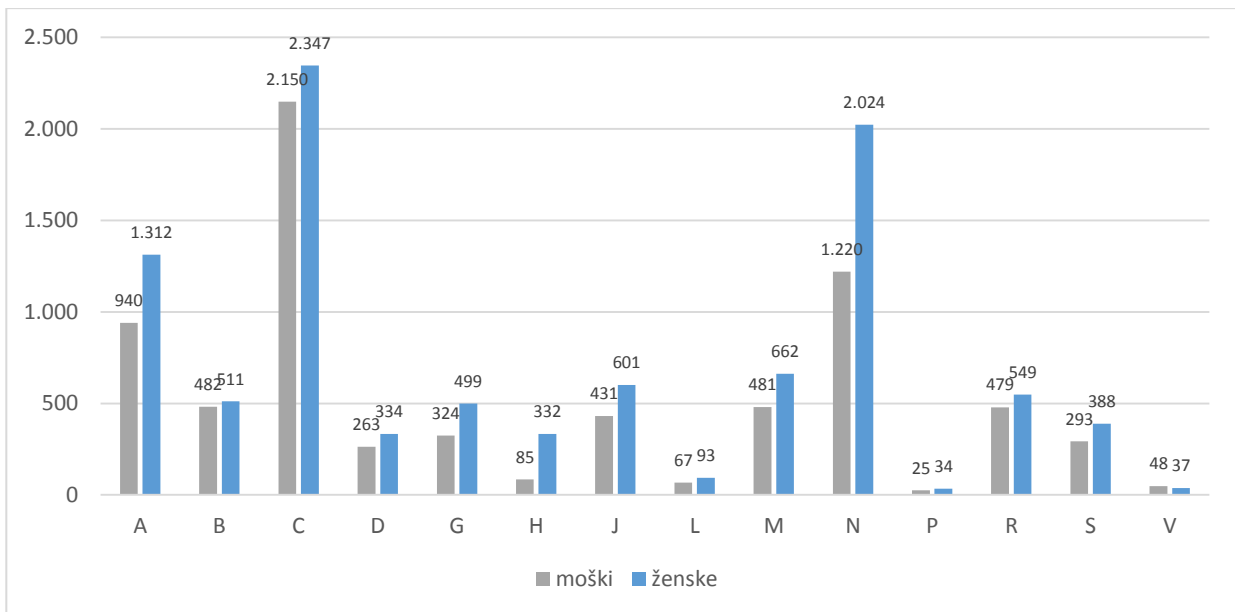
Vsak prebivalec Slovenije je prejel v povprečju 8,67 recepta, vrednost enega recepta je bila 27 EUR, skupna vrednost porabljenih zdravil na enega prebivalca je bila 235 EUR (tabela 3.3). Recepti so bili za vse ATC skupine, razen za skupino V (Razna zdravila), predpisani večkrat ženskam kakor moškim.

Tabela 3.3: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu, Slovenija, 2017

ATC	SLOVENIJA							
	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil			Vrednost Rp/1 preb.	Povprečna vrednost/ 1Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	964.154	1.365.194	2.329.348	27.882.307	29.877.670	57.759.977	28	25
B	494.148	531.589	1.025.737	26.231.682	20.435.441	46.667.123	23	45
C	2.205.892	2.441.090	4.646.982	37.439.957	38.429.962	75.869.919	37	16
D	269.872	347.259	617.131	3.734.665	4.012.520	7.747.185	4	13
G	332.800	519.326	852.126	11.891.466	11.884.336	23.775.802	12	28
H	87.345	345.723	433.068	4.358.876	6.473.226	10.832.102	5	25
J	441.834	625.231	1.067.065	16.526.986	10.717.719	27.244.705	13	26
L	68.450	96.502	164.952	53.075.091	47.946.074	101.021.165	49	612
M	493.150	688.438	1.181.588	5.025.726	11.352.872	16.378.598	8	14
N	1.251.437	2.105.018	3.356.455	26.776.022	40.490.721	67.266.743	33	20
P	25.898	35.501	61.399	260.226	345.681	605.907	0	10
R	491.672	571.046	1.062.718	13.072.585	12.481.830	25.554.415	12	24
S	300.384	404.083	704.467	3.370.560	5.232.345	8.602.905	4	12
V	48.792	38.392	87.184	3.919.127	2.826.347	6.745.474	3	77
ostalo	132.569	196.476	329.045	3.590.571	4.553.083	8.143.654	4	25
SKUPAJ	7.608.397	10.310.868	17.919.265	237.155.847	247.059.827	484.215.674	235	27

Večje razlike v številu predpisanih receptov med spoloma so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), iz skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (A), iz skupine zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (G) ter v skupini hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje (H).

V skupini N so ženske prejele 25,4 % več receptov, v skupini A pa 17,2 % več receptov kot moški. Pričakovano je bilo v skupini G ter v skupini H večje število receptov na 1000 žensk, kakor število receptov na 1000 moških (Slika 3.6).

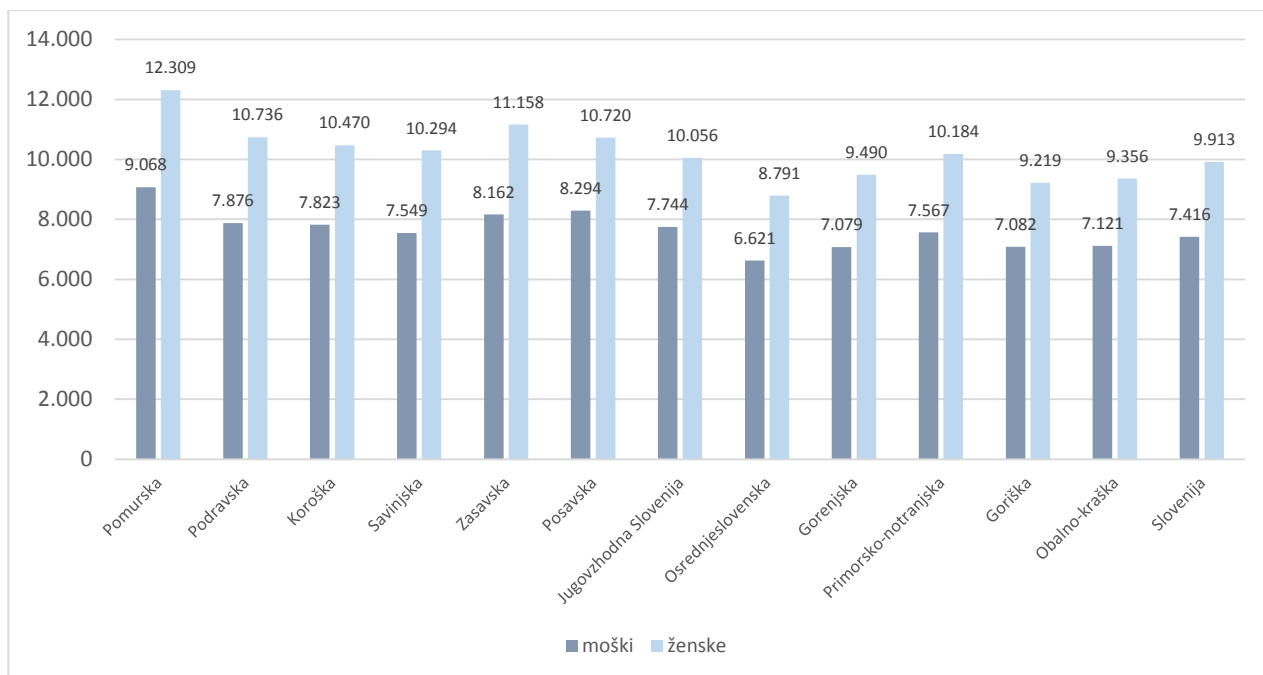
Slika 3. 6: Število receptov / 1000 prebivalcev po ATC skupinah in spolu, Slovenija, 2017

Število predpisanih receptov je bilo v vseh statističnih regijah večje za ženske, kakor za moške (Tabela 3.4).

Tabela 3. 4: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu v letu 2017

	M	Ž	Skupno število Rp	Skupno število Rp /1000 preb.
Pomurska	514.581	720.811	1.235.392	10.714
Podravska	1.259.120	1.734.479	2.993.599	9.314
Koroška	277.757	369.692	647.449	9.143
Savinjska	966.284	1.308.490	2.274.774	8.917
Zasavska	230.723	323.462	554.185	9.679
Posavska	314.243	402.361	716.604	9.501
Jugovzhodna Slovenija	557.881	710.934	1.268.815	8.889
Osrednjeslovenska	1.753.735	2.421.738	4.175.473	7.727
Gorenjska	714.568	975.245	1.689.813	8.295
Primorsko-notranjska	201.103	264.503	465.606	8.861
Goriška	417.087	542.220	959.307	8.149
Obalno-kraška	401.315	536.933	938.248	8.249
Slovenija	7.608.397	10.310.868	17.919.265	8.673

Razlika v številu predpisanih receptov na 1000 prebivalcev je bila med moškimi in ženskami najvišja v Pomurski in v Zasavski regiji (Slika 3.7).

Slika 3.7: Skupno število Rp na 1000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu

Tabela 3.5 prikazuje število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po skupinah ATC klasifikacije. Prikazane vrednosti so celotni stroški za zdravila. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2017.

Recepti s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivne liste (lista P100, PC100, P70, PC70), so v letu 2017 predstavljali 54,6 % leto prej pa 55,1 %, z vmesnih list (lista V, VC) 42,5 %, leto prej 42,2 %, recepti z nerazvrščenimi zdravili pa 1,6 % delež (leto prej 2,7 %) delež v številu receptov.

Pri večini ATC skupinah zdravil je bilo predpisanih največ zdravil z ene izmed pozitivnih list. Izjeme so skupine C, G in M, kjer je bilo predpisano največ zdravil iz ene izmed vmesnih list.

Delež vrednosti izdanih zdravil razvrščenih na pozitivno listo je 68,5 %, delež na vmesni listi je 29,8 % ter delež nerazvrščenih zdravil 1,6 %.

Za večino skupin zdravil je bilo porabljenih več sredstev za zdravila s pozitivne liste.

Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo porabljenih za zdravila z vmesne liste 61,5 % sredstev, za bolezni sečil in spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo porabljenih 61 % sredstev za zdravila z vmesne liste, za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo porabljenih 86 % sredstev za zdravila z vmesne liste ter razna zdravila (skupina V), kjer je bilo porabljenih 58 % za zdravila z vmesne liste (tabela 3.5.).

Tabela 3. 5: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po anatomskih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2017

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsj Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsj Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	2.329.348	1.173.800	1.118.144	37.404	57.759.978	41.482.661	15.704.644	572.673
B	1.025.737	816.464	168.080	41.193	46.667.124	27.527.918	18.511.436	627.770
C	4.646.982	1.917.478	2.671.567	57.937	75.869.919	28.340.175	46.696.732	833.012
D	617.131	428.809	62.965	125.357	7.747.185	5.474.509	1.060.324	1.212.352
G	852.126	368.953	416.159	67.014	23.775.802	6.925.441	14.517.030	2.333.331
H	433.068	426.021	5.157	1.890	10.832.101	9.173.309	1.606.776	52.016
J	1.067.065	1.031.673	14.601	20.791	27.244.705	26.734.736	252.438	257.531
L	164.952	162.651	1.909	392	101.021.165	100.091.567	871.912	57.686
M	1.181.588	178.642	987.858	15.088	16.378.598	2.061.090	14.118.465	199.043
N	3.356.455	1.773.469	1.535.304	47.682	67.266.742	45.401.631	21.090.866	774.245
P	61.399	59.159	0	2.240	605.907	539.176	0	66.731
R	1.062.718	680.669	335.744	46.305	25.554.414	21.454.582	3.610.843	488.989
S	704.467	442.377	231.181	30.909	8.602.904	5.768.998	2.579.172	254.734
V	87.184	10.036	76.906	242	6.745.474	2.820.035	3.913.414	12.025
Ostalo	329.045	325.606	0	3.439	8.143.654	8.062.736	0	80.918
Skupaj	17.919.265	9.795.807	7.625.575	497.883	484.215.672	331.858.564	144.534.052	7.823.056

Poraba zdravil po ATC klasifikaciji, prikazana v številu DDD in DID

Podatki o porabi zdravil v DDD/1000 prebivalcev na dan so uporabni tudi za mednarodne primerjave, kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

V primerjavi z letom 2016 vidimo v letu 2017 porast števila DDD in DID v vseh skupinah, razen v skupini G (zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni), kjer je v zadnjih 7 letih že vseskozi trend padajoč in v skupini V (razna zdravila).

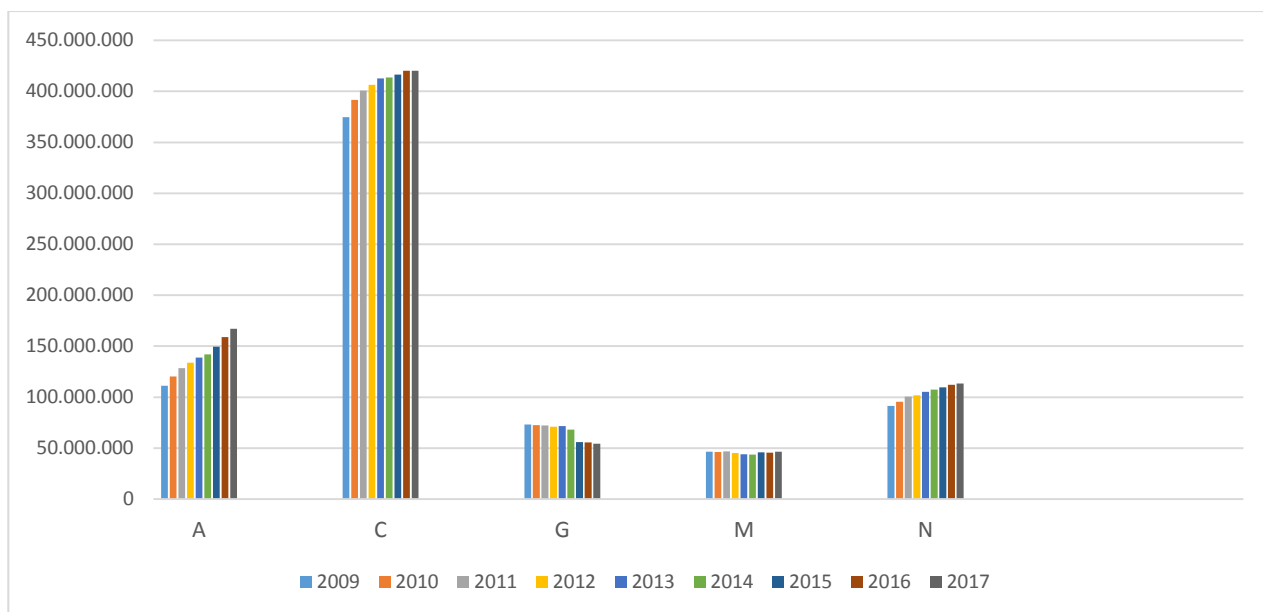
Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženo v definiranih dnevni odmerkih in stroške za zdravila so prikazani v nadaljevanju (poglavje 4).

V tabeli 3.6 prikazujemo trend porabe vseh zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2009 do leta 2017.

Tabela 3. 6: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2017

DDD									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A	111.030.704	120.169.134	128.344.628	133.915.200	138.680.372	142.117.700	149.355.585	159.036.489	167.215.227
B	59.810.885	62.517.807	65.402.517	68.525.672	72.387.825	77.936.229	81.074.966	79.325.482	79.669.653
C	374.822.500	391.755.325	400.612.684	406.488.850	412.681.448	413.691.091	416.425.659	420.263.675	420.183.652
D	29.438.435	29.596.482	31.247.441	29.845.633	30.857.795	29.822.682	30.608.942	31.159.671	31.235.852
G	73.206.444	72.586.731	72.210.951	70.877.518	71.541.472	68.200.399	55.804.848	55.601.358	54.209.557
H	12.960.945	13.751.122	14.801.951	15.377.207	16.179.821	16.793.851	17.695.818	18.182.359	19.224.529
J	11.416.049	11.451.139	11.566.191	11.497.778	11.695.344	11.474.615	12.087.031	11.463.078	11.534.470
L	6.413.751	6.848.815	7.408.899	8.003.001	8.665.494	8.196.464	8.402.027	8.743.973	9.147.112
M	46.473.029	46.052.367	46.648.429	45.158.021	44.054.560	43.582.482	45.961.735	45.638.374	46.365.044
N	91.335.826	95.470.927	100.563.381	101.621.554	105.340.959	107.320.659	109.549.444	112.142.745	113.235.469
P	150.638	166.883	251.413	247.938	270.732	311.596	351.160	368.283	393.363
R	46.550.156	48.212.738	49.291.712	48.826.902	50.665.569	52.136.718	54.203.859	55.297.726	55.239.309
S	12.532.712	13.262.745	13.872.869	14.166.807	14.617.204	15.285.780	15.935.921	16.379.603	16.616.729
V	144.168	164.439	219.451	281.552	327.779	550.761	413.710	354.851	413.486

Na sliki 3.8 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2009 do leta 2017.

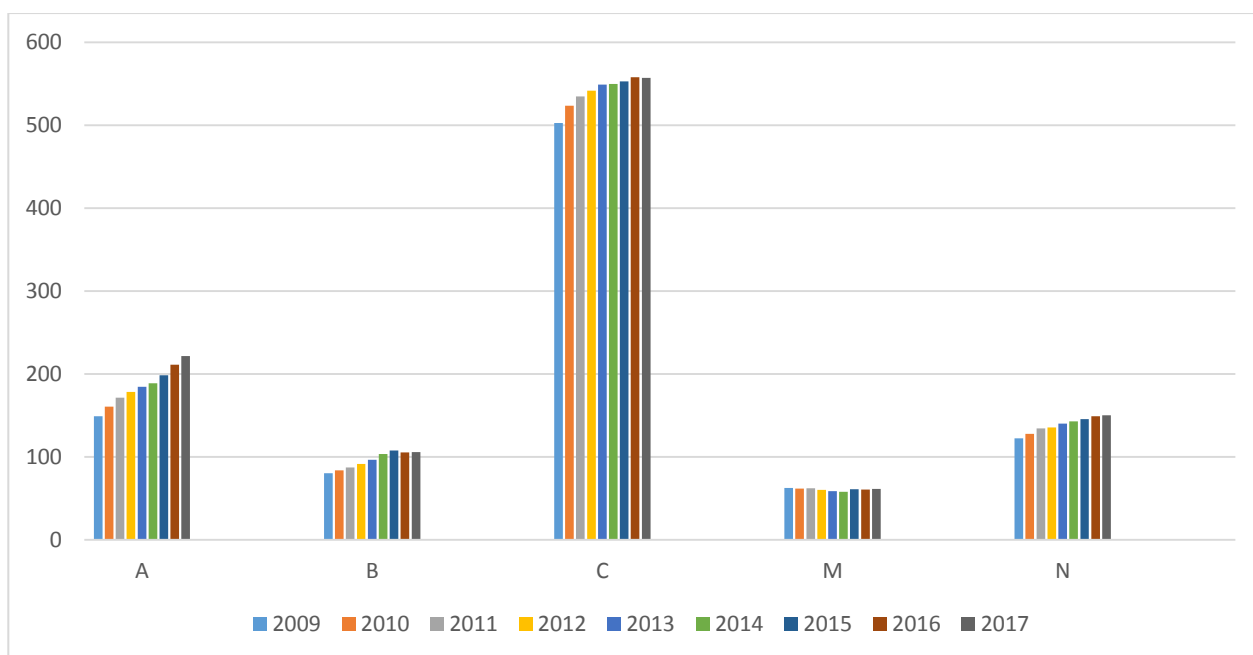
Slika 3. 8: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD v letih 2009 do 2017

V tabeli 3.7 prikazujemo trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2009 do leta 2017.

Tabela 3. 7: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2017

DID									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A	148,94	160,66	171,32	178,43	184,52	188,86	198,3	211,1	221,73
B	80,23	83,58	87,30	91,30	96,31	103,57	107,7	105,3	105,64
C	502,81	523,75	534,75	541,60	549,09	549,76	553,0	557,8	557,16
D	39,49	39,57	41,71	39,77	41,06	39,63	40,6	41,4	41,42
G	98,20	97,04	96,39	94,44	95,19	90,63	74,1	73,8	71,88
H	17,39	18,38	19,76	20,49	21,53	22,32	23,5	24,1	25,49
J	15,31	15,31	15,44	15,32	15,56	15,25	16,1	15,2	15,29
L	8,60	9,16	9,89	10,66	11,53	10,89	11,2	11,6	12,13
M	62,34	61,57	62,27	60,17	58,62	57,92	61	60,6	61,48
N	122,52	127,64	134,23	135,40	140,16	142,62	145,5	148,8	150,15
P	0,20	0,22	0,34	0,33	0,36	0,41	0,5	0,5	0,52
R	62,45	64,46	65,80	65,06	67,41	69,29	72	73,4	73,25
S	16,81	17,73	18,52	18,88	19,45	20,31	21,2	21,7	22,03
V	0,19	0,22	0,29	0,38	0,44	0,73	0,5	0,5	0,55

Na sliki 3.9 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2009 do leta 2017.

Slika 3. 9: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID v letih 2009 do 2017

3.2 Najpogosteje predpisana gotova zdravila in zdravilne učinkovine (5. nivo ATC klasifikacije) v letu 2017

Zdravila, predpisana na zeleni recept

V letu 2017 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo aspirin protect 100 mg (analgetik, zaviralec agregacije trombocitov), kar je predstavljalo 2,9 % delež vseh predpisanih receptov in 0,59 % vrednostni delež. Na drugem mestu je bil lekadol 500 mg, ki je predstavljal 2,89 % delež vseh predpisanih receptov, oziroma 0,67 % vrednostni delež. Sledila sta zdravilo z vitaminom D3 (holekalciferol) ter analgetik nalgesin. Najpogosteje predpisani antibiotik je bil tudi v letu 2017 amoksiklav 875mg/125mg.

Med prvimi desetimi je bilo tudi zdravilo iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer antagonist adrenergičnih receptorjev beta, concor cor 2,5 mg (bisoprolol). Po pogostosti predpisovanja mu je med prvimi desetimi sledilo zdravilo za zaviranje izločanja želodčne kisline, nolpaza 20 mg (pantoprazol).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil v letu 2017 je predstavljalo dobrih 15 % vseh izdanih receptov, ki so predstavljala 4,57 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov (tabela 3.8).

Tabela 3. 8: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B01AC06	Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	504.831	2,90	0,59
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	502.729	2,89	0,67
A11CC05	Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	296.931	1,71	0,60
M01AE02	Nalgesin forte 550 mg filmsko obložene tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	naproksen	278.940	1,60	0,43
J01CR02	Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	199.555	1,15	0,51
M01AB05	Naklofen duo 75 mg kapsule	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	190.202	1,09	0,33
C07AB07	Concor Cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	181.146	1,04	0,46
A02BC02	Nolpaza 20 mg gastrorezistentne tablete	2 x 14 tablet v pretisnem omotu	pantoprazol	177.680	1,02	0,29
N02BB02	Analgin 500 mg tablete	1 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	171.148	0,98	0,33
A02BC02	Nolpaza 40 mg gastrorezistentne tablete	2 x 14 tablet v pretisnem omotu	pantoprazol	157.940	0,91	0,36
SKUPAJ				2.661.102	15,28	4,57

Med zdravili z najvišjo vrednostjo vodi humira 40 mg (adalimumab), ki spada v skupino zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje in zavira imunsko odzivnost kot zaviralec tumor-nekrotizirajočega faktorja alfa. Humiri sta sledili zdravili xarelto 20 mg (rivaroksaban), ki se uporablja za preprečevanje možganske kapi in sistemske embolije pri odraslih z atrijsko fibrilacijo in zdravilo prolia (denozumab), z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti.

Med prvimi desetimi zdravili so bila štiri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (skupina L) (tabela 3.9).

Tabela 3. 9: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
L04AB04	Humira 40 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi	adalimumab	8.569.326	1,80	0,06
B01AF01	Xarelto 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	rivaroksaban	4.978.525	1,05	0,19
M05BX04	Prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	4.726.794	0,99	0,15
L04AC10	Cosentyx 150 mg raztopina za injiciranje v peresniku	2 napolnjena injekcijska peresnika	sekukinumab	4.130.446	0,87	0,02
N07XX09	Tecfidera 240 mg gastrorezistentne trde kapsule	56 kapsul v pretisnih omotih	dimetilfumarat	3.991.951	0,84	0,02
A10AB05	NovoMix 30 FlexPen 100 i.e./ml	v napolnjenem injekcijskem peresniku (3 ml peresnik 5x)	insulin aspart	3.792.143	0,80	0,19
L04AA27	GILENYA 0,5 mg trde kapsule	škatla z 28 kapsulami v pretisnem omotu	fingolimod	3.706.044	0,78	0,01
L02BB04	Xtandi 40 mg mehke kapsule	112 mehkih kapsul	enzalutamid	3.532.802	0,74	0,01
G04CA52	Combodart 0,5 mg/0,4 mg trde kapsule	škatla s 30 kapsulami v plastenki	tamsulozin in dutasterid	3.267.324	0,69	0,29
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	3.181.740	0,67	2,89
SKUPAJ				43.877.095	9,22	3,84

Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2017 so bila najpogosteje predpisana zdravila na beli recept folacin (folna kislina), garamycin (gentamicin), in diprogenta (betametazon in gentamicin).

Med prvimi desetimi je bilo kar pet zdravil iz skupine zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (skupina D).

Med zdravili, ki so bila najpogosteje predpisana na beli recept, sta bila tudi antiperistaltik seldiar (loperamid) ter zdravilo za zdravljenje kašlja in prehlada folkodin.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2016 je predstavljalo 31,93 % vseh izdanih receptov (tabela 3.10).

Tabela 3. 10: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	34.941	6,87	6,25
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	25.627	5,04	2,51
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	15.376	3,02	1,31
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	14.351	2,82	1,39
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	14.064	2,77	1,29
G03DC02	Primolut nor 5 mg	škatla z 20 tabletami v pretisnem omotu	noretisteron	13.634	2,68	1,53
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinchokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	12.769	2,51	1,45
A07DA03	Seldiar 2 mg trde kapsule	škatla s stekleničko z 20 kapsulami	loperamid	11.153	2,19	0,94
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	betametazon in antibiotiki	10.739	2,11	0,91
R05DA08	FOLKODIN ALKALOID-INT 10 mg trde kapsule	škatla z 20 kapsulami (2 x 10 kapsul v pretisnih omotih)	folkodin	9.674	1,90	0,85
SKUPAJ				162.328	31,93	18,43

Izmed zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept jih je bilo kar šest za zdravljenje erektilne disfunkcije (tadalafil, sildenafil), v zdravilih tornetis, cialis in vizarsin. Deset najpogosteje predpisanih zdravil z najvišjo vrednostjo, izdanih na beli recept v letu 2017 je predstavljalo 27,78 % vseh izdanih receptov (tabela 3.11).

Tabela 3. 11: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	505.003	6,25	6,87
G04BE03	Tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	292.348	3,62	1,66
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	236.462	2,92	0,41
G04BE08	Cialis 5 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	222.550	2,75	0,42
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	202.674	2,51	5,04
G04BE03	Vizarsin 50 mg orodisperz. tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	183.754	2,27	1,22
G04BE03	Vizarsin 100 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	173.456	2,15	0,98
N06BX03	Nootropil 1200 mg filmsko obložene tablete	škatla s 60 tabletami (6 x 10 tablet v pretisnem omotu)	piracetam	158.348	1,96	1,23
D11AX10	Propecia 1 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	finasterid	135.913	1,68	0,41
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami (2 x 2 tableti v pretisnem omotu)	tadalafil	135.439	1,68	0,41
SKUPAJ				2.245.947	27,78	18,65

V letu 2017 je bila najpogosteje predpisana učinkovina analgetik paracetamol, sledijo mu zaviralec protonske črpalke pantoprazol, selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol) ter acetilsalicilna kislina.

Med prvimi desetimi so tri učinkovine iz skupine zdravil za bolezen srca in ožilja, in sicer poleg acetilsalicilne kisline še zaviralec angiotenzinske konvertaze (perindopril) ter rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov. Med prvimi desetimi sta dve učinkovini iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje, in sicer analgetika paracetamol (antipiretik) ter kombinacija paracetamola in tramadola, dve pa sta iz skupine zdravil za bolezen mišično-skeletnega sistema, naproksen in holecalfiferol (vitamin D3) (tabela 3.12).

Tabela 3. 12: Najpogosteje predpisane učinkovine, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v štev. Rp
N02BE01	paracetamol	665.006	3,7
A02BC02	pantoprazol	586.600	3,3
B01AC06	bisoprolol	549.353	3,1
C07AB07	acetilsalicilna kislina	538.844	3,0
C09AA04	rosuvastatin	402.674	2,2
C10AA07	perindopril	387.340	2,2
M01AE02	naproksen	364.943	2,0
H03AA01	natrijev levotiroksinat	345.025	1,9
N02AX52	tramadol in paracetamol	310.409	1,7
M01AB05	holekalciferol	297.858	1,7
SKUPAJ		4.448.052	24,8

Največ sredstev je bilo porabljenih za inhibitor TNF- α adalimumab, sledita antitrombotik rivaroksaban in zdravilo za spreminjanje ravni serumskih lipidov rosuvastatin. Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so bila tri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, vse tri spadajo med zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (adalimumab, lenalidomid in ustekinumab).

Tri učinkovine iz skupine desetih, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so bile iz skupine zdravil za bolezn srca in ožilja, in sicer rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov, selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev bisoprolol ter zaviralec angiotenzinske konvertaze perindopril. (tabela 3.13).

Tabela 3. 13: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
L04AB04	adalimumab	12.675.764	2,6
B01AF01	rivaroksaban	7.531.080	1,6
C10AA07	rosuvastatin	6.307.136	1,3
L04AX04	lenalidomid	6.107.459	1,3
B02BD02	koagulacijski faktor VIII	5.950.346	1,2
C07AB07	bisoprolol	5.917.366	1,2
B01AE07	dabigatraneteksilat	5.532.028	1,1
A02BC02	pantoprazol	5.454.312	1,1
L04AC05	ustekinumab	4.846.616	1,0
C09AA04	perindopril	4.795.883	1,0
SKUPAJ		65.117.990	13,4

Predpisovanje zdravil po posameznih anatomskih skupinah ATC klasifikacije v letu 2017

Tatja Kostnapfel, Venceslava Bavčar, Natalija Springer, Aleš Korošec

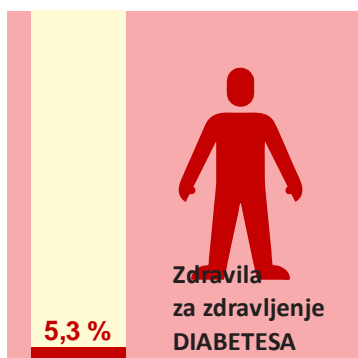
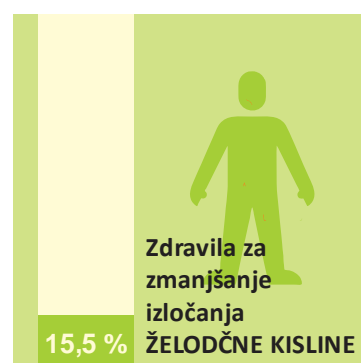
4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Zdravila za bolezni prebavil in presnove so razvrščena v 16 podskupin.

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove je bilo v letu 2017 izdanih preko 2,3 milijona receptov, v vrednosti skoraj 58,0 milijonov evrov. Glede na leto 2016 se je število receptov povečalo za 3,5 %, stroški so se povišali za 2,9 %. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 24,8 EUR, leto prej 24,9 EUR. V povprečju je vsak prebivalec Slovenije prejel 1,1 recepta z zdravili za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 167.215.227 DDD, kar je 221,7 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa (A10), sledila je skupina zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02).

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki jemljejo zdravila za zmanjšanje izločanja želodčne kisline (zaviralci protonske črpalke).

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki jemljejo zdravila za zdravljenje diabetesa.

Tabela 4. 1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni prebavil in presnove (A), Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A – ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	2.329.348	103	57.759.977	103	24,8	1.127	167.215.227	221,7
A01 – ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	23.059	99	226.209	105	9,8	11	229.059	0,3
A01A – Zdravila v zobozdravstvu	23.059	99	226.209	105	9,8	11	229.059	0,3
A01AA – Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
A01AB – Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	20.795	99	188.358	107	9,1	10	120.332	0,2
A01AD – Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	2.264	98	37.851	96	16,7	1	108.727	0,1
A02 – ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	925.159	102	10.294.701	91	11,1	448	51.632.079	68,5
A02A – Antacidi	15.435	105	757.715	105	49,1	7	464.445	0,6
A02AD – Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	5.344	96	33.173	92	6,2	3	21.095	0,0
A02AH – Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	10.091	110	724.542	105	71,8	5	443.350	0,6
A02B – Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	909.724	102	9.536.986	90	10,5	440	51.167.633	67,8
A02BA – Antagonisti histaminskih receptorjev H2	57.186	108	874.302	107	15,3	28	2.336.730	3,1
A02BC – Zaviralci protonske črpalke	852.537	102	8.662.666	89	10,2	413	48.830.903	64,7

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A03 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	52.371	98	488.280	109	9,3	25	956.308	1,3
A03A – Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	2.960	241	49.663	327	16,8	1	79.138	0,1
A03AA – Sintezni antiholinergiki s terciarno amonijevo skupino	2.094	494	43.486	458	20,8	1	75.200	0,1
A03AX – Druga zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	864	108	6.125	108	7,1	0	3.938	0,0
A03B – Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	11.937	92	130.355	98	10,9	6	83.075	0,1
A03BA – Alkaloidi volčje češnje s strukturo terciarnih aminov	8	160	101	150	12,7	0	15	0,0
A03BB – Polsintezni alkaloidi volčje češnje s kvaterno amonijevo skupino	11.929	92	130.254	98	10,9	6	83.060	0,1
A03F – Propulzivi	37.405	95	307.594	102	8,2	18	793.325	1,1
A03FA – Propulzivi	37.405	95	307.594	102	8,2	18	793.325	1,1
A04 – ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	6.189	97	445.138	97	71,9	3	42.414	0,1
A04A – Antiemetiki in zdravila proti slabosti	6.189	97	445.138	97	71,9	3	42.414	0,1
A04AA – Antagonisti serotoninskih 5-HT ₃ -receptorjev	3.251	90	188.481	94	58,0	2	23.814	0,0
A04AD – Drugi antiemetiki	2.938	106	256.657	101	87,4	1	18.601	0,0
A05 – ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	7.554	107	371.833	111	49,2	4	450.802	0,6
A05A – Zdravila za bolezni žolča	7.554	107	371.833	111	49,2	4	450.802	0,6
A05AA – Žolčne kisline	7.472	108	370.958	111	49,6	4	450.217	0,6

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A05AX – Druga zdravila za bolezni žolča	82	84	875	81	10,7	0	585	0,0
A06 – ZDRAVILA PROTI ZAPRTJU	154.581	102	1.802.617	102	11,7	75	10.838.252	14,4
A06A – Zdravila proti zaprtju	154.581	102	1.802.617	102	11,7	75	10.838.252	14,4
A06AB – Kontaktna odvajala	6.267	108	50.425	105	8,0	3	78.673	0,1
A06AC – Odvajala za povečanje volumna črevesne vsebine	2	200	18	340	9,2	0	43	0,0
A06AD – Osmozna odvajala	145.046	102	1.717.771	103	11,8	70	10.704.747	14,2
A06AH – Periferno delujoči antagonisti opioidnih receptorjev	40	83	9.471	90	236,8	0	770	0,0
A06AX – Druga zdravila proti zaprtju	3.226	95	24.932	92	7,7	2	54.020	0,1
A07 – ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	56.554	106	3.473.860	107	61,4	27	2.709.378	3,6
A07B – Zdravila z adsorpcijskim delovanjem v črevesju	105	89	948	85	9,0	0	108	0,0
A07BA – Zdravila z ogljem	105	89	948	85	9,0	0	108	0,0
A07C – Elektroliti z ogljikovimi hidrati	7.413	110	64.207	114	8,7	4	49.404	0,1
A07CA – Soli za peroralno rehidracijo	7.413	110	64.207	114	8,7	4	49.404	0,1
A07D – Antiperistaltiki	13.622	113	97.055	124	7,1	7	81.256	0,1
A07DA – Antiperistaltiki	13.622	113	97.055	124	7,1	7	81.256	0,1
A07E – Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	29.640	102	3.186.899	104	107,5	14	2.530.507	3,4
A07EA – Kortikosteroidi z lokalnim delovanjem	3.507	106	527.505	104	150,4	2	149.880	0,2
A07EC – Aminosalicilna kislina in njeni derivati	26.133	101	2.659.394	104	101,8	13	2.380.627	3,2
A07F – Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	899	109	12.285	111	13,7	0	7.611	0,0
A07FA – Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	899	109	12.285	111	13,7	0	7.611	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A07X – Drugi antidiaroiki	4.697	102	56.158	102	12,0	2	34.557	0,0
A07XA – Drugi antidiaroiki	4.697	102	56.158	102	12,0	2	34.557	0,0
A08 – ZAVIRALCI APETITA, BREZ DIETNIH PRIPRAVKOV	444	258	51.704	335	116,5	0	16.436	0,0
A08A – Zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov	444	258	51.704	335	116,5	0	16.436	0,0
A08AB – Zaviralci apetita s perifernim delovanjem	164	95	15.017	97	91,6	0	5.544	0,0
A09 – DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	14.499	106	1.224.690	109	84,5	7	854.950	1,1
A09A – Digestivi, vključno z encimi	14.499	106	1.224.690	109	84,5	7	854.950	1,1
A09AA – Encimska zdravila	14.499	106	1.224.690	109	84,5	7	854.950	1,1
A10 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	658.345	104	31.483.554	104	47,8	319	60.910.172	80,8
A10A – Insulini in analogi	159.183	102	17.588.731	101	110,5	77	17.257.570	22,9
A10AB – Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	45.033	103	4.618.411	103	102,6	22	5.098.067	6,8
A10AC – Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem	19.875	98	1.324.319	95	66,6	10	1.679.250	2,2
A10AD – Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim ali dolgotrajnim delovanjem, s takojšnjim učinkom	58.237	97	6.620.436	96	113,7	28	7.107.225	9,4
A10AE – Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	36.038	111	5.025.565	109	139,5	17	3.373.028	4,5
A10B – Antidiabetiki, brez insulinov	499.162	104	13.894.823	107	27,8	242	43.652.602	57,9
A10BA – Bigvanidi	234.430	103	2.584.024	103	11,0	113	17.840.144	23,7
A10BB – Sulfonilsečnine	159.208	101	3.068.010	97	19,3	77	17.331.015	23,0
A10BD – Kombinacije peroralnih antidiabetikov	43.213	114	2.758.801	113	63,8	21	3.915.948	5,2

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A10BF – Zaviralci glukozidaze alfa	3.857	88	139.560	80	36,2	2	220.415	0,3
A10BH – Zaviralci dipeptidil-peptidaze 4 (DPP-4)	18.485	101	1.543.996	97	83,5	9	1.399.286	1,9
A10BX – Drugi antidiabetiki razen insulinov	11.753	98	194.195	96	16,5	6	855.630	1,1
A11 – VITAMINI	335.397	110	3.862.538	125	11,5	162	35.905.541	47,6
A11A – Multivitamini, kombinacije	3	14	33	9	10,9	0	36	0,0
A11AA – Multivitamini z minerali	3	14	33	9	10,9	0	36	0,0
A11B – Multivitamini brez dodatkov	7	88	39	61	5,6	0	150	0,0
A11BA – Multivitamini brez dodatkov	7	88	39	61	5,6	0	150	0,0
A11C – Vitamina A in D ter njune kombinacije	329.706	110	3.768.605	124	11,4	160	35.703.045	47,3
A11CB – Vitamina A in D v kombinacijah	2.876	39	25.137	46	8,7	1	196.393	0,3
A11CC – Vitamin D in analogi	326.830	111	3.743.468	125	11,5	158	35.506.653	47,1
A11D – Vitamin B1, enokomponentna zdravila in v kombinaciji z vitaminoma B6 in B12	2.779	198	57.057	223	20,5	1	145.590	0,2
A11DB – Vitamin B1 v kombinaciji z vitaminom B6 ali B12 ali obema	2.670	190	54.833	214	20,5	1	141.210	0,2
A11E – Vitamini kompleksa B (tudi kombinacije)	1.509	92	15.510	88	10,3	1	28.560	0,0
A11EA – Vitamini kompleksa B brez dodatkov	1.509	92	15.510	88	10,3	1	28.560	0,0
A11EX – Vitamini kompleksa B, druge kombinacije	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
A11G – Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	120	118	1.349	119	11,2	0	7.370	0,0
A11GA – Askorbinska kislina (vitamin C), enokomponentna zdravila	67	181	656	229	9,8	0	5.950	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
A11GB – Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinacijah	53	82	694	82	13,1	0	1.420	0,0
A11H – Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.273	141	19.944	149	15,7	1	20.789	0,0
A11HA – Druga enokomponentna vitaminska zdravila	1.273	141	19.944	149	15,7	1	20.789	0,0
A12 – MINERALI	94.483	101	1.216.836	115	12,9	46	2.612.058	3,5
A12A – Kalcij	70.916	101	877.629	122	12,4	34	2.188.260	2,9
A12AA – Kalcij	70.916	101	877.629	122	12,4	34	2.188.260	2,9
A12B – Kalij	23.029	99	335.830	99	14,6	11	422.660	0,6
A12BA – Kalij	23.029	99	335.830	99	14,6	11	422.660	0,6
A12C – Drugi minerali	538	118	3.377	122	6,3	0	1.139	0,0
A12CC – Magnezij	538	118	3.377	122	6,3	0	1.139	0,0
A16 – DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	713	111	2.818.017	105	3.952,3	0	57.778	0,1
A16A – Druga zdravila za bolezni prebavil in presnove	713	111	2.818.017	105	3.952,3	0	57.778	0,1
A16AA – Aminokisliline in njihovi derivati	57	121	42.451	147	744,8	0	1.950	0,0
A16AB – Encimi	221	103	2.310.760	112	10.455,9	0	1.757	0,0
A16AX – Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	435	114	464.806	79	1.068,5	0	54.071	0,1

A01 Zdravila v zobozdravstvu

Za zdravila v zobozdravstvu je bilo predpisano 23,1 tisoč receptov, od tega največ za mikonazol (A01AB09) – 20,8 tisoč receptov.

Za razne učinkovine (A01AD11) je bilo predpisano 2,3 tisoč receptov.

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

Ta skupina predstavlja največji delež celotne skupine A v številu receptov (39,7%). Število receptov za skupino A02 se je v letu 2017 glede na prejšnje leto povečalo za 2,0 %, vrednost izdanih zdravil pa se je znižala za 8,8 %.

Skupno je bilo izdanih 448 receptov za zdravila za kislinsko pogojene bolezni na 1000 prebivalcev, leto prej 440 receptov.

Najpogosteje so predpisana zdravila iz skupine A02B, to so zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni, preko 0,9 milijona receptov, od tega največ zaviralci protonske črpalke (A02BC), preko 852,5 tisoč receptov. Delež receptov za slednje je višji za 1,5 % od leta 2016, vrednost izdanih zdravil se je v istem obdobju znižala za 11,1 %.

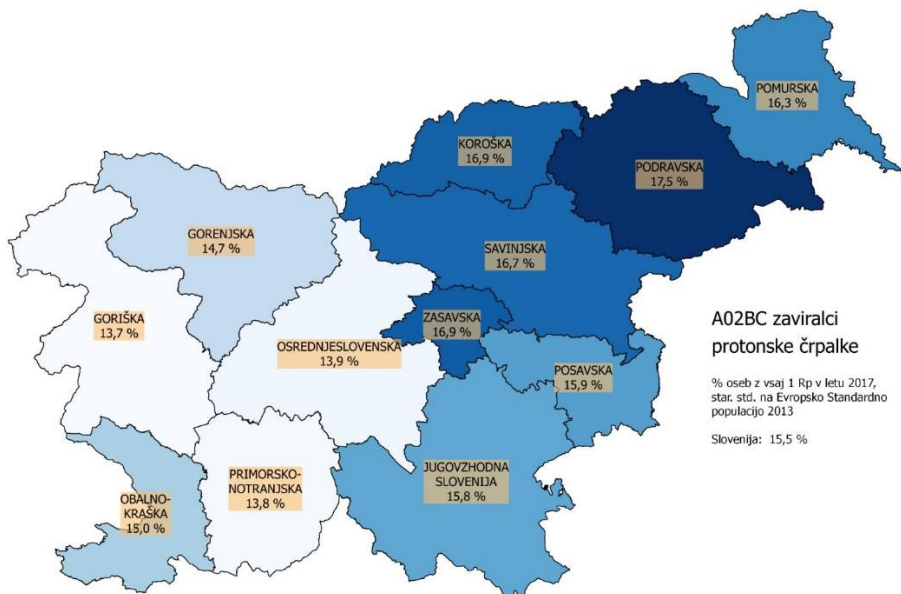
Predpisanih je bilo 48.830.903 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 64,7 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil pantoprazol (A02BC02) s 586,6 tisoč recepti, sledita mu esomeprazol (A02BC05) s 154,0 tisoč recepti in omeprazol (A02BC01) s 99,8 tisoč recepti.

Predpisovanje pantoprazola se je povečalo za 3,9 % (leta 2016 je bilo 565,0 tisoč receptov). Dejanska poraba pantoprazola je še višja, ker je možno zdravila s to učinkovino kupiti v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta (acipan, controloc, nolpaza in drugi).

Trend porabe zaviralcev protonske črpalke se v zadnjih treh letih pomembno povečuje, nadaljuje se tudi predpisovanje v prid pantoprazolu.

Predpisanih je bilo 2.336.730 DDD oz. 3,1 DID antagonistov histaminskih receptorjev H₂ (A02BA). Predpisuje se antagonist histaminskih H₂ receptorjev (A02BA) ranitidin (A02BA02) in sicer je bilo predpisanih 57,2 tisoč recepti (leta 2016 53,0 tisoč receptov). Predpisovanje omenjene skupine se je v letu 2017 povečalo za 7,8 % glede na prejšnje leto.

Največ so zaviralce protonske črpalke predpisovali v podravski regiji, sledijo zasavska, koroška, savinjska in pomurska regija. Povprečno je zaviralce protonske črpalke, ki zavirajo izločanje želodčne kisline in delujejo protiulkusno, prejelo 15,5 % prebivalcev, približno toliko kot v letu 2016 (15,5 %).

Slika 4. 1: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec protonske črpalke (A02BC) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcijskih motenj

V letu 2017 je bilo predpisanih 52,4 tisoč receptov (leta 2016 53,5 tisoč receptov). Njihova vrednost se je znižala za 2,2 %. Največ je bilo predpisanih propulzivov (A03F), ki so v podskupini A03 zavzemali 71,4 % receptov v vrednosti 307,6 tisoč EUR, kar je 63,0 % delež stroškov za zdravila v podskupini A03. V podskupini propulzivov (A03F) je bilo predpisanih 793.325 DDD oz. 1,1 DID. Iz podskupine A03F sta se v največji meri predpisovala metoklopramid (A03FA01) z 24,1 tisoč recepti, ki se uporablja za zdravljenje in preprečevanje slabosti in bruhanja in domperidon (A03FA03) s 13,3 tisoč recepti, ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje akutne slabosti in bruhanja zaradi okužbe, hrane, radioterapije. Indiciran je tudi pri pripravi na diagnostične preiskave. Domperidon se predpisuje tudi izven indikacijskega območja zaradi vpliva na prolaktin za spodbujanje laktacije (17).

A06 Odvajala

Število predpisanih receptov za vsa odvajala skupaj je bilo v letu 2017 za 1,9 % višje kot v letu 2016. Najpogosteje, v skoraj 94 % so bila predpisana osmозна odvajala (A06AD), laktuloza (A06AD11) v skoraj 101,5 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 10.704.747 DDD oz. 14,2 DID osmoznih odvajal (A06AD).

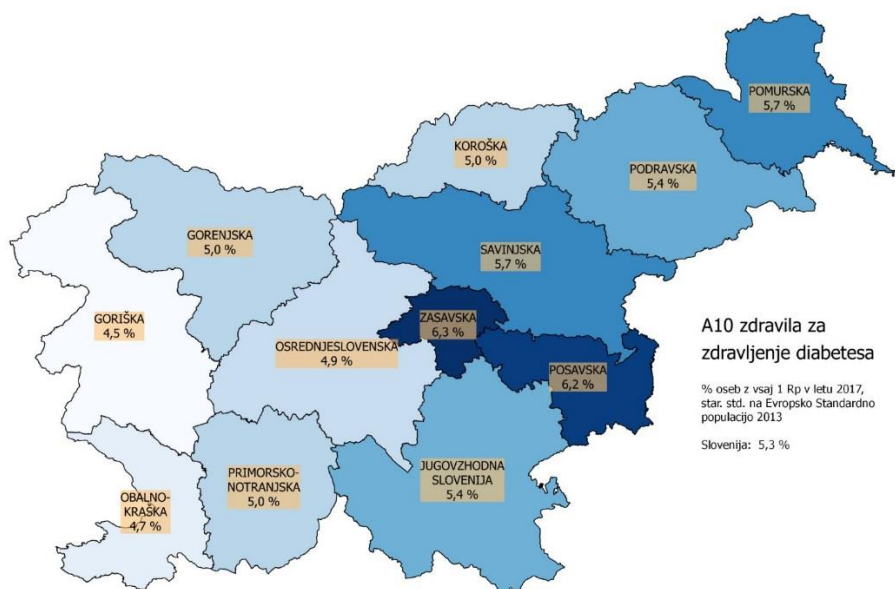
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so predstavljala 28,3 % delež števila receptov in 54,5 % vrednostni delež zdravil skupine A. Glede na leto 2016 se je povečalo tako število receptov, kot tudi vrednost zdravil za 3,6 %.

Število receptov s peroralnimi antidiabetiki (A10B) je znašalo 75,8 % števila receptov med zdravili za zdravljenje diabetesa. Vrednost teh zdravil je predstavljala 44,1 %, vrednost inzulinov (A10A) pa 55,9 % vseh stroškov med zdravili za zdravljenje diabetesa.

Povprečna vrednost na enem receptu je za skupino A10 znašala 47,8 EUR, povprečna vrednost recepta za inzuline in analoge je znašala 110,5 EUR, za peroralne antidiabetike pa 27,8 EUR. Na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih kar 319 receptov za zdravila za zdravljenje diabetesa (A10).

Največ so zdravila za zdravljenje diabetesa predpisovali v Zasavski regiji, sledi Posavska. Povprečno je zdravila za zdravljenje diabetesa prejemalo 5,3 % prebivalcev, v letu 2016 pa 5,2% (slika 4.2).

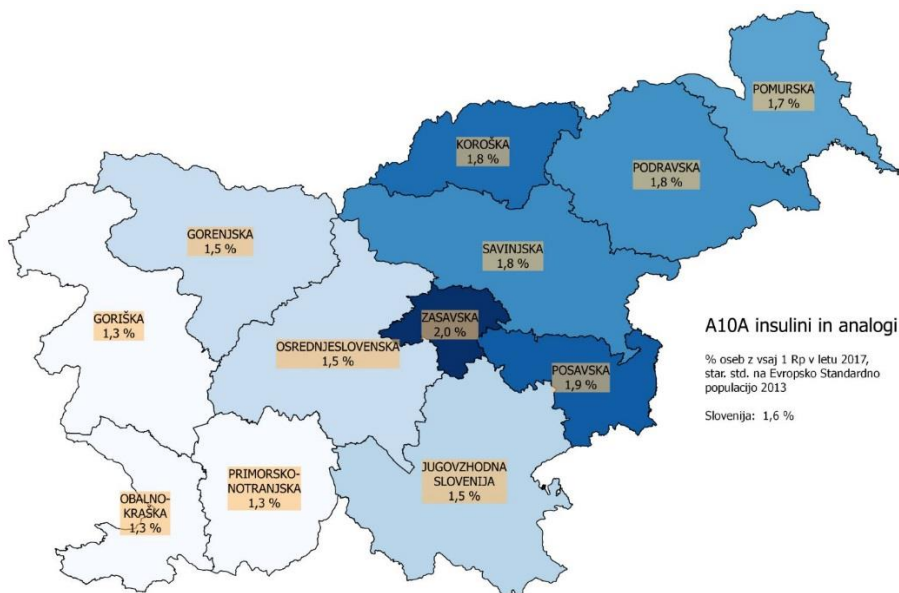

Slika 4. 2: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017

V letu 2017 se je glede na leto 2016 povečalo število receptov z inzulini in analogi (A10A) za 1,7 %, njihova vrednost pa za 1,1 %. Na 1000 prebivalcev se predpiše 77 receptov z inzulini in analogi. V tej skupini je bilo predpisanih 17.257.570 DDD oz. 22,9 DID.

Največ so se predpisovali insulini in analogi za injiciranje s srednje dolgim delovanjem, s takojšnjim učinkom (A10AD) (preko 58,0 tisoč receptov), vrednost se je zmanjšala za 4 %, ter insulini in analogi za injiciranje s hitrim delovanjem (A10AB) (45 tisoč receptov), vrednost se je povečala za 3 % (18).

Največ so insuline in analoge predpisovali v zasavski regiji, sledi posavska, najmanj pa v obalno kraški in primorsko-notranjski regiji. Povprečno je insuline in analoge prejemalo 1,6 % prebivalcev, enako kot v letu 2016 (slika 4.3).

Slika 4. 3: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Število receptov s peroralnimi antidiabetiki (A10B) se je povečalo za 4,3 %, vrednost pa je narasla za 7,0 %. V tej skupini je bilo predpisanih 43.652.602 DDD oz. 57,9 DID.

Med peroralnimi antidiabetiki je bilo predpisanih največ receptov z bigvanidi (A10BA) in sulfonamidi (A10BB), ki skupaj predstavljata 78,9 % vseh predpisanih receptov s peroralnimi antidiabetiki. Glede na leto 2016 se je za 2,6 % povečalo predpisovanje bigvanidov in za 11,8 % zmanjšalo predpisovanje zaviralcev glukoze alfa (A10BF).

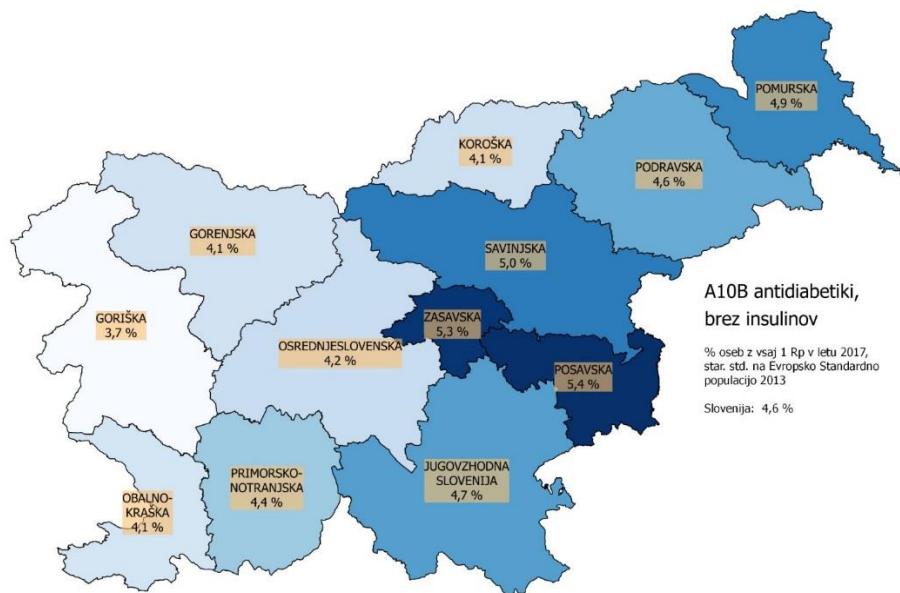
Od bigvanidov imamo v Sloveniji samo metformin (A10BA02), ki je bil predpisan na 234,4 tisoč receptih v vrednosti skoraj 2,6 milijona EUR. Manjši delež metformina predpišejo tudi ginekologi izven indikacijskega območja bolnicam s sindromom policističnih jajčnikov (19).

Med sulfonamidnimi antidiabetiki pa sta se največ predpisovala gliklazid (A10BB09) z 105,6 tisoč recepti v vrednosti čez 1,7 milijona EUR in glimepirid (A10BB12) s 20,4 tisoč recepti v vrednosti 247.181 EUR. Predpisanih je bilo 17.331.015 DDD oz. 23 DID sulfonamidnih antidiabetikov, kar je manj v primerjavi s prejšnjim letom zaradi predpisovanja na novo registriranih peroralnih antidiabetikov iz skupine zaviralcev natrij glukoze koprenašalcev 2 ali SGLT2 (A10BK).

Hkrati je bil v letu 2017 zaključen pregled zdravil iz omenjene skupine s strani Evropske medicinske agencije (EMA), ki je zaključila, da je učinkovitost teh zdravil za trenutno odobrene indikacije v monoterapiji in v kombinaciji kot dodatek dieti in telesni vadbi za izboljšanje glikemičnega nadzora pri odraslih bolnikih s sladkorno boleznijo tipa 2 ustrezno dokazana (20).

Za 14,3 % se je povečalo predpisovanje kombinacij peroralnih antidiabetikov (A10BD).

Tudi to leto je opazen trend zmanjševanja predpisovanja zaviralcev glukoze alfa (A10BF), in sicer za 11,8 % glede na leto 2016. Antidiabetike, brez insulinov prejema 4,5 % populacije, največ v posavski in zasavski regiji (slika 4.4).

Slika 4. 4: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani insulini in analogi (A10B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

A11 Vitamini

Predpisanih je bilo 10,1 % več receptov za vitamine, ob 24,6 % povečanju stroškov. Večina receptov in s tem povezanih stroškov pripada vitaminu A in D ter njunim kombinacijam (A11C), kar predstavlja 98,3 % vseh receptov podskupine A11.

Iz podskupine A11C je bilo največ receptov predpisanih s holekalciferolom (vitamin D, A11CC05), in sicer 297,9 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2,9 milijona EUR. Za vitamin D in analoge (A11CC) je bilo predpisanih 35.506.653 DDD oz. 47,1 DID, v primerjavi z letom 2016 se je povečalo za kar 25 %.

Poraba vitamina D in analogov narašča zaradi preventivnega predpisovanja pri starejši populaciji po smernicah za odkrivanje in zdravljenje osteoporoze (21).

A12 Minerali

V primerjavi z letom 2016 se je povečalo število receptov za 0,7 % in njihova vrednost za 14,9 %.

Od mineralov se je predpisoval predvsem kalcijev karbonat (A12AA04) s 70,8 tisoč recepti v vrednosti 718 tisoč EUR in kombinacije mineralov (A12BA30) s 18,8 tisoč recepti v vrednosti 877 tisoč EUR. Predpisalo se je 2.188.260 DDD oz. 2,9 DID kalcija (A12A) in 422.660 DDD oz. 0,6 DID kalija (A12B). Delež predpisovanje kalcijevega karbonata izven indikacijskega območja pri osteoporozi je verjetno znaten.

4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v šest podskupin. V letu 2017 je bilo izdanih 1.025.737 receptov, kar je 1,1 % več kot leta 2016. Vrednost teh zdravil je znašala skoraj 46,7 milijonov EUR, kar je 16,6 % več kot leto prej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 45,5 EUR, na tisoč prebivalcev je bilo izdanih 496 receptov.

Predpisanih je bilo 79.669.653 DDD, to je 105,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan (97,2) je bilo predpisanih v skupini antitrombotikov (B01).

*Grafični prikaz deleža prebivalcev,
ki jim je bila predpisana
acetilsalicilna kislina (100 mg).*

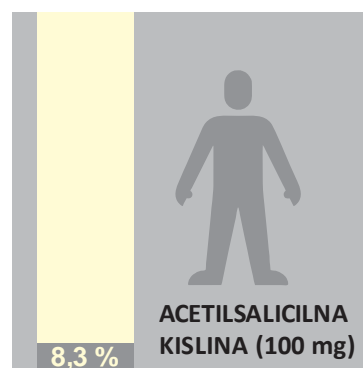

Tabela 4. 2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini – zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B), Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
B – ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.025.737	101	46.667.123	117	45,5	496	79.669.653	105,6
B01 – ANTITROMBOTIKI	883.871	101	31.190.890	113	35,3	428	73.297.467	97,2
B01A – Antitrombotiki	883.871	101	31.190.890	113	35,3	428	73.297.467	97,2
B01AA – Antagonisti vitamina K	96.103	92	1.130.467	98	11,8	47	6.069.800	8,0
B01AB – Heparinska skupina	77.276	104	7.015.895	99	90,8	37	3.549.254	4,7
B01AC – Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	589.251	99	6.929.443	109	11,8	285	56.595.769	75,0
B01AE – Direktni zaviralci trombina	36.906	117	5.532.028	124	149,9	18	2.269.143	3,0
B01AF – Direktni zaviralci faktorja Xa	82.292	121	10.409.386	123	126,5	40	4.768.781	6,3
B01AX – Drugi antitrombotiki	2.043	99	173.672	101	85,0	1	44.720	0,1
B02 – ANTIHEMORAGIKI	4.731	157	9.744.187	152	2.059,6	2	98.039	0,1
B02A – Antifibrinolitiki	1.365	387	40.054	380	29,3	1	31.605	0,0
B02AA – Aminokisliline	1.365	387	40.054	380	29,3	1	31.605	0,0
B02B – Vitamin K in drugi hemostatiki	3.366	126	9.704.132	152	2.883,0	2	66.433	0,1
B02BA – Vitamin K	10	125	70	123	7,0	0	44	0,0
B02BD – Krvni koagulacijski faktorji	766	198	6.448.218	199	8.418,0	0	18.203	0,0
B02BX – Drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje	2.590	114	3.255.844	103	1.257,1	1	48.187	0,1
B03 – ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	135.857	101	5.671.597	96	41,7	66	6.224.826	8,3
B03A – Zdravila z železom	90.615	95	1.585.458	94	17,5	44	4.728.899	6,3
B03AA – Zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	40.514	113	601.332	117	14,8	20	1.312.602	1,7

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
B03AB – Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	49.365	83	974.224	83	19,7	24	3.400.135	4,5
B03AC – Zdravila z železom za parenteralno uporabo	6	200	564	390	94,1	0	82	0,0
B03B – Vitamin B12 in folna kislina	35.359	117	509.801	116	14,4	17	851.130	1,1
B03BA – Vitamin B12 (cianokobalamin in analogi)	181	68	1.954	74	10,8	0	200.150	0,3
B03BB – Folna kislina in njeni derivati	35.178	118	507.847	117	14,4	17	650.980	0,9
B03X – Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	9.883	103	3.576.338	95	361,9	5	644.798	0,9
B03XA – Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	9.883	103	3.576.338	95	361,9	5	644.798	0,9
B05 – NADOMESTKI KRVI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	1.253	92	12.041	94	9,6	1	49.295	0,1
B05A – Kri in sorodna zdravila	2	22	23	17	11,5	0	0	0,0
B05AA – Nadomestki krvi in plazemske proteinske frakcije	2	22	23	17	11,5	0	0	0,0
B05B – Raztopine za intravensko uporabo	1.246	92	11.926	95	9,6	1	49.295	0,1
B05BB – Raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	1.246	92	11.926	95	9,6	1	49.295	0,1
B05C – Raztopine za izpiranje	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
B05CB – Raztopine soli	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
B05X – Dodatki intravenskim raztopinam	5	250	91	57	18,2	0	0	0,0
B05XC – Vitamini	5	250	91	57	18,2	0	0	0,0
B06 – DRUGA KRVNA ZDRAVILA	25	93	48.409	104	1.936,4	0	26	0,0
B06A – Druga krvna zdravila	25	93	48.409	104	1.936,4	0	26	0,0
B06AA – Encimi	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
B06AC – Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	25	100	48.409	104	1.936,4	0	26	0,0

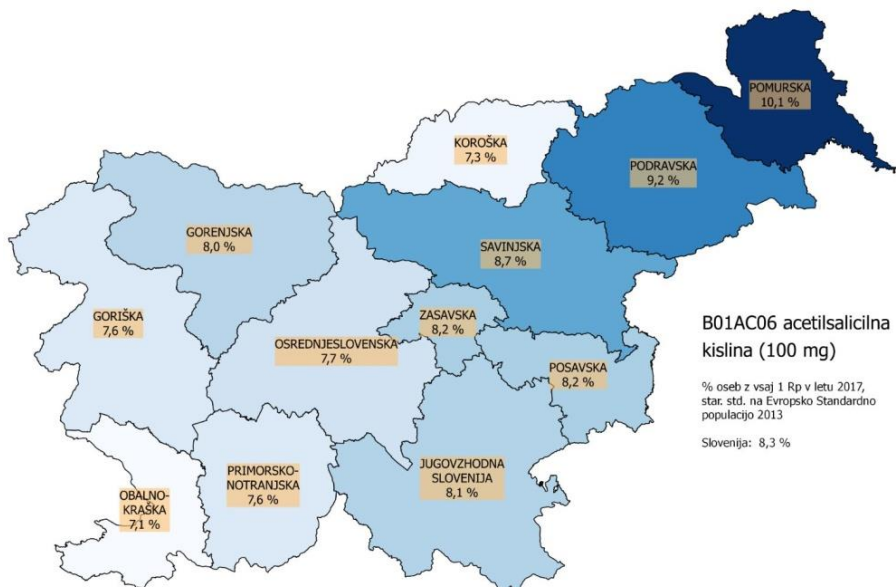
B01 Antitrombotiki

Antitrombotiki so v letu 2017 v okviru ATC skupine B zavzemali 86,2 % delež receptov in 66,8 % delež stroškov za zdravila. Glede na leto 2016 se je število receptov s predpisanimi antitrombotiki povečalo za 1,1 %, vrednost izdanih zdravil pa za 12,8 %.

Največ porabljenih antitrombotikov je bilo iz podskupine zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC), ki so predstavljali 66,7 % delež v številu receptov in 22,2 % delež stroškov za antitrombotike.

Najpogosteje predpisana učinkovina med antitrombotiki je acetilsalicilna kislina, in sicer predpisano je bilo 538,8 tisoč receptov v vrednosti 3 milijonov EUR.

Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v pomurski regiji, sledita podravska in savinjska regija. V povprečju je 8,3 % prebivalcev prejelo acetilsalicilno kislino 100 mg, ki zmanjšuje tveganja za nastanek krvnih strdkov ter s tem pripomore pri preprečevanju srčnega infarkta, angine pektoris in možganske kapi (slika 4.5).

Slika 4.5: Odstotek oseb, katerim je bila predpisana acetilsalicilna kislina (100 mg) (B01AC06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Število receptov z antagonisti vitamina K (B01AA) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 7,8 %, stroški pa so se zmanjšali za 1,5 %. Največ je bilo predpisanih receptov z varfarinom (B01AA03), in sicer 89,9 tisoč receptov v vrednosti 1,0 milijona EUR.

V heparinski skupini zdravil (B01AB) je število receptov poraslo za 4,5 % glede na leto 2016, stroški pa so se zmanjšali za 0,7 %. Predpisanih je bilo 3.549.254 DDD oz. 4,7 DID zdravil heparinske skupine. Največ so se predpisovala zdravila z dalteparinom (B01AB04) s 47,4 tisoč recepti v vrednosti 4,4 milijone EUR. Sledila sta nadroparin (B01AB06) z 19,2 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,8 milijona EUR in enoksaparin (B01AB05) z 10,6 tisoč recepti v vrednosti 808,8 tisoč EUR.

Med direktnimi zaviralci trombina (B01AE) je na slovenskem tržišču prisoten dabigatran (B01AE07) z 36,9 tisoč recepti v vrednosti več kot 5,5 milijona EUR. Predpisanih je bilo 2.269.143 DDD oz. 3,0 DID tega zdravila.

Med neposrednimi zaviralci faktorja Xa sta na trgu rivaroksaban (B01AF01) in apiksaban (B01AF02).

Prednosti novejših antikoagulacijskih zdravil (NOAK) pred varfarinom so širše terapevtsko okno, bistveno hitrejši pričetek delovanja, že v 2- 4 urah po zaužitju, krajši razpolovni čas, 5-15 ur, in bistveno manj interakcij s hrano in zdravili kot pri varfarinu. Predpisujejo se skladno s smernicami Evropskega Združenja za kardiologijo (ESC). Tako število predpisanih receptov kot njihova vrednost je v letu 2017 v primerjavi z letom 2016 narasla za dobro petino (22).

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov (zdravila, ki zaustavljajo krvavenje) predstavlja le 0,5 % delež v tej skupini, predpisanih je bilo 4.731 receptov, a je njihova vrednost znašala 9,7 milijona EUR, kar pa predstavlja skoraj 21,0 % delež vrednosti v tej skupini.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 2.059,6 EUR in je močno odstopala od povprečne vrednosti enega recepta s predpisanimi zdravili iz skupine B (45,5 EUR). V letu 2017 je bilo predpisanih 56,5 % več receptov ob 52,0 % večjih stroških kot leto poprej.

Največ receptov je bilo še vedno predpisanih za hemostatike z eltrombopagom (B02BX05), predpisanim na 1.592 receptih v vrednosti 1,6 milijona EUR in z romiplostimom (B02BX04), predpisanim na 998 receptih v vrednosti 1,6 milijona EUR. Več kot četrtinski delež po številu receptov pa zasedajo že antifibrinolitiki s traneksaminsko kislino (B02AA02), ki se v Sloveniji predpisuje od leta 2016.

Predpisanih je bilo 766 receptov za krvne koagulacijske faktorje v vrednosti 6,4 milijona EUR. Povprečna vrednost enega recepta je bila 8.418,04 EUR.

Največ sredstev je bilo porabljenih za zdravila s koagulacijskim faktorjem VIII (B02BD02), ki se uporablja kot nadomestno zdravljenje pri hemofiliji; predpisanih je bilo 729 receptov v vrednosti skoraj 6,0 milijonov EUR.

V letu 2017 je Odbor za oceno tveganja na področju farmakovigilance (PRAC) zaključil, da ni jasnih in doslednih dokazov, da se pogostnost nastajanja nevtralizirajočih protiteles med zdravili s koagulacijskim faktorjem VIII, ki je pridobljen z rekombinantno DNA tehnologijo in tistimi, ki vsebujejo faktor VIII pridobljen iz krvi (humani koagulacijski faktor VIII), razlikuje (23).

Hemofilija je na X-kromosom recesivno vezana dedna motnja strjevanja krvi. Pojavnost je 1/10.000 moških pri hemofiliji A (HA) in 1/60.000 moških pri hemofiliji B (HB). Učinkovito je nadomestno zdravljenje, t.j. nadomeščanje faktorja strjevanja krvi, ki ga bolnik nima oz. je znižan, v veno.

Register bolnikov s prirojenimi motnjami strjevanja krvi je v Sloveniji aktiven in ga vodi Nacionalni center za hemofilijo (NCH).

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

V primerjavi z letom 2016 se je število receptov povečalo za 0,5 % ob 3,9 % nižjih stroških.

Največji delež v številu receptov so predstavljala zdravila z železom, in sicer zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB). Predpisanih je bilo 16,9 % manj receptov za ta zdravila kot leto poprej, stroški pa so bili nižji za 16,6 %. Predpisanih je bilo 3.400.135 DDD oz. 4,5 DID zdravil s trovalentnim železom za peroralno uporabo.

Povečala se je poraba dvovalentnega železa (B03AA), ki ga dolgo ni bilo na trgu, temu primerno pa je upadla poraba trovalentnega železa za peroralno uporabo.

Predpisanih je bilo 851.130 DDD oz. 1,1 DID vitamina B12 in folne kisline (B03B).

Največji del stroškov, 63,1 %, so predstavljala druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X), povprečna vrednost recepta je bila 361,9 EUR. Predpisanih je bilo 644.798 DDD oz. 0,9 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti. Zdravila iz te skupine so vsebovala darbepoetin alfa (B03XA02) s 4.440 recepti v vrednosti 1,8 milijon EUR, eritropoetin (B03XA01) s 3.780 recepti v vrednosti 1,4 milijona EUR in metokspolietilenglikol epoetin beta (B03XA03) s 1.663 recepti v vrednosti 340,0 tisoč EUR.

4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so razvrščena v 10 podskupin. Zdravila za bolezni srca in ožilja so najpogosteje predpisana zdravila. V letu 2017 je bilo izdanih več kot 4,6 milijona receptov v vrednosti skoraj 75,9 milijonov EUR. Glede na leto 2016 je bilo predpisanih primerljivo število receptov, stroški so se povečali za 0,4 %.

Največ receptov (1,72 milijona) z najvišjimi stroški (preko 28,3 milijonov EUR) je v skupini zdravil z delovanjem na renin angiotenzinski sistem (C09). V tej skupini je bilo na 1000 prebivalcev predpisanih 832 receptov.

Skupno je bilo predpisanih preko 420 milijonov DDD, to je 557,2 DID na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 250,8 DID.

*Grafični prikaz deleža prebivalcev,
ki so jim bila predpisana zdravila
za spreminjanje ravni serumskih lipidov.*

Tabela 4. 3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
C								
- ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	4.646.982	100	75.869.919	100	16,3	2.249	420.183.652	557,2
C01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	187.986	96	7.055.055	99	37,5	91	15.039.610	19,9
C01A - Kardiotonični glikozidi	36.467	94	314.811	108	8,6	18	1.492.450	2,0
C01AA - Digitalisovi glikozidi	36.467	94	314.811	108	8,6	18	1.492.450	2,0
C01B - Antiaritmiki, skupini I in III	32.827	98	962.478	99	29,3	16	3.005.935	4,0
C01BC - Antiaritmiki skupine IC	13.526	99	293.777	98	21,7	7	1.235.965	1,6
C01BD - Antiaritmiki skupine III	19.301	96	668.701	99	34,6	9	1.769.970	2,3
C01C - Spodbujevalci srčne funkcije brez kardiotoničnih glikozidov	4.409	136	247.789	160	56,2	2	2.960	0,0
C01CA - Adrenergiki in dopaminergiki	4.409	136	247.789	160	56,2	2	2.960	0,0
C01D - Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	61.599	92	1.831.443	88	29,7	30	5.122.407	6,8
C01DA - Organski nitrati	61.599	92	1.831.443	88	29,7	30	5.122.407	6,8
C01E - Druga zdravila za bolezni srca	52.684	101	3.698.534	101	70,2	25	5.415.857	7,2
C01EB - Druga zdravila za bolezni srca	52.683	101	3.698.527	101	70,2	25	5.415.807	7,2
C02 - ANTIHIPERTENZIVI	113.923	100	3.189.235	101	28,0	55	11.316.379	15,0
C02A - Antiadrenergiki s centralnim delovanjem	14.288	100	299.267	101	20,9	7	1.274.455	1,7
C02AB - Metildopa	1.544	98	45.851	95	29,7	1	45.645	0,1
C02AC - Agonisti imidazolinskih receptorjev	12.744	101	253.416	102	19,9	6	1.228.810	1,6
C02C - Antiadrenergiki s perifernim delovanjem	98.705	99	1.726.971	93	17,5	48	10.016.155	13,3
C02CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	98.705	99	1.726.971	93	17,5	48	10.016.155	13,3

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
C02K - Drugi antihipertenzivi	930	116	1.162.997	117	1.250,5	0	25.769	0,0
C02KX - Antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije	930	116	1.162.997	117	1.250,5	0	25.769	0,0
C03 - DIURETIKI	442.816	98	6.276.931	99	14,2	214	26.562.908	35,2
C03B - Diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	137.963	90	2.022.763	94	14,7	67	7.187.764	9,5
C03BA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	137.963	90	2.022.763	94	14,7	67	7.187.764	9,5
C03C - Diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	224.212	99	2.458.174	102	11,0	109	16.385.700	21,7
C03CA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	224.212	99	2.458.174	102	11,0	109	16.385.700	21,7
C03D - Antikaliuretični diuretiki (varčevalni s kalijem)	80.641	111	1.795.995	100	22,3	39	2.989.443	4,0
C03DA - Antagonisti aldosteronskih receptorjev	80.641	111	1.795.995	100	22,3	39	2.989.443	4,0
C04 - PERIFENI VAZODILATORJI	6.863	89	112.966	97	16,5	3	209.054	0,3
C04A - Periferni vazodilatatorji	6.863	89	112.966	97	16,5	3	209.054	0,3
C04AD - Derivati purina	4.994	90	80.391	90	16,1	2	166.844	0,2
C04AE - Alkaloidi ergot	1.869	85	32.575	119	17,4	1	42.210	0,1
C05 - VAZOPROTEKTIVI	41.079	99	535.879	100	13,0	20	1.152.740	1,5
C05A - Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	30.538	99	300.543	99	9,8	15	528.735	0,7
C05AD - Lokalni anestetiki	20.310	100	196.622	100	9,7	10	406.640	0,5
C05AX - Druge učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	10.228	97	103.921	98	10,2	5	122.095	0,2

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
C05B - Antivarikozno zdravljenje	3.178	95	38.195	94	12,0	2	297.800	0,4
C05BA - Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	3.178	95	38.195	94	12,0	2	297.800	0,4
C05BB - Sklerozirajoča sredstva za lokalno injiciranje	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
C05C - Zdravila za stabiliziranje kapilar	7.362	100	197.131	101	26,8	4	326.190	0,4
C05CA - Bioflavonoidi	7.362	100	197.131	101	26,8	4	326.190	0,4
C07 - ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	820.265	101	10.205.882	101	12,4	397	33.568.519	44,5
C07A - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	805.461	102	9.928.099	101	12,3	390	32.294.045	42,8
C07AA - Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	26.810	103	402.739	103	15,0	13	985.637	1,3
C07AB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	678.514	103	7.741.849	104	11,4	328	27.081.773	35,9
C07AG - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	100.137	92	1.783.510	91	17,8	48	4.226.635	5,6
C07B - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.680	98	275.399	99	18,8	7	1.264.094	1,7
C07BB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	14.680	98	275.399	99	18,8	7	1.264.094	1,7
C08 - ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	409.609	98	5.821.645	98	14,2	198	43.179.667	57,3
C08C - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	389.447	99	5.403.892	98	13,9	188	42.093.971	55,8
C08CA - Derivati dihidropiridina	389.447	99	5.403.892	98	13,9	188	42.093.971	55,8
C08D - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	18.750	90	393.866	91	21,0	9	979.196	1,3
C08DA - Fenilalkilaminski derivati	14.210	90	235.837	89	16,6	7	743.085	1,0
C08DB - Derivati benzotiazepina	4.540	93	158.029	93	34,8	2	236.111	0,3

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
C08G - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.412	111	23.888	118	16,9	1	106.500	0,1
C08GA - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.412	111	23.888	118	16,9	1	106.500	0,1
C09 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	1.719.203	100	28.380.180	101	16,5	832	189.113.957	250,8
C09A - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	730.362	96	9.362.769	94	12,8	353	96.084.019	127,4
C09AA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	730.362	96	9.362.769	94	12,8	353	96.084.019	127,4
C09B - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	550.936	104	10.407.317	102	18,9	267	47.030.134	62,4
C09BA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	357.329	99	6.039.303	96	16,9	173	31.117.088	41,3
C09BB - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	132.049	104	2.885.499	102	21,9	64	11.084.846	14,7
C09BX - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije	61.558	142	1.482.516	138	24,1	30	4.828.200	6,4
C09C - Antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	227.844	98	3.411.696	94	15,0	110	29.311.824	38,9
C09CA - Antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	227.844	98	3.411.696	94	15,0	110	29.311.824	38,9
C09D - Antagonisti angiotenzina II, kombinacije	210.061	102	5.198.397	118	24,7	102	16.687.980	22,1
C09DA - Antagonisti angiotenzina II in diuretiki	158.760	99	2.957.274	97	18,6	77	12.709.508	16,9
C09DB - Antagonisti angiotenzina II in zaviralci kalcijevih kanalčkov	23.438	108	559.198	105	23,9	11	1.913.472	2,5
C09DX - Antagonisti angiotenzina II, druge kombinacije	27.863	120	1.681.925	203	60,4	13	2.065.000	2,7

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
C09X - Druga zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
C09XA - Zaviralci renina	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
C10 - ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	905.238	103	14.292.146	102	15,8	438	100.040.819	132,7
C10A - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	885.220	103	13.618.114	101	15,4	428	98.511.989	130,6
C10AA - Zaviralci reduktaze HMG CoA	845.179	102	12.157.653	99	14,4	409	94.788.261	125,7
C10AB - Fibrati	27.368	110	767.132	110	28,0	13	2.837.396	3,8
C10AX - Druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	12.673	112	693.329	139	54,7	6	886.331	1,2
C10B - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	20.018	116	674.033	112	33,7	10	1.528.830	2,0
C10BA - Zaviralci reduktaze HMG-CoA v kombinaciji z drugimi zdravili za spreminjanje ravni serumskih lipidov	13.180	100	530.783	104	40,3	6	1.041.720	1,4
C10BX - Zaviralci reduktaze HMG CoA, druge kombinacije	6.838	167	143.249	165	20,9	3	487.110	0,6

Deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C je predstavljalo 56,3 % vseh predpisanih receptov iz skupine C, medtem ko je deset učinkovin za katere je bilo porabljenih največ sredstev predstavljalo 46,4 % stroškov za zdravila skupine C.

Največkrat predpisana zdravilna učinkovina v letu 2017 je bil bisoprolol (C07AB07) s 549 tisoč recepti, sledijo rosuvastatin (C10AA07) s skoraj 403 tisoč recepti, perindopril (C09AA04) s 387 tisoč recepti in atorvastatin (C10AA05) s skoraj 285 tisoč recepti.

Največ sredstev je bilo porabljenih za rosuvastatin (6,3 milijonov EUR), bisoprolol (5,9 milijona EUR), perindopril (C09AA04) - skoraj 4,8 milijona EUR, perindopril in diuretike (C09BA04) – 4,6 milijona EUR in atorvastatin (3,7 milijona EUR).

Tabela 4. 4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov, vrednosti, DDD, DID, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	Vrednost	Število DDD	Število DID
C07AB07	bisoprolol	549.353	5.917.366 €	17.967.247	23,8
C10AA07	rosuvastatin	402.674	6.307.136 €	55.527.606	73,6
C09AA04	perindopril	387.340	4.795.883 €	41.466.660	55,0
C10AA05	atorvastatin	284.968	3.730.307 €	27.648.405	36,7
C09BA04	perindopril in diuretiki	250.943	4.622.732 €	21.710.790	28,8
C03CA01	furosemid	169.795	1.624.878 €	14.449.747	19,2
C09AA05	ramipril	164.385	1.847.216 €	30.399.520	40,3
C08CA01	amlodipin	144.299	1.603.004 €	16.941.760	22,5
C03BA11	indapamid	137.404	2.016.522 €	7.152.714	9,5
C08CA09	lacidipin	125.268	1.928.647 €	10.879.624	14,4

C01 Zdravila za bolezni srca

Predpisanih je bilo skoraj 188,0 tisoč receptov skupine zdravil za bolezni srca, kar predstavlja 4,0 % delež vseh zdravil za bolezni srca in ožilja. Glede na leto 2016 so stroški za ta zdravila ob 3,7 % manjšem številu receptov za 1,4 % nižji. Povprečna vrednost na en recept v podskupini C01 je znašala 37,5 EUR (leta 2016 - 36,7 EUR).

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so tudi v letu 2017 vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D). Predpisano je bilo skoraj 61,6 tisoč receptov v vrednosti več kot 1,8 milijona EUR, oziroma 5.122.407 DDD oz. 6,8 DID vazodilatatorjev za zdravljenje koronarne ishemije (gliceriltrinitrat in drugi).

Med kardiotioničnimi glikozidi (C01A) je bila edina predpisana učinkovina metildigoksin (C01AA08) z 36,5 tisoč recepti. Njegova uporaba še vedno upada - v letu 2017 se je tako število teh receptov znižalo za 6,0 %. Predpisanih je bilo 1.492.450 DDD oz. 2,0 DID metildigoksina.

V skupini antiaritmiki skupine I in III (C01B) sta najpogosteje predpisana amjodaron (C01BD01) z 18,7 tisoč recepti v vrednosti 570,0 tisoč EUR in propafenon (C01BC03) s 13,5 tisoč recepti v vrednosti 293,8 tisoč EUR. Število receptov za podskupino C01B se je znižalo za 2,5 % ob 1,1 % znižanjem stroškov v primerjavi z letom 2016. Predpisanih je bilo 3.005.935 DDD oz. 4,0 DID antiaritmikov iz skupine I in III (C01B).

Stroški med zdravili za bolezni srca so bili najvišji pri drugih zdravilih za bolezni srca (C01E) – skoraj 3,7 milijona EUR - največ sta se predpisovala trimetazidin (C01EB15) s 24,2 tisoč recepti in ivabradin (C01EB17) ter ranolazin (C01EB18) s 14,2 tisoč recepti.

C02 Antihipertenzivi

Glede na leto 2016 se je število receptov zmanjšalo za 0,5 % ob 1 % višjih stroških. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi antihipertenzivi je znašala 28,0 EUR.

Podkupina antiadrenergikov s perifernim delovanjem (C02C) je predstavljala 86,8 % vseh predpisanih receptov z antihipertenzivi. Največji delež receptov med antihipertenzivi je predstavljala učinkovina doksazosin (C02CA04) z 98,7 tisoč recepti v vrednosti 1,7 milijona EUR.

Iz skupine antiadrenergikov s centralnim delovanjem (C02A) se je poleg metildope (C02AB01) s 1.544 recepti v vrednosti 45,8 tisoč EUR predpisoval še moksonidin (C02AC05) z 12,7 tisoč recepti v vrednosti 253,4 tisoč EUR. Predpisanih je bilo 1.274.455 DDD oz. 1,7 DID antiadrenergikov s centralnim delovanjem.

Med antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije izstopa bosentan (C02KX01), predpisanih je bilo 546 receptov za to zdravilo, v skupnem znesku 0,51 milijona EUR.

C03 Diuretiki

Število izdanih receptov se je zmanjšalo za 2,0 % ob 1,2 % zmanjšanju stroškov. Najpogosteje se predpisujejo diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke (C03C) z 224,2 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,5 milijona EUR in diuretiki dilucijskega segmenta brez tiazidov (C03B) s 138 tisoč recepti v vrednosti 2,0 milijona EUR. Obe skupini skupaj predstavljata skoraj 82 % vseh predpisanih receptov z diuretiki in več kot 71 % stroškov za monokomponentna zdravila iz skupine diuretikov (C03).

Največ receptov iz skupine diuretikov dilucijskega segmenta brez tiazidov je bilo predpisanih za indapamid (C03BA11), in sicer 137,4 tisoč receptov v vrednosti 2,0 milijona EUR. Med diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke pa so največji delež predstavljali recepti s furosemidom (C03CA01), predpisanim na skoraj 169,8 tisoč receptih v vrednosti 1,62 milijona EUR. V letu 2016 se je predpisovanje diuretikov, ki varčujejo s kalijem (antikaliuretičnih) (C03D) povečalo za 11 %, stroški so ostali enaki. V tej skupini sta spironolakton (C03DA01) s 72,0 tisoč recepti in eplerenon (C03DA04) s 8,5 tisoč recepti. Skupno je bilo predpisanih 2.989.443 DDD oz. 4,0 DID antikaliuretičnih diuretikov.

C04 Periferni vazodilatatorji

Pri vazodilatatorjih se nadaljuje trend zmanjševanja predpisovanja le-teh, zajema le 0,1 % vseh predpisanih zdravil za bolezni srca in ožilja. Število receptov se je v letu 2017 glede na leto 2016 zmanjšalo za 11,1 %, skupna vrednost se je zmanjšala za 2,8%.

Najpogosteje je bil predpisan pentoksifilin (C04AD03) s 5,0 tisoč recepti.

C05 Vazoprotektivi

Predpisovanje vazoprotektivov se je v letu 2017 zmanjšalo za 1,4 %, stroški pa so se zmanjšali za 0,3 %. Delež teh zdravil je 0,9 %.

Največ receptov je bilo predpisanih z antiemoroidiki za lokalno zdravljenje s cinhokainom (C05AD04), predpisanim na 19 tisoč receptih in z drugimi učinkovinami v kombinacijah (C05AX03), predpisanimi na 10,2 tisoč receptih.

Nekateri vazoprotektivi so na voljo v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je dejanska poraba večja od prikazane.

C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

Število receptov iz podskupine C07 se je v letu 2017 povečalo za 2 %, stroški za zdravila pa za 1,5 % glede na leto 2016. Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine C07 je bila 12,33 EUR.

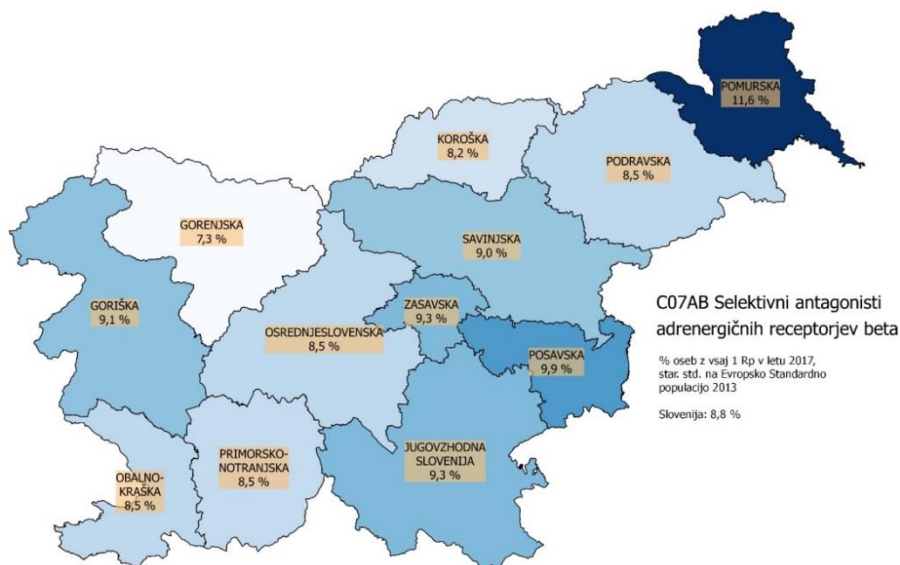
Največ se predpisujejo selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB), glede na celotno podskupino C07A so v letu 2017 zavzemali več kot 84,0 % delež v številu predpisanih receptov. V letu 2017 se je njihovo predpisovanje povečalo za 3,0 % in njihovi stroški za 4,1 %. Predpisanih je bilo 27.081.773 DDD oz. 35,9 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Najpogosteje je bil predpisan bisoprolol (C07AB07) s 549,3 tisoč recepti v vrednosti 5,9 milijonov EUR. Sledil mu je nebivolol (C07AB12) z 65,8 tisoč recepti.

Uporabljajo se za zdravljenje visokega krvnega pritiska (hipertenzije), zdravljenje angine pectoris ter zdravljenja stabilnega kroničnega srčnega popuščanja.

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj in sicer za druge indikacije kot npr. tireotoksikoza, migrena, esencialni tremor. V letu 2017 je bilo predpisanih 26,8 tisoč receptov, 985.637 DDD oz. 1,3 DID zdravil iz skupine C07AA, od tega največ s propranololom (C07AA05), ki je bil predpisan na 22,4 tisoč receptih.

Med antagonisti adrenergičnih alfa in beta receptorjev (C07AG) se prepisuje le karvedilol (C07AG02) s 100,1 tisoč receptov. Število receptov se je zmanjšalo za 7,6 %, vrednost pa za 8,9 % glede na leto 2016.

Največ so selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) predpisovali v pomurski regiji, sledijo posavska, zasavska regija in regija jugovzhodna Slovenija. Povprečno je v Sloveniji prejemale antagoniste adrenergičnih receptorjev beta 8,8 % prebivalcev (slika 4.6).

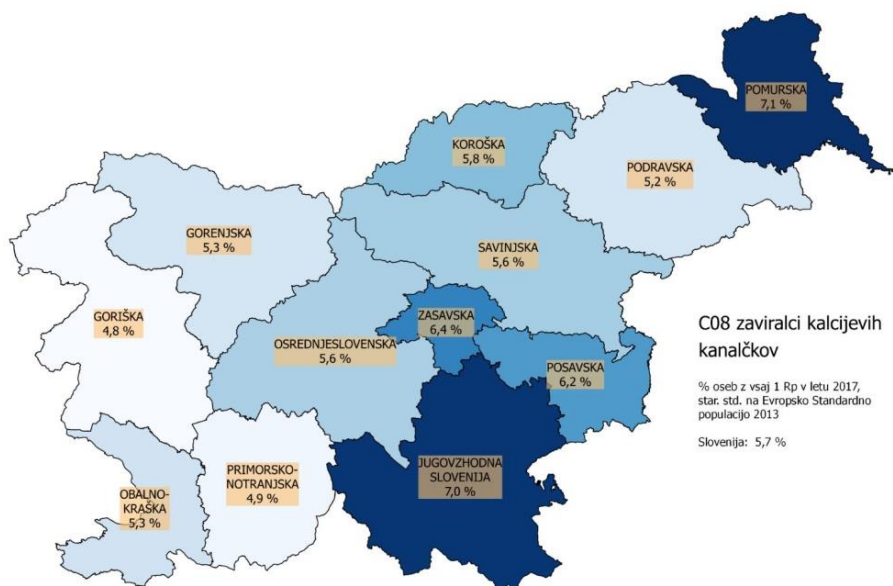
Slika 4. 6: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v letu 2017.

C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

Število receptov se je zmanjšalo za 1,5 %, stroški za zdravila pa so se zmanjšali za 2,4 % glede na leto 2016. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 14,2 EUR. Predpisanih je bilo 43.179.667 DDD oz. 57,3 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov (C08).

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine je pripadala selektivnim zaviralcem kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C) in sicer 42.093.971 DDD oz. 55,8 DID. Od tega je bilo največ derivatov dihidropiridina in sicer amlodipin (C08CA01) s 144,3 tisoč recepti v vrednosti 1,6 milijona EUR ter lacidipin (C08CA09) s 125,3 tisoč receptov v vrednosti 1,9 milijona EUR. Sledila sta lerkanidipin (C08CA13) s 77,2 tisoč recepti v vrednosti 856,5 tisoč EUR in nifedipin (C08CA05) s 41,6 tisoč recepti v vrednosti 0,96 milijona EUR.

Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v pomurski regiji in jugovzhodni Sloveniji. V povprečju je 5,7 % prebivalcev prejelo zaviralce kalcijevih kanalčkov (slika 4.7).

Slika 4. 7: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zaviralec kalcijevih kanalčkov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), so zavzemala največji delež, to je 37,0 % v številu receptov in prav tako 37,4 % v deležu stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja. Predpisanih je bilo 1,7 milijonov receptov, stroški zanje pa so bili slabih 28,4 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 189.113.957 DDD oz. 250,8 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

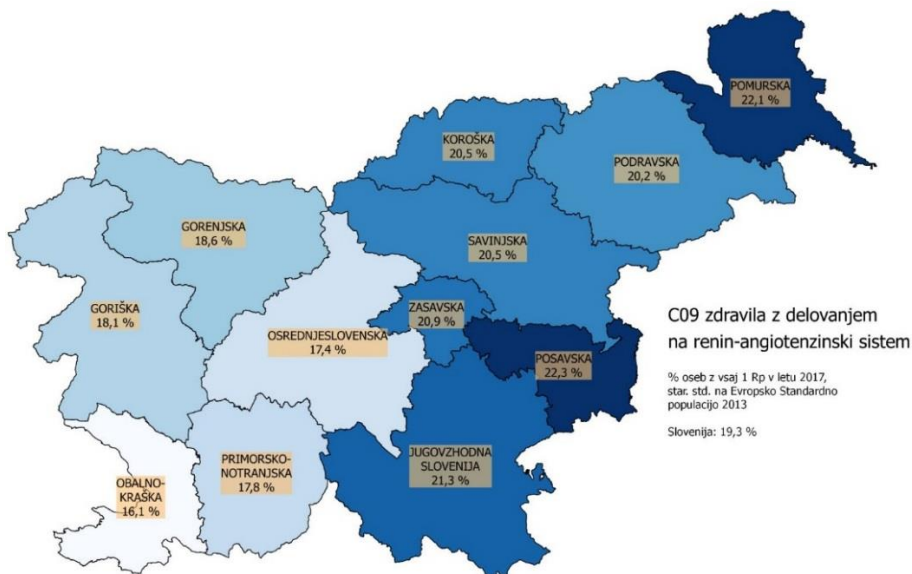
Zaviralci angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B) vključujejo učinkovine iz skupin C09AA, C09BA, C09BB in C09BX. Predpisanih je bilo 143.114.153 DDD in 190 DID zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B).

Največji delež v številu in v vrednosti izdanih zdravil so zavzemala enokomponentna zdravila iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A). V letu 2017 je bilo predpisanih 96.084.019 DDD oz. 127,4 DID zdravil iz te skupine. Najpogosteje so predpisovala zdravila s perindoprilom (C09AA04) s 387,3 tisoč recepti v vrednosti skoraj 4,8 milijona EUR. Sledila so zdravila z ramiprilom (C09AA05) s 164,4 tisoč recepti v vrednosti 1,85 milijona EUR in enalaprilom (C09AA02) s 102,6 tisoč recepti v vrednosti 1,47 milijona EUR.

Antagonisti angiotenzina II vključujejo učinkovine iz skupin C09C in C09D. Predpisanih je bilo 45.999.805 DDD oz. 61,0 DID zdravil iz te skupine.

V letu 2017 se je v Sloveniji začelo predpisovati in izdajati novo kombinacijo sakubitrila z valsartanom (C09DX04) za bolnike s kroničnim simptomatskim srčnim popuščanjem z zmanjšanim iztisnim deležem. Izdanih je bilo 3192 receptov v vrednosti 804.670 EUR.

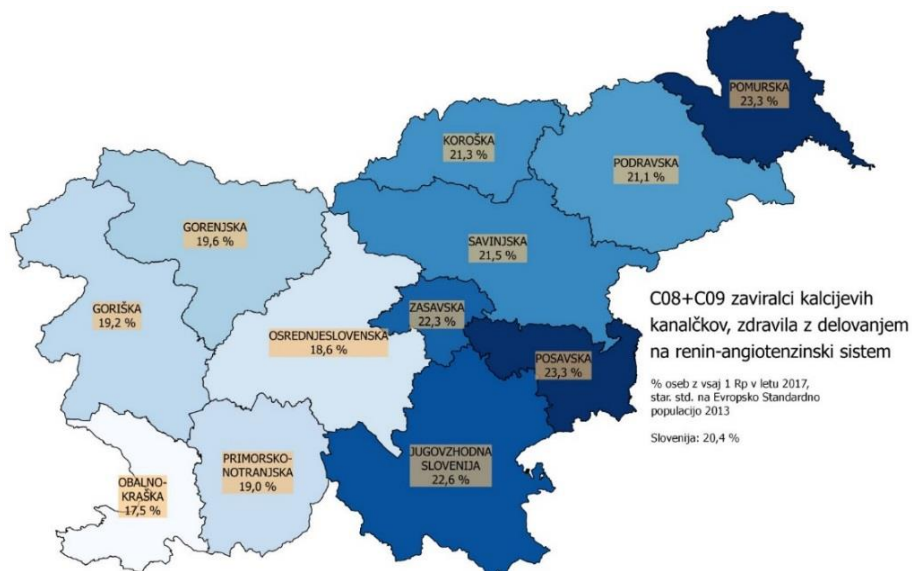
Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem so predpisali posavski (22,3 %) in pomurski regiji (22,1 %), v povprečju pa je 19,3 % prebivalcev prejelo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem, leto prej 19,4 % (slika 4.8).

Slika 4. 8: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Več kot 20 % prebivalcev Slovenije prejema antihipertezive, in sicer zaviralce kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (slika 4.9).

Narašča poraba dvokomponentnih zdravil, ki vsebujejo kombinacijo antagonista angiotenzina II in zaviralca kalcijevih kanalčkov z namenom izboljšanja adherence pacienta.

Slika 4. 9: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

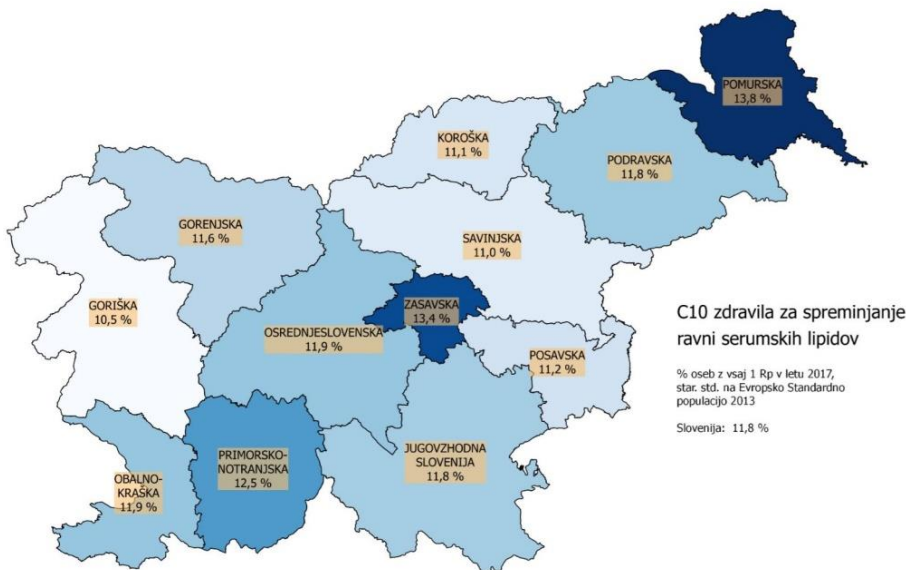
V letu 2017 se je število receptov povečalo za 2,9 %, ob 1,7 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 905,2 tisoč receptov v vrednosti 14,3 milijonov EUR. Vrednost na en recept je znašala 15,8 EUR in se znižuje že šesto leto zapored (od 36,27 EUR v letu 2011, 31,74 EUR v letu 2012, 29,77 EUR v letu 2013, 17,47 v letu 2014, 17 EUR v letu 2015 in 16 EUR v letu 2016).

Porabljenih je bilo 100.040.819 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10AA, C10AB, C10AX, C10B), oziroma 132,7 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Znotraj podskupine zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (enokomponentna zdravila) (C10A) so predpisovali predvsem zaviralce reduktaze HMG - CoA (C10AA). Najpogosteje je bil predpisan rosuvastatin (C10AA07) s 402,7 tisoč recepti v vrednosti 6,3 milijonov EUR. Sledita mu atorvastatin (C10AA05) z 285 tisoč recepti v vrednosti 3,7 milijona EUR in simvastatin (C10AA01) s 112,5 tisoč recepti v vrednosti 1,4 milijona EUR. Predpisanih je bilo 27.368 receptov v vrednosti 767,1 tisoč EUR, 2.837.396 DDD oz. 3,8 DID fibratov (C10AB).

V letu 2017 sta se v Sloveniji začeli predpisovati in izdajati na recepte monoklonski protitelesi alirokumab (C10AX14) in evolokumab (C10AX13) za zdravljenje hiperholesterolemije. Predpisanih je bilo 357 receptov.

Največ so zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov predpisovali v pomurski in zasavski regiji, sledijo primorsko-notranjska in obalno-kraška regija, povprečno pa jemlje ta zdravila 11,8 % populacije (slika 4.10).

Slika 4. 10: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva so razvrščena v 11 podskupin.

Predpisanih je bilo preko 617,1 tisoč receptov z zdravili za zdravljenje bolezni kože in podkožnega tkiva, v vrednosti 7,7 milijonov EUR.

Število receptov s predpisanimi zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva se je zmanjšalo za 0,9 %, prav tako se je za 1% znižala skupna vrednost izdanih zdravil. Najbolj, za 22,6 %, se je povečalo število receptov za antipsoriatike (D05).

Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je znašala 12,6 EUR. Najvišja vrednost recepta je bila za zdravila s predpisanimi antipsoriatiki (D05) in je znašala 59,1 EUR.

Skupno je bilo predpisanih preko 31 milijonov DDD, oziroma 41,4 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ, 19,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini kortikosteroidov – dermatikov (D07).

*Grafični prikaz deleža prebivalcev,
ki so jim bili predpisani kortikosteroidi.*

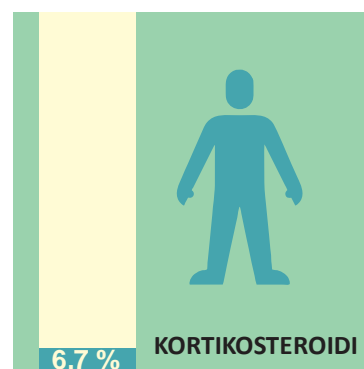

Tabela 4. 5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
D								
- ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	617.131	99	7.747.185	99	12,6	299	31.235.852	41,4
D01 - ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	176.342	98	1.664.791	98	9,4	85	6.057.846	8,0
D01A - Antimikotiki za lokalno zdravljenje	163.041	98	1.356.566	99	8,3	79	5.514.268	7,3
D01AC - Derivati imidazola in triazola	110.070	98	822.238	99	7,5	53	3.799.450	5,0
D01AE - Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	52.971	97	534.328	98	10,1	26	1.714.818	2,3
D01B - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	13.301	97	308.224	95	23,2	6	543.578	0,7
D01BA - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	13.301	97	308.224	95	23,2	6	543.578	0,7
D02 - ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	14.495	100	137.083	100	9,5	7	1.798.600	2,4
D02A - Zdravila za mehčanje in varovanje kože	14.495	100	137.083	100	9,5	7	1.798.600	2,4
D02AE - Zdravila s sečnino	14.412	100	136.398	100	9,5	7	1.302.300	1,7
D02AF - Zdravila s salicilno kislino	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
D02AX - Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	83	138	685	128	8,3	0	496.300	0,7
D03 - ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	4.102	103	44.873	104	10,9	2	1.392.305	1,8
D03A - Zdravila za oskrbo brazgotin	4.102	103	44.873	104	10,9	2	1.392.305	1,8
D03AX - Druga zdravila za oskrbo brazgotin	4.102	103	44.873	104	10,9	2	1.392.305	1,8
D04 - ANTIPIRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	593	78	5.861	81	9,9	0	18.275	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
D04A - Antipruritiki z antihistaminiki, anestetiki itd.	593	78	5.861	81	9,9	0	18.275	0,0
D04AA - Antihistaminiki za lokalno zdravljenje	590	79	5.612	78	9,5	0	18.120	0,0
D04AB - Anestetiki za lokalno zdravljenje	3	43	249	637	82,9	0	155	0,0
D05 - ANTIPSORIATIKI	21.623	120	1.278.734	97	59,1	10	2.362.007	3,1
D05A - Antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	20.385	121	1.229.373	96	60,3	10	2.326.980	3,1
D05AX - Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	20.385	121	1.229.373	96	60,3	10	2.326.980	3,1
D05B - Antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje	1.238	112	49.361	148	39,9	1	35.027	0,0
D05BB - Retinoidi za zdravljenje psoriaze	1.238	112	49.361	148	39,9	1	35.027	0,0
D06 - ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	82.289	96	911.982	102	11,1	40	1.747.961	2,3
D06A - Antibiotiki za lokalno zdravljenje	59.464	102	499.543	112	8,4	29	985.865	1,3
D06AX - Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	59.464	102	499.543	112	8,4	29	985.865	1,3
D06B - Kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	22.825	82	412.439	92	18,1	11	762.096	1,0
D06BA - Sulfonamidi	3.222	95	40.139	123	12,5	2	238.800	0,3
D06BB - Protivirusna zdravila	7.506	62	225.286	85	30,0	4	121.522	0,2
D06BX - Drugi kemoterapevtiki	12.097	100	147.014	99	12,2	6	401.774	0,5
D07 - KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	248.705	99	2.070.519	98	8,3	120	14.577.680	19,3
D07A - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	182.449	99	1.534.547	97	8,4	88	9.939.730	13,2
D07AB - Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	49.312	100	379.398	100	7,7	24	2.015.930	2,7
D07AC - Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	133.137	99	1.155.150	95	8,7	64	7.923.800	10,5
D07C - Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	29.189	103	207.510	103	7,1	14	525.120	0,7

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
D07CC - Kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	29.189	103	207.510	103	7,1	14	525.120	0,7
D07X - Kortikosteroidi, druge kombinacije	37.067	97	328.462	100	8,9	18	4.112.830	5,5
D07XC - Kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	37.067	97	328.462	100	8,9	18	4.112.830	5,5
D08 - ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	187	88	1.016	98	5,4	0	16.800	0,0
D08A - Antiseptiki in dezinficienski	187	88	1.016	98	5,4	0	16.800	0,0
D08AC - Bigvanidi in amidini	5	250	62	205	12,4	0	0	0,0
D08AG - Jodova zdravila	119	65	552	64	4,6	0	12.000	0,0
D08AJ - Spojine s kvarterno amonijevo skupino	23	767	210	796	9,1	0	0	0,0
D08AX - Drugi antiseptiki in dezinficienski	40	160	193	157	4,8	0	4.800	0,0
D09 - ZDRAVILNE OBVEZE	429	92	1.946	95	4,5	0	19.840	0,0
D09A - Zdravilne obveze	429	92	1.946	95	4,5	0	19.840	0,0
D09AB - Cinkovi povoji	429	92	1.946	95	4,5	0	19.840	0,0
D10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	49.503	100	680.493	98	13,7	24	2.481.700	3,3
D10A - Zdravila za lokalno zdravljenje aken	42.833	100	530.251	98	12,4	21	2.317.090	3,1
D10AD - Retinoidi za lokalno zdravljenje aken	8.523	95	90.908	100	10,7	4	392.250	0,5
D10AF - Protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken	22.782	103	249.324	100	10,9	11	1.217.730	1,6
D10AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje aken	11.528	99	190.019	95	16,5	6	707.110	0,9
D10B - Zdravila za sistemsko zdravljenje aken	6.670	102	150.242	97	22,5	3	164.610	0,2
D10BA - Retinoidi za zdravljenje aken	6.670	102	150.242	97	22,5	3	164.610	0,2
D11 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	18.860	101	949.874	103	50,4	9	762.803	1,0
D11A - Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	18.860	101	949.874	103	50,4	9	762.803	1,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
D11AH - Učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov	16.390	99	803.264	101	49,0	8	651.585	0,9
D11AX - Druga dermatološka zdravila	2.284	117	145.465	119	63,7	1	77.518	0,1

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni so predstavljali skoraj 29 % delež receptov in 21 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva. Glede na leto 2016 se je število receptov zmanjšalo za 2,1 %, za 2 % pa se je zmanjšala skupna vrednost teh receptov. Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki predstavljajo večino izdanih zdravil iz te skupine, ima režim izdaje brez recepta, zato je prikazana poraba nižja od dejanske.

Od antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki vsebujejo imidazolove in triazolove derivate (D01AC) so bila najpogosteje predpisana zdravila z klotrimazolom (D01AC01) – 75,7 tisoč receptov z vrednostjo predpisanih zdravil 558,4 tisoč EUR. Skupno je bilo predpisanih 3.799.450 DDD oz. 5,0 DID imidazolovih in triazolovih derivatov.

Od zdravil ki vsebujejo druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE) je bil v največjem deležu predpisan terbinafin (D01AE15) na 52,7 tisoč receptih z vrednostjo predpisanih zdravil 526,4 tisoč EUR.

D05 Antipsoriatiki

Število receptov s predpisanimi antipsoriatiki je sorazmerno majhno. V letu 2017 je bilo predpisanih 21,6 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 2.362.007 DDD oz. 3,1 DID antipsoriatikov.

Primerjalno z letom 2016 se je število receptov povečalo za 23,6 %, vrednost pa se je zmanjšala za 2,5 %.

Iz te skupine so zdravniki predpisovali kalcipotriol (D05AX02) z 3.945 recepti v vrednosti 118 tisoč EUR, zdravila, ki vsebujejo kombinacije s kalcipotriolom (D05AX52) na 16,4 tisoč receptih v vrednosti 1,1 milijona EUR in acitretin (D05BB02) s 1.238 recepti v vrednosti 49,4 tisoč EUR.

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

V letu 2017 se je število receptov s predpisanimi zdravili iz podskupine D06 zmanjšalo za 4,5 % glede na leto poprej, stroški pa so se povečali za 2,2 %. Predpisanih je bilo slabih 82,3 tisoč receptov, od tega 59,5 tisoč z antibiotiki za lokalno zdravljenje in 22,8 tisoč receptov za kemoterapevtike za lokalno zdravljenje.

Predpisanih je bilo 985.865 DDD oz. 1,3 DID antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A). Število receptov z antibiotiki za lokalno zdravljenje (D06A) je v letu 2017 povečalo: z gentamicinom (D06AX07) 25,6 tisoč receptov, fusidno kislino (D06AX01) 23,6 tisoč receptov, mupirocinom (D06AX09) 8,3 tisoč receptov.

Predpisanih je bilo 762.096 DDD oz. 1,0 DID kemoterapevtikov za lokalno zdravljenje (D06B). Največ, 11,7 tisoč receptov, je bilo predpisanih z metronidazolom (D06BX01), sledijo z 4,8 tisoč recepti aciklovir (D06BB03), s 3,2 tisoč recepti srebrov sulfadiazinat (D06BA01) in s 2,6 tisoč recepti imikvimod (D06BB10).

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Največji delež, 40,3 % predpisanih receptov je pripadal kortikosteroidom – dermatikom. Tudi vrednostno je podskupina D07 s 27 % zavzemala največji delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva.

Glede na leto 2016 je bilo izdanih za 0,7 % manj receptov, vrednost izdanih zdravil pa se je zmanjšala za 2,3 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi kortikosteroidi – dermatiki je znašala 8,3 EUR, kar je primerljivo z letom 2016 (8,5 EUR).

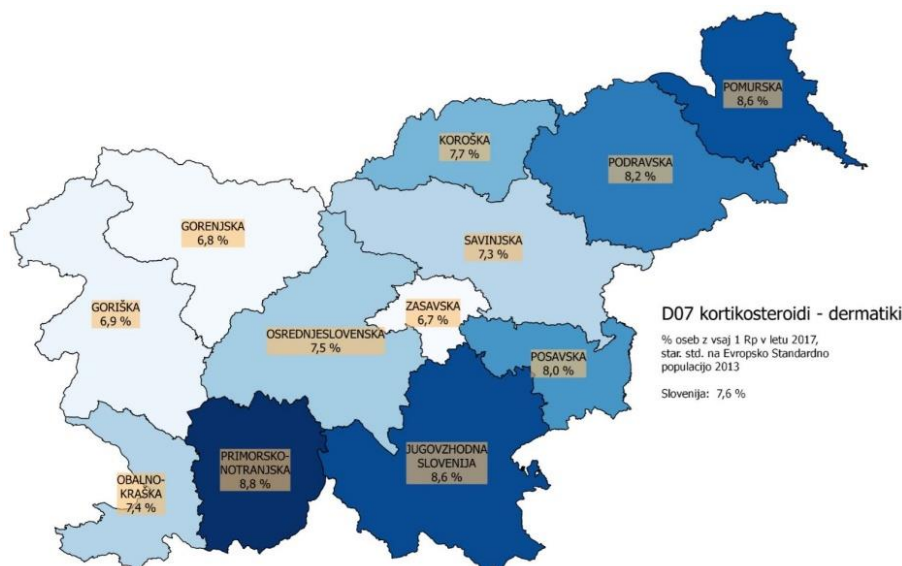
Največji delež števila receptov in stroškov je pripadal enokomponentnim zdravilom, med njimi so največji delež zavzemali kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC). Predpisanih je bilo 7.923.800 DDD oz. 10,5 DID zdravil skupine D07AC.

Iz te podskupine so se najpogosteje predpisovala zdravila z mometazonom (D07AC13) s 63,6 tisoč recepti in z metilprednizolonaceponatom (D07AC14) s 37,4 tisoč recepti. Sledili so kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II) (D07AB), od tega največ zdravila z hidrokortizonbutiratom (D07AB02), predpisanim na 32,6 tisoč receptih.

V kombiniranih zdravilih s kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki (D07CC) so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon in antibiotike (D07CC01) s 29,2 tisoč recepti, 525.120 DDD oz. 0,7 DID.

Med zdravili ki so vsebovala kortikosteroide v kombinaciji z drugimi učinkovinami (D07X), so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon (D07XC01) s 37,1 tisoč recepti, 4.112.830 DDD oz. 5,5 DID.

Največ so kortikosteroide – dermatike predpisovali v primorsko-notranski regiji ter regiji jugovzhodna Slovenija, povprečno so kortikosteroide predpisali 7,6 % prebivalcem (slika 4.11).

Slika 4. 11: Odstotek oseb, katerim so bila predpisani kortikosteroidi-dermatiki (D07) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Število izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken (D10A) se je glede na preteklo leto povečalo za 0,4 %, število izdanih receptov za sistemsko zdravljenje aken (D10B) pa se je povečalo za 2,4%.

V letu 2017 je bilo največ izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken s klindamicinom (D10AF01) in sicer na 21,8 tisoč receptih, sledila so zdravila z azelainsko kislino (D10AX03), ki so bila izdana na 9,5 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 2.317.090 DDD oz. 3,1 DID zdravil za lokalno zdravljenje aken.

Vsa zdravila za sistemsko zdravljenje aken so vsebovala izotretinoin (D10BA01) s 6,7 tisoč recepti.

4.5 G Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni

Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v 4 podskupine.

Za bolezni sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo glede na leto 2016 izdanih leta 2017 za 1,8 % manj receptov s povprečno vrednostjo predpisanih zdravil na en recept 27,9 EUR.

Predpisanih je bilo 54.209.557 DDD, to je 71,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezni sečil (G04) ter v skupini spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil ter (G03).

*Grafični prikaz deleža žensk,
ki so jim bili predpisani
hormonski sistemski kontraceptivi.*

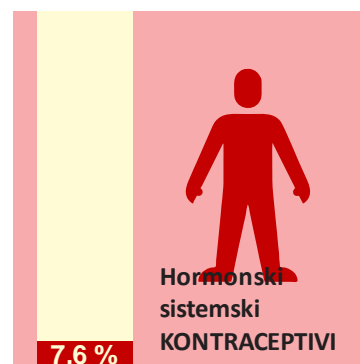

Tabela 4. 6: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
G - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	852.126	98	23.775.802	101	27,9	412	54.209.557	71,9
G01 - GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	85.387	100	689.855	91	8,1	41	864.337	1,1
G01A - Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	85.387	100	689.855	91	8,1	41	864.337	1,1
G01AA - Antibiotiki	17.628	103	116.007	65	6,6	9	152.488	0,2
G01AD - Organske kisline	15.244	112	124.361	113	8,2	7	149.894	0,2
G01AF - Derivati imidazola	49.989	97	427.286	97	8,5	24	524.757	0,7
G01AX - Druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	2.526	83	22.200	82	8,8	1	37.198	0,0
G02 - DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	27.175	101	960.284	116	35,3	13	2.494.414	3,3
G02B - Lokalni kontraceptivi	25.847	101	943.293	118	36,5	13	2.437.247	3,2
G02BA - Intrauterini kontraceptivi (maternični vložki)	277	118	27.614	117	99,7	0	312.075	0,4
G02BB - Intravaginalni kontraceptivi	25.570	101	915.680	118	35,8	12	2.125.172	2,8
G02C - Druga ginekološka zdravila	1.328	97	16.991	59	12,8	1	57.167	0,1
G02CB - Zaviralci prolaktina	1.324	97	16.855	59	12,7	1	56.897	0,1
G03 - SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	338.409	95	7.465.541	100	22,1	164	24.372.220	32,3
G03A - Hormonski sistemski kontraceptivi	234.769	94	4.307.298	94	18,3	114	19.284.277	25,6
G03AA - Progestogeni in estrogeni, enofazna zdravila	189.604	94	3.242.808	94	17,1	92	15.558.648	20,6
G03AB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	13.343	93	354.239	86	26,5	6	1.094.520	1,5
G03AC - Progestogeni	31.763	93	709.264	96	22,3	15	2.631.048	3,5

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
G03AD - Urgentni kontraceptivi	59	78	987	79	16,7	0	61	0,0
G03B - Androgeni	4.904	106	483.833	102	98,7	2	321.370	0,4
G03BA - Derivati 3-oksoandrost-4-ena	4.904	106	483.833	102	98,7	2	321.370	0,4
G03C - Estrogeni	28.625	100	566.263	114	19,8	14	951.421	1,3
G03CA - Naravni in polsintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	26.545	101	474.314	118	17,9	13	783.225	1,0
G03CX - Drugi estrogeni	2.080	96	91.950	97	44,2	1	168.196	0,2
G03D - Progestogeni	43.368	98	860.588	131	19,8	21	1.653.516	2,2
G03DA - Derivati pregnena	11.684	109	375.840	140	32,2	6	327.142	0,4
G03DB - Derivati pregnadiena	16.999	144	353.071	127	20,8	8	928.994	1,2
G03DC - Derivati estrena	14.685	68	131.677	116	9,0	7	397.380	0,5
G03F - Progestogeni v kombinaciji z estrogeni	15.431	94	241.742	99	15,7	7	1.213.996	1,6
G03FA - Progestogeni in estrogeni, kombinacije	9.070	98	175.393	91	19,3	4	736.232	1,0
G03FB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	6.361	88	66.348	129	10,4	3	477.764	0,6
G03G - Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	2.193	89	149.626	99	68,2	1	130.184	0,2
G03GA - Gonadotropni hormoni	410	90	97.711	102	238,3	0	18.851	0,0
G03GB - Sintezni spodbujevalci ovulacije	1.783	89	51.915	93	29,1	1	111.333	0,1
G03H - Antiandrogeni	6.436	83	236.042	70	36,7	3	616.052	0,8
G03HA - Antiandrogeni, enokomponentna zdravila	1.689	82	189.507	73	112,2	1	208.400	0,3
G03HB - Antiandrogeni in estrogeni	4.747	84	46.534	60	9,8	2	407.652	0,5
G03X - Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	2.683	104	620.149	117	231,1	1	201.404	0,3
G03XB - Modulatorji progesteronskega receptorja	1.695	120	571.883	123	337,4	1	122.136	0,2
G03XC - Selektivni modulatorji estrogenskega receptorja	988	85	48.267	77	48,9	0	79.268	0,1

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
G04 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	401.155	101	14.660.121	101	36,5	194	26.478.586	35,1
G04B - Zdravila za bolezni sečil	145.021	102	7.085.697	100	48,9	70	5.205.282	6,9
G04BC - Topila za konkremente	997	105	11.524	102	11,6	0	12.633	0,0
G04BD - Zdravila za zdravljenje povečane pogostnosti uriniranja in inkontinence	100.497	100	4.250.270	96	42,3	49	4.712.158	6,2
G04BE - Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	43.363	108	2.820.991	106	65,1	21	479.316	0,6
G04BX - Drugi urologiki	164	90	2.912	89	17,8	0	1.175	0,0
G04C - Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	256.134	100	7.574.425	103	29,6	124	21.273.304	28,2
G04CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	186.004	103	5.533.381	107	29,7	90	15.491.436	20,5
G04CB - Zviranci testosteron-5-alfa reduktaze	70.033	92	2.037.398	93	29,1	34	5.773.528	7,7

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki so v letu 2017 zavzemala 10,0 % delež v številu receptov in 2,9 % delež vrednosti zdravil iz skupine G, od tega so bila vsa zdravila antimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A). Večinoma so bili derivati imidazola (G01AF), ki jih je bilo predpisanih 536.536 DDD oz. 0,7 DID. Predpisani derivati imidazola so bila zdravila s klotrimazolom (G01AF02) na 30,2 tisoč receptih in z mikonazolom (G01AF04) na 19,6 tisoč receptih. Sledili so antibiotiki (G01AA), vsa zdravila so vsebovala klindamicin (G01AA10) s 17,6 tisoč recepti.

Klotrimazol v obliki zdravil za vaginalno uporabo, se izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je prikazana poraba nižja od celotne dejanske porabe.

G02 Druga ginekološka zdravila

Število receptov za druga ginekološka zdravila se je povečalo za 1% glede na leto 2016, vrednost izdanih zdravil pa se je zmanjšala za 16,0 %. Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je znašala 35,34 EUR, kar je višje kot v letu 2016 (30,8 EUR).

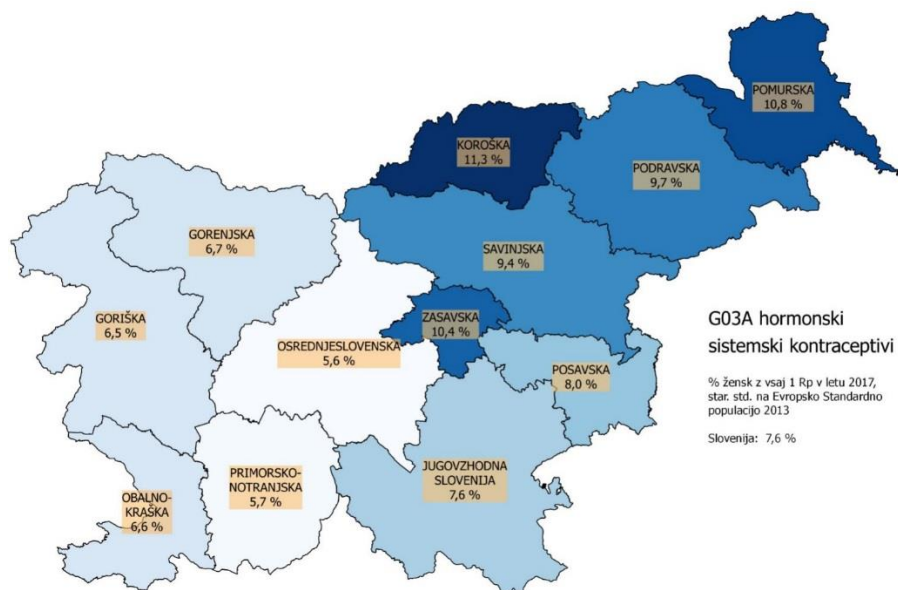
Iz te skupine so bili predpisani vaginalni obročki s progestogenom in estrogenom (G02BB01) na 25,6 tisoč receptih v vrednosti 915,7 tisoč EUR. Sledil je zaviralec prolaktina bromokriptin (G02CB01), ki je bil predpisan na 1,3 tisoč receptih v vrednosti dobrih 17,0 tisoč EUR.

G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil so zavzemali 39,7 % delež števila receptov in 31,4 % delež vrednosti zdravil znotraj skupine G. V letu 2017 je bilo predpisanih 5,1 % manj receptov s primerljivo vrednostjo predpisanih zdravil glede na leto 2016.

Največji, 69,4 % delež v številu izdanih receptov v skupini G03 so predstavljali hormonski sistemski kontraceptivi (G03A). Število receptov se je zmanjšalo za 6,2 %, prav tako kot vrednost izdanih zdravil. Predpisanih je bilo 19.284.277 DDD oz. 25,6 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov.

Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji, sledita pomurska in zasavska regija. Povprečno je 7,6 % žensk prejelo hormonske sistemske kontraceptive (slika 4.12).

Slika 4. 12: Odstotek žensk, katerim so bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Najpogosteje predpisani hormonski sistemski kontraceptivi so bila enofazna zdravila, ki so vsebovala progesterone in estrogene (G03AA), in sicer na 189,6 tisoč receptih. Receptov z dvo- ali tri-faznimi zdravili z progesteroni in estrogeni (G03AB) je bilo 13,3 tisoč, samo z progesteroni (G03AC) pa 31,7 tisoč.

Največ je bilo zdravil s kombinacijo drospirenona in estrogena (G03AA12) s skoraj 91,9 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijona EUR. Sledila so zdravila s kombinacijo gestodena in estrogena (G03AA10) na 54,1 tisoč receptih v vrednosti 634,4 tisoč EUR.

Zdravila z *estrogeni* (G03C) so vsebovala estradiol (G03CA03) in so bila predpisana na 25,5 tisoč receptov ter tibolon (G03CX01) z 2,1 tisoč recepti. Receptov z estriolom (G03CA04) je bilo v letu 2017 predpisanih 1.001 v skupni vrednosti 26,2 tisoč EUR. Predpisanih je bilo skupno 951.421 DDD oz. 1,3 DID estrogenov. Glede na leto 2016 se je število receptov povečalo za 0,4 %, vrednost receptov pa za 14,2%.

Število receptov s predpisanimi progesteroni (G03D) se je zmanjšalo za 1,7%, vrednost pa se je povečala za 30,7 %. Predpisanih je bilo 1.653.516 DDD oz. 2,2 DID progesteronov. Glavna učinkovina v številu predpisanih receptov je bila didrogesteron (G03DB01) s 15,8 tisoč recepti, sledil je noretisteron (G03DC02) z 13,6 tisoč recepti.

Pri zdravilih s progesteroni v kombinaciji z estrogeni (G03F) je prišlo do 6,4 % znižanja v številu receptov ob sočasnem 1,2 % znižanju stroškov. Predpisanih je bilo 1.213.996 DDD oz. 1,6 DID progesteronov v kombinaciji z estrogeni. Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so vsebovala noretisteron in estrogen (G03FA01), predpisana na 5,0 tisoč receptih.

Nadaljuje se zniževanje števila receptov s predpisanimi zdravili iz skupine antiandrogenov (G03H). V letu 2017 se je glede na prejšnje leto znižalo število receptov za 16,5 %, znižanje skupne vrednosti pa za 29,6 %. Predpisanih je bilo 616.052 DDD oz. 0,8 DID antiandrogenov. Glavnino receptov iz te skupine so predstavljali recepti z zdravili, ki so vsebovala kombinacijo ciproterona in estrogena (G03HB01) s 4,7 tisoč recepti, na ostalih receptih iz te skupine je bil predpisan ciproteron (G03HA01) in sicer na 1,7 tisoč receptih.

G04 Zdravila za bolezni sečil

Zdravila za bolezni sečil predstavljajo 47,1 % delež v številu receptov in 61,7 % delež vrednosti zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov znotraj skupine G. V letu 2017 je bilo v primerjavi z letom 2016 predpisanih za 0,6 % več receptov ob 1,4 % višji vrednosti. Povprečna vrednost recepta je znašala 35,1 EUR.

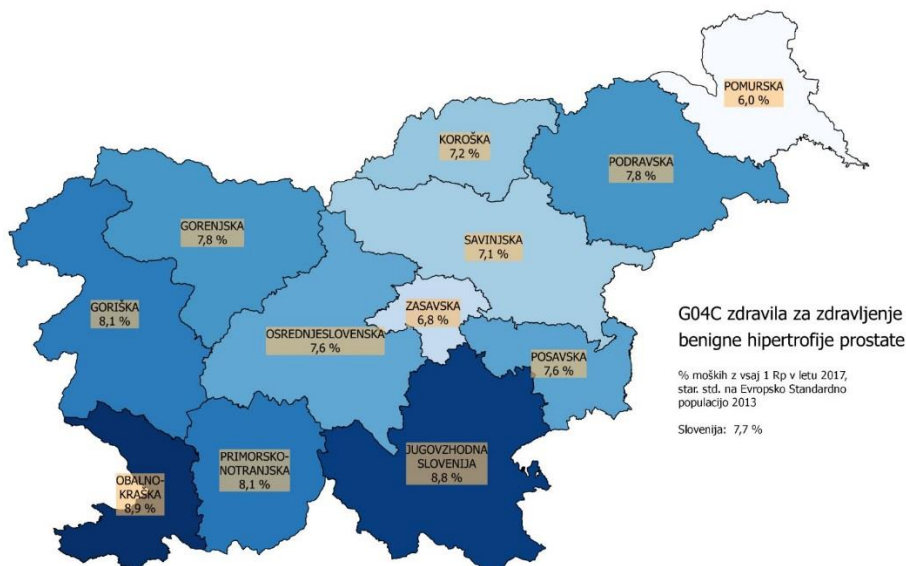
Največ predpisanih zdravil iz podskupine zdravil za bolezni sečil, ki vsebujejo spazmolitike (G04B), je bilo s tropsijem (G04BD09) s 50,5 tisoč recepti, z mirabegronom (G04BD12) s skoraj 20 tisoč recepti in solifenacinom (G04BD08) s 17,9 tisoč recepti.

V skupini zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE) je bil najpogosteje predpisan sildenafil (G04BE03) na 27,4 tisoč receptih, kar je 9,6 % več kot v letu prej. V Sloveniji so registrirana zdravila s sildenafilom tudi za zdravljenje bolnikov s pljučno hipertenzijo.

Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C) so predstavljala 63,8 % delež v številu receptov in 51,7 % delež stroškov podskupine G04. V letu 2017 se je zmanjšalo število receptov za 0,3 %, vrednost izdanih receptov pa se je povečalo za 3,0 %. Predpisanih je bilo 21.273.304 DDD oz. 28,2 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate.

Najpogosteje je bil predpisan tamsulozin (G04CA02) na 110,6 tisoč receptih, sledi finasterid (G04CB01) s 53,5 tisoč recepti. Sledijo kombinacija tamsulozina in dutrasterida (G04CA52), predpisane na 50,8 tisoč receptov, dutasterid (G04CB02) na 16,6 tisoč receptov in terazosin (G04CA03) na 15,9 tisoč receptov. Zdravila s tamsulozinom so predstavljala 18,9 % števila receptov in petino stroškov za vsa zdravila skupine G.

Največ so zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate predpisovali na obalno-kraški regiji in v jugovzhodni Sloveniji. Povprečno je ta zdravila prejemale 7,7 % moških (slika 4.13).

Slika 4. 13: Odstotek moških, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov

Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov so razvrščena v 5 podskupin.

V letu 2017 se je število predpisanih zdravil na recept iz skupine H povečalo za 5,5 %, vrednost predpisanih zdravil pa za 0,6 % glede na leto 2016.

Največji delež (81,1 %) števila receptov skupine H je pripadal zdravilom za bolezni ščitnice (H03), medtem ko je tej podskupini pripadal 22,3 % vrednostni delež. Največji vrednostni delež (52,3 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov, pripadal zdravilom iz podskupine H01 – hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine.

Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je sicer znašala 25,0 EUR, z odstopanji pri podskupinah H01 (447,1 EUR) in H05 (311,5 EUR).

Predpisanih je bilo 19.224.529 DDD, to je 25,5 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan, je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezni ščitnice (H03).

Tabela 4. 7: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in DID za hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
H - HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	433.068	105	10.832.101	101	25,0	210	19.224.529	25,5
H01 - HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	12.683	112	5.670.372	102	447,1	6	476.864	0,6
H01A - Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	3.256	165	2.185.607	88	671,3	2	144.789	0,2
H01AC - Somatropin in njegovi agonisti	3.136	167	1.752.969	85	559,0	2	137.604	0,2
H01AX - Drugi hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	120	118	432.638	103	3.605,3	0	7.185	0,0
H01B - Hormoni zadnjega režnja hipofize	7.454	98	548.607	98	73,6	4	260.371	0,3
H01BA - Vazopresin in sorodne učinkovine	5.277	98	531.304	97	100,7	3	224.464	0,3
H01BB - Oksitocin in analogi	2.177	98	17.303	113	7,9	1	35.907	0,0
H01C - Hipotalamični hormoni	1.973	116	2.936.158	117	1.488,2	1	71.704	0,1
H01CB - Somatostatin in analogi	1.705	118	2.913.313	117	1.708,7	1	71.117	0,1
H01CC - Antagonisti gonadotropin sproščajočih hormonov	268	102	22.845	100	85,2	0	587	0,0
H02 - KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	62.701	110	1.110.544	124	17,7	30	4.578.379	6,1
H02A - Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	62.701	110	1.110.544	124	17,7	30	4.578.379	6,1
H02AA - Mineralokortikoidi	19	380	540	293	28,4	0	2.300	0,0
H02AB - Glukokortikoidi	62.682	110	1.110.003	124	17,7	30	4.576.079	6,1

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
H03 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	351.235	105	2.413.536	104	6,9	170	13.973.705	18,5
H03A - Zdravila za zdravljenje hipotiroze	345.025	105	2.320.919	104	6,7	167	13.507.925	17,9
H03AA - Ščitnični hormoni	345.025	105	2.320.919	104	6,7	167	13.507.925	17,9
H03B - Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	6.210	92	92.617	97	14,9	3	465.780	0,6
H03BA - Tiouracili	543	106	24.329	113	44,8	0	25.620	0,0
H03BB - Derivati imidazola z žveplom	5.667	91	68.288	92	12,1	3	440.160	0,6
H03BC - Perklorati	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
H04 - HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	1.289	93	30.533	95	23,7	1	1.760	0,0
H04A - Glikogenolizni hormoni	1.289	93	30.533	95	23,7	1	1.760	0,0
H04AA - Glikogenolizni hormoni	1.289	93	30.533	95	23,7	1	1.760	0,0
H05 - ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE HOMEOSTAZE KALCIJA	5.160	101	1.607.117	82	311,5	2	193.820	0,3
H05A - Obščitnični hormoni in analogi	509	106	464.908	98	913,4	0	46.260	0,1
H05AA - Obščitnični hormoni in analogi	509	106	464.908	98	913,4	0	46.260	0,1
H05B - Paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.651	100	1.142.209	76	245,6	2	147.560	0,2
H05BA - Zdravila s kalcitoninom	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
H05BX - Druge paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.651	100	1.142.209	76	245,6	2	147.560	0,2

H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine

V primerjavi z letom 2016 je bilo predpisanih 2017 za 12% več zdravil iz skupine H01. Predvsem se predpisujejo hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B), kot sta dezmopresin (H01BA02) na 5,3 tisoč receptih in oksitocin (H01BB02) na 2,2 tisoč receptih. Manj se predpisujejo hormoni prednjega režnja (H01A), med katerimi se je največ predpisoval somatropin (H01AC01) z 3,1 tisoč recepti.

Predpisanih je bilo 144.789 DDD oz. 0,2 DID hormonov prednjega in 260.371 DDD oz. 0,3 DID hormonov zadnjega režnja hipofize.

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Celotno porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo monokomponentna zdravila kortikosteroidov za sistemsko zdravljenje, in sicer zdravila z mineralokortikoidi (H02AA) in glukokortikoidi (H02AB). Receptov za zdravila z mineralokortikoidi je bilo v letu 2017 19. Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine H02 je bila 28,4 EUR.

Predpisanih je bilo 4.576.079 DDD oz. 6,1 DID glukokortikoidov. Med kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje se je največ predpisoval metilprednizolon (H02AB04) na 47,7 tisoč receptih v vrednosti skoraj 478,4 tisoč EUR. Sledi mu hidrokortizon (H02AB09) s 9,9 tisoč recepti v vrednosti 449,4 tisoč EUR. Zaradi deficitarnosti se po letu 2005 do 2017 ni predpisovalo in izdajalo deksametazona (H02AB02) za sistemsko zdravljenje, v letu 2017 je bilo predpisanih 4559 receptov.

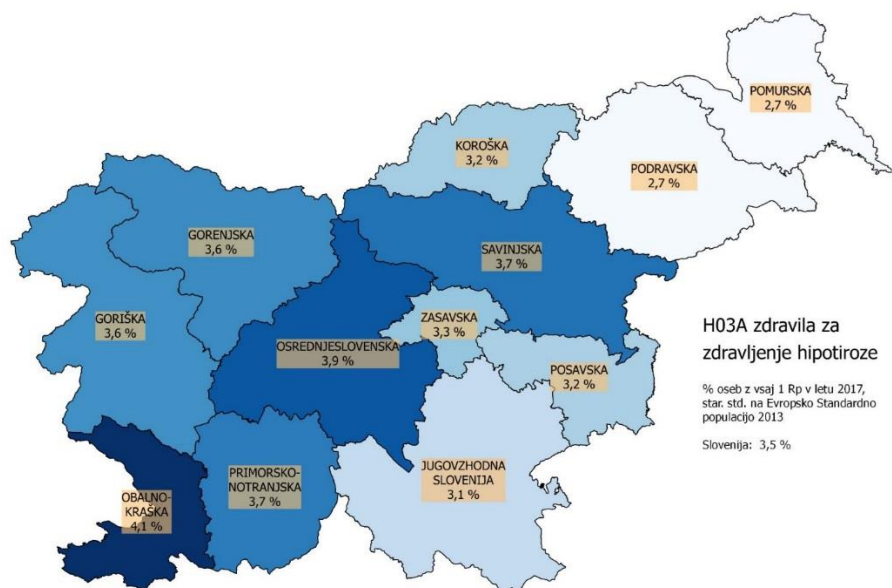
H03 Zdravila za bolezni ščitnice

Povprečna vrednost enega recepta iz podskupine H03 je sorazmerno nizka in je znašala 6,9 EUR. Glede na leto 2016 so zdravniki predpisali 4,6 % več receptov.

Od zdravil za bolezni ščitnice je v letu 2017 daleč največji delež števila receptov in stroškov pripadal zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A). Vsa ta zdravila so vsebovala natrijev levotiroksinat (H03AA01), ki je bil predpisan na 345,0 tisoč receptih in je predstavljal 98,2 % delež receptov v podskupini H03 oziroma 79,7 % v skupini H. Stroškovno je to pomenilo 2,3 milijona EUR oziroma 21,4 % vrednostni delež zdravil iz skupine H. Predpisanega je bilo 13.507.925 DDD oz. 17,9 DID natrijevega levotiroksinata.

Predpisanih je bilo 465.780 DDD oz. 0,6 DID zdravil za zdravljenje hipertiroze s tirostatiki (H03B).

Največ so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisovali v obalno-kraški regiji (4,1 %), sledi osrednjeslovenska regija (3,9 %). Najmanj so ga predpisovali v pomurski in podravski regiji (slika 4.14).

Slika 4. 14: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za zdravljenje hipotiroze v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

H04 Hormoni trebušne slinavke

Izdanih je bilo 1.289 receptov za hormone trebušne slinavke, od tega vsi za glukagon (H04AA01), ki spada v skupino glikogenolizni hormoni (H04A). V letu 2017 se je glede na leto 2016 število receptov zmanjšalo za 6,9 %, stroški pa za 5,4 %. Predpisanega je bilo 1.760 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

Glede na leto poprej se je število receptov za zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija povišalo za 0,6 %, stroški pa so se zmanjšali za 18,3 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 311,5 EUR.

Predpisovala so se predvsem zdravila s paratiroideo zavirajočimi učinkovinami (H05B). Zdravila so vsebovala cinakalcet (H05BX01) na 3,0 tisoč receptih ter parikalciol (H05BX02) na 1,7 tisoč receptih. Predpisanih je bilo 147.560 DDD oz. 0,2 DID paratiroideo zavirajočih hormonov.

Skupina občitničnih hormonov in analogov (H05A) je bila zastopana samo s teriparatidom (H05AA02), ki je bil predpisan na 509 receptih v vrednosti 464.908 EUR. Predpisanega je bilo 46.260 DDD teriparatida.

4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij so razvrščena v sedem podskupin.

Število receptov s predpisanimi zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij se je v letu 2017 znižalo za 1 %, stroški za zdravila pa so se znižali za 8 %.

Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 25,5 EUR. Predpisanih je bilo 11.534.470 DDD, to je 15,3 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Iz skupine imunskih serumov in imunoglobulinov (J06) je bilo v letu 2017 predpisanih 93 receptov, kar predstavlja 19 % zvišanje števila teh receptov v primerjavi z letom prej.

Grafični prikaz deleža prebivalcev, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje bakterijskih infekcij.

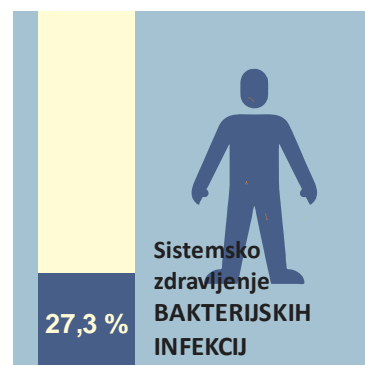

Tabela 4. 8: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
*J								
- ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	1.067.065	99	27.244.705	92	25,5	516	11.534.470	15,3
J01 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	1.002.949	98	11.270.837	100	11,2	485	10.670.987	14,1
J01A - Tetraciklini	10.113	99	91.510	116	9,0	5	356.664	0,5
J01AA - Tetraciklini	10.113	99	91.510	116	9,0	5	356.664	0,5
J01C - Betalaktamski antibiotiki, penicilini	601.743	97	6.476.894	97	10,8	291	7.105.258	9,4
J01CA - Širokospektralni penicilini	201.150	98	1.404.433	98	7,0	97	2.571.154	3,4
J01CE - Penicilini, občutljivi na laktamaze beta	110.227	88	1.567.412	89	14,2	53	1.162.599	1,5
J01CF - Antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	11.852	99	137.994	94	11,6	6	106.625	0,1
J01CR - Kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	278.514	101	3.367.056	102	12,1	135	3.264.880	4,3
J01D - Drugi betalaktamski antibiotiki	26.754	110	415.428	109	15,5	13	279.179	0,4
J01DB - Cefalosporini prve generacije	5.967	119	56.678	118	9,5	3	29.822	0,0
J01DC - Cefalosporini druge generacije	16.715	112	214.679	109	12,8	8	207.033	0,3
J01DD - Cefalosporini tretje generacije	4.061	92	124.515	101	30,7	2	42.044	0,1
J01DF - Monobaktami	10	143	19.455	143	1.945,5	0	280	0,0
J01E - Sulfonamidi in trimetoprim	68.929	90	581.470	92	8,4	33	512.580	0,7
J01EE - Kombinacije sulfonamidov in trimetoprima ter njegovih derivatov	68.929	90	581.470	92	8,4	33	512.580	0,7

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
J01F - Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	160.298	97	1.344.290	100	8,4	78	1.278.948	1,7
J01FA - Makrolidni antibiotiki	133.253	97	978.242	100	7,3	64	1.112.397	1,5
J01FF - Piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	27.045	98	366.048	100	13,5	13	166.551	0,2
J01G - Aminoglikozidni antibiotiki	89	105	196.414	111	2.206,9	0	5.040	0,0
J01GB - Drugi aminoglikozidni antibiotiki	89	105	196.414	111	2.206,9	0	5.040	0,0
J01M - Kinolonske protimikrobne učinkovine	97.018	97	1.104.179	97	11,4	47	833.608	1,1
J01MA - Fluorokinoloni	97.018	97	1.104.179	97	11,4	47	833.608	1,1
J01X - Druge protimikrobne učinkovine	38.005	140	1.060.653	127	27,9	18	299.709	0,4
J01XA - Glikopeptidni antibiotiki	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
J01XB - Polimiksini	76	205	73.519	200	967,4	0	2.375	0,0
J01XE - Derivati nitrofurana	37.437	139	739.494	137	19,8	18	293.776	0,4
J01XX - Druge protimikrobne učinkovine	492	186	247.640	95	503,3	0	3.558	0,0
J02 - ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	22.142	94	1.663.098	93	75,1	11	173.676	0,2
J02A - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	22.142	94	1.663.098	93	75,1	11	173.676	0,2
J02AC - Derivati triazola	22.142	94	1.663.098	93	75,1	11	173.676	0,2
J04 - UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterijAMI	1.552	135	49.982	133	32,2	1	55.501	0,1
J04A - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.550	135	49.872	132	32,2	1	55.501	0,1
J04AB - Antibiotiki	478	312	20.594	268	43,1	0	12.588	0,0
J04AC - Hidrazidi	198	120	5.681	98	28,7	0	6.883	0,0
J04AK - Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
J04AM - Kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	874	105	23.597	98	27,0	0	36.030	0,0
J05 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	40.258	114	14.021.888	86	348,3	19	630.075	0,8
J05A - Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	40.258	114	14.021.888	86	348,3	19	630.075	0,8
J05AB - Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	25.941	103	1.266.927	101	48,8	13	163.766	0,2
J05AE - Zaviralci proteaz	952	83	357.376	53	375,4	0	19.903	0,0
J05AF - Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	4.225	123	1.471.624	98	348,3	2	157.736	0,2
J05AG - Zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	663	124	162.077	71	244,5	0	30.420	0,0
J05AH - Zaviralci nevraminidaz	2.118	258	43.473	235	20,5	1	9.662	0,0
J05AP Zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C	1.305	817	63	0,4	8.428,74	0,4	24.248	0,03
J05AP01 ribavirin	516	243	47	0,1	176,81	0,1	8.232	0,01
J05AP03 boceprevir	1	0	0	0,0		0,0		
J05AP05 simeprevir	38	6	16	0,0	7.611,71	0,0	168	0,00
J05AP08 sofosbuvir	203	18	9	0,0	13.647,01	0,0	504	0,00
J05AP09 dasabuvir	164	74	45	0,0	1.045,98	0,0	2.072	0,00
J05AP51 sofosbuvir in ledipasvir	216	69	32	0,0	15.529,67	0,0	1.960	0,00
J05AP53 ombitasvir, paritaprevir in ritonavir	167	74	44	0,0	11.906,15	0,0	2.072	0,00
J05AP54 elbasvir in grazoprevir	0	155		0,1	8.553,99	0,1	4.368	0,01
J05AP55 sofosbuvir in velpatasvir	0	174		0,1	18.079,65	0,1	4.872	0,01

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
J05AP57 glekaprevir in pibrentasvir	0	4		0,0	12.566,60	0,0		
J05AR - Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	4.464	179	3.023.408	98	677,3	2	181.920	0,2
J05AX - Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	1.078	225	810.722	122	752,1	1	42.420	0,1
J06 - IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	93	119	235.993	114	2.537,6	0	4.232	0,0
J06B - Imunoglobulini	93	119	235.993	114	2.537,6	0	4.232	0,0
J06BA - Imunoglobulini humanega izvora	93	119	235.993	114	2.537,6	0	4.232	0,0
J07 - CEPIVA	71	137	2.907	122	41,0	0	0	0,0
J07B - Virusna cepiva	71	137	2.907	122	41,0	0	0	0,0
J07BA - Cepiva proti virusom encefalitisa	70	135	2.772	117	39,6	0	0	0,0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Največ, 94 %, je bilo predpisanih zdravil za *sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01)*, delež stroškov je znašal 41,4 %. Predpisanih je bilo 10.670.987 DDD oz. 14,1 DID teh zdravil.

Med *tetraciklini (J01A)* je bilo edino predpisano zdravilo doksiciklin (J01AA02) na 10,1 tisoč receptih in vrednosti 91,5 tisoč EUR. Predpisane je bilo 356.664 DDD oz. 0,5 DID doksiciklina.

Število receptov *betalaktamskih antibiotikov in penicilinov (J01C)* se je znižalo za 3 %, stroški prav tako za 3 %. Predpisanih je bilo 7.105.258 DDD oz. 9,4 DID betalaktamskih antibiotikov in penicilinov.

Od širokospektralnih antibiotikov (J01CA) se je uporabljal samo amoksicilin (J01CA04); število receptov se je v primerjavi z letom 2016 znižalo za 2 %, stroški prav tako za 2 %. Predpisane je bilo 2.571.154 DDD oz. 3,4 DID amoksicilina.

Med penicilini, občutljivimi na laktamaze beta (J01CE), so se predpisovali fenoksimetilpenicilin (J01CE02), benzatinijev benzilpenicilinat (J01CE08) in benzatinijev fenoksimetilpenicilinat (J01CE10). Predpisanih je bilo 1.162.599 DDD oz. 1,5 DID teh zdravil ter 12 % manj receptov kot v preteklem letu.

Iz skupine *antistafilokoknih penicilinov* (proti laktamazam beta odpornih penicilinov) (J01CF) se je uporabljal kloksacilin (J01CF02) in flukloksacilin (J01CF05). Predpisane je bilo 63.660 DDD oz. 0,1 DID kloksacilina in 42.965 DDD oz. 0,1 DID flukloksacilina.

Največ predpisanih receptov je bilo z zdravili, ki vsebujejo kombinacije amoksicilina z zaviralci laktamaz beta (J01CR), in sicer 278,5 tisoč receptov. Njihova poraba se je povečala za 1 %. Predpisanih je bilo 3.264.880 DDD oz. 4,3 DID kombinacij penicilinov z zaviralci laktamaz beta.

V skupino *drugih beta-laktamskih antibiotikov (J01D)* so uvrščeni cefalosporini, število receptov je bilo za 10 % večje glede na leto 2016. Predpisanih je bilo 279.179 DDD oz. 0,4 DID cefalosporinov. Največ je bilo predpisanih receptov za cefuroksim (J01DC02) s 14,9 tisoč recepti in za cefadroksil (J01DB05) s 6 tisoč recepti.

Število izdanih receptov z zdravili s *sulfonamidi in trimetoprimom (J01E)* se je glede na leto 2016 znižalo za 10 %, stroški pa so se znižali za 8 %. Predpisanih je bilo 512.580 DDD oz. 0,7 DID teh zdravil.

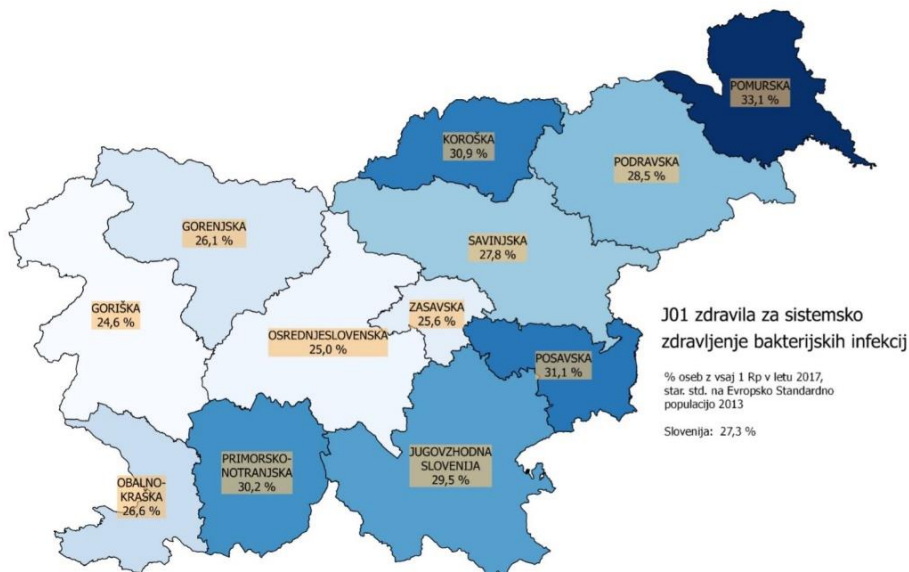
Dokaj visoka poraba je tudi v skupini *makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)*, čeprav se je skupno število teh receptov v primerjavi z letom 2016 znižalo za 3 %. Znižalo se je število receptov makrolidnih antibiotikov (J01FA), in sicer za 3 %, predpisanih pa je bilo 1.112.397 DDD oz. 1,5 DID makrolidov. Med njimi so bila najpogosteje predpisana zdravila z azitromicinom (J01FA10) na 101 tisoč receptih in klaritromicinom (J01FA09) na 23,6 tisoč receptih. Število receptov s piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF), katerih edini predstavnik je bil klindamicin (J01FF01), se je glede na leto 2016 znižalo za 2 %, stroški pa so ostali enaki. Predpisane je bilo 166.551 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

Od *kinolonskih protimikrobnih učinkovin (J01M)*, katerih poraba je bila 833.608 DDD oz. 1,1 DID, so bili najpogosteje predpisani ciprofloksacin (J01MA02) na 68,6 tisoč receptih, norfloksacin (J01MA06) na skoraj 11,2 tisoč receptih in moksifloksacin (J01MA14) na 11,7 tisoč receptih.

Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji, sledita posavska in koroška regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški in v osrednjeslovenski regiji (slika 4.15).

V skupini zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij opazimo, da se je poraba antibiotikov za zdravljenje bakterijskih okužb zmanjšala za 2%. Vse slovenske regije so zmanjšale porabo v 2017, vendar razlike med regijami še vedno ostajajo velike. Poraba amoksicilina s klavulansko kislino se ne zmanjšuje kot predlagajo

priporočila za izboljšanje ambulantne rabe antibiotikov, s tem pa se povečuje tveganje za razvoj odpornosti povzročiteljev. Nekoliko se je zmanjšala poraba makrolidov, a delež azitromicina, ki je z vidika rezistence najbolj problematičen ostaja zelo visok. Za 3% se je zmanjšala poraba kinolonov, kar je relativno malo glede na to, da se odpornost E.coli na kinolone močno povečuje in dosega že okoli 25%. Opazen pa je padec porabe kombinacije sulfonamid/trimetoprim, ki ima že približno 27% rezistenco in porast nitrofurantoina, ki se zaradi majhne rezistence (1%) priporoča za zdravljenje okužb spodnjih sečil namesto kinolonov, cefalosporinov in kombinacije sulfonamid/trimetoprim. Na slovenskem tržišču se je za tovrstne okužbe v letu 2017 pojavilo zdravilo fosfomicin (slika 4.15) (24, 25, 26, 27).

Slika 4. 15: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Vsi antimikotiki za sistemsko zdravljenje (J02), ki so v prometu v Sloveniji, so derivati tiazola (J02AC). Predpisanih je bilo 22,1 tisoč receptov, od tega 16,9 tisoč receptov s flukonazolom (J02AC01) in 4,4 tisoč z itraconazolom (J02AC02). Z amfotericinom B (J02AA01) tudi v letu 2017 ni bil predpisan noben recept. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 75,1 EUR. V primerjavi z letom 2016 so zdravniki predpisali za 6 % manj receptov, stroški pa so se znižali za 7 %. Predpisanih je bilo 173.676 DDD oz. 0,2 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje. Zmanjšala se je poraba vseh antimikotikov razen pozakonazola.

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

V letu 2017 so zdravniki predpisali 1.550 receptov z zdravili z delovanjem na bakterijo *Mycobacterium tuberculosis* (J04A), od tega največ s kombiniranimi zdravili (J04AM). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 32,2 EUR. V primerjavi z letom 2016 je bilo izdanih 35 % več receptov ob 32,5 % višjih stroških. Predpisanih je bilo 55.501 DDD oz. 0,1 DID zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis*.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Izdanih je bilo 40,3 tisoč receptov z *zdravili za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij*, kar je za 14 % več kot leto prej, stroški pa so se zmanjšali za 14 %. Povprečna vrednost na en recept je bila 348,3 EUR.

Od 25,9 tisoč receptov z *nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)* z ATC oznako J05AB, ki so bili predpisani v 163.766 DDD oz. 0,2 DID, je bilo največ izdanih zdravil z valaciklovirjem (J05AB11) na 14,9 tisoč receptih. Sledila so zdravila z aciklovirjem (J05AB01) na 5,8 tisoč receptih in brivudinom (J05AB15) na 4,6 tisoč receptih. Največ, 492,1 tisoč EUR je bilo porabljenih za 595 receptov z valganciklovirjem (J05AB14).

Predpisanih je bilo 4.464 receptov za *kombinacije zdravil za zdravljenje infekcij s HIV* (J05AR), s povprečno vrednostjo enega recepta 677,29 EUR. Predpisanih je bilo 181.920 DDD oziroma 0,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Najpogosteje so bile predpisane kombinacije lamivudin, abakavir in dolutegravir (J05AR13) na 973 receptih, lamivudin in abakavir (J05AR02) na 881 receptih ter dizoproksiltenofovirat in emtricitabin (J05AR03) na 822 receptih.

V skupini zdravil za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij so se z uvedbo novih učinkovitejših *zdravil za zdravljenje hepatitisa C* (J05AP), in sicer kombinacij sofosbuvir/ledipasvir, ombitasvir/paritaprevir/ritonavir, sofosbuvir/velpatasvir in elbasvir/gazoprevir, izdatki bistveno povečali. Na tržišču je tudi nekaj novih kombinacij za zdravljenje okužbe s HIV, ki se že široko predpisujejo.

4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji so razvrščena v 4 podskupine.

V Sloveniji je bilo ambulantno predpisanih skoraj 165 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, kar predstavlja manjši delež njihove porabe; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 612,4 EUR. Najdražji je bil recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01), katerega povprečna vrednost je znašala 1.182 EUR. Skupno je bilo izdanih za 9 % več receptov s 13 % višjo vrednostjo kot v letu prej.

Večina receptov (47 %) je pripadala zdravilom za *zaviranje imunske odzivnosti* (L04), sledijo zdravila za *endokrino zdravljenje* (L02).

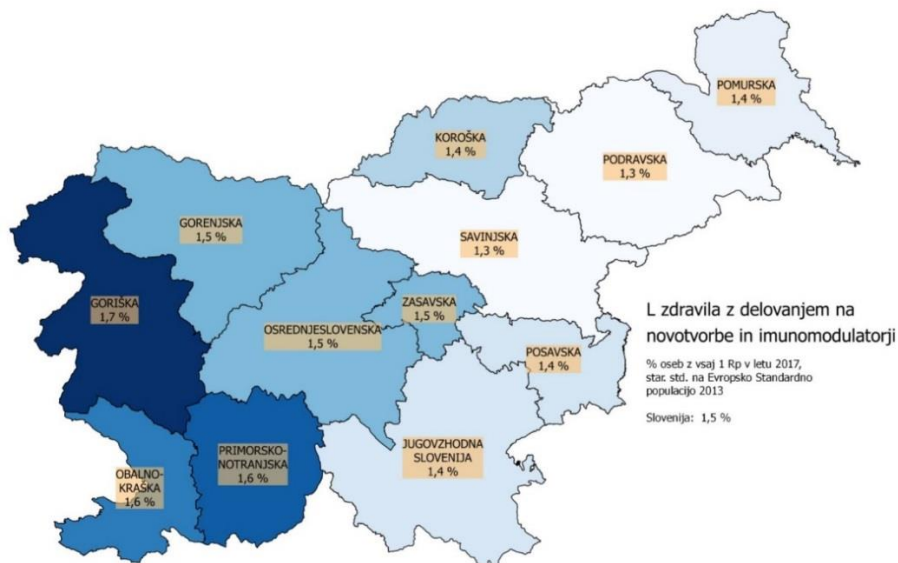
Predpisanih je bilo 9.147.112 DDD, to je 12,1 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za endokrino zdravljenje (L02) ter zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04).

Tabela 4. 9: Število predpisanih receptov, vrednost ter število porabljenih DDD in DID za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
L - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	164.952	109	101.021.165	113	612,4	80	9.147.112	12,1
L01 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	27.506	108	32.510.614	121	1.181,9	13	981.272	1,3
L01A - Alkilirajoči citostatiki	3.222	109	737.434	113	228,9	2	130.240	0,2
L01AA - Analogi dušikovih iperitov	1.479	100	98.726	96	66,8	1	94.150	0,1
L01AB - Alkilsulfonati	7	117	1.965	133	280,8	0	0	0,0
L01AX - Drugi alkilirajoči citostatiki	1.736	118	636.743	116	366,8	1	36.090	0,0
L01B - Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	9.187	101	1.858.953	144	202,3	4	417.966	0,6
L01BA - Analogi folne kisline	3.910	101	477.591	94	122,1	2	164.548	0,2
L01BB - Analogi purinskih baz	562	99	146.425	89	260,5	0	148.858	0,2
L01BC - Analogi pirimidinskih baz	4.715	101	1.234.937	200	261,9	2	104.560	0,1
L01C - Rastlinski alkaloidi in druge naravne učinkovine (zaviralci mitoze)	22	56	6.931	66	315,0	0	360	0,0
L01CB - Derivati podofilotoksina	18	46	4.186	40	232,5	0	360	0,0
L01X - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	15.074	113	29.907.106	120	1.984,0	7	432.705	0,6
L01XA - Platinove spojine	2	200	93	25	46,7	0	0	0,0
L01XC - Monoklonska protitelesa	1	33	3.200	16	3.199,7	0	0	0,0
L01XE - Zaviralci proteinskih kinaz	9.453	120	26.975.994	118	2.853,7	5	264.876	0,4
L01XX - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	5.618	104	2.927.819	144	521,1	3	167.830	0,2
L02 - ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	40.143	103	8.262.653	107	205,8	19	3.848.890	5,1
L02A - Hormoni in sorodne učinkovine	1.768	109	309.714	111	175,2	1	135.549	0,2

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
L02AB - Progestogeni	1.708	111	306.278	112	179,3	1	131.910	0,2
L02AE - Analogi gonadotropin sproščajočih hormonov	60	72	3.436	81	57,3	0	3.639	0,0
L02B - Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	38.375	103	7.952.939	107	207,2	19	3.713.341	4,9
L02BA - Antiestrogeni	10.125	102	291.111	102	28,8	5	814.005	1,1
L02BB - Antiandrogeni	8.925	96	4.722.523	108	529,1	4	1.338.596	1,8
L02BG - Zaviralci aromataze	18.639	107	719.745	105	38,6	9	1.537.400	2,0
L02BX - Drugi hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	686	105	2.219.561	106	3.235,5	0	23.340	0,0
L03 - ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	16.155	103	10.574.365	98	654,6	8	432.009	0,6
L03A - Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	16.155	103	10.574.365	98	654,6	8	432.009	0,6
L03AA - Kolonije spodbujajoči faktorji	7.890	113	4.021.699	112	509,7	4	112.806	0,1
L03AB - Interferoni	5.311	87	3.972.104	83	747,9	3	245.423	0,3
L03AX - Druga zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	2.953	112	2.580.555	108	873,9	1	73.780	0,1
L04 - ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	81.148	113	49.673.532	113	612,1	39	3.884.941	5,2
L04A - Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	81.148	113	49.673.532	113	612,1	39	3.884.941	5,2
L04AA - Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	17.925	115	7.765.364	119	433,2	9	897.317	1,2
L04AB - Zaviralci tumorje- nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF- α)	25.721	106	20.644.520	97	802,6	12	753.976	1,0
L04AC - Zaviralci interleukinov	7.192	197	10.541.083	155	1.465,7	3	391.553	0,5
L04AD - Zaviralci kalcinevrina	12.175	115	2.290.323	118	188,1	6	323.991	0,4
L04AX - Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	18.135	103	8.432.243	114	465,0	9	1.518.105	2,0

Največ so zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje predpisovali v goriški regiji, sledita primorsko-notranjska in obalno-kraška regija (slika 4.16).

Slika 4. 16: Odstotek oseb, katerim so bili predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje v statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2017 je bilo izdanih 27,5 tisoč receptov z zdravili z delovanjem na novotvorbe. Kljub sorazmerno nizkemu številu predpisanih receptov so bili stroški (skoraj 32,5 milijonov EUR) visoki zaradi visoke povprečne vrednosti zdravil, predpisanih na en recept (1.181,95 EUR).

Med *zaviralci celične presnove (antimetaboliti) (L01B)* je bilo predpisanih 417.966 DDD oz. 0,6 DID. Zdravila iz te skupine so najpogosteje vsebovala metotreksat (L01BA01) s 3,9 tisoč recepti in kapecitabin (L01BC06) s 4,3 tisoč recepti.

Med drugimi *zdravili za zdravljenje novotvorb (citostatiki) (L01X)* so bile najpogosteje predpisane učinkovine hidroksikarbamid (L01XX05) s 3,3 tisoč recepti, anagrelid (L01XX35) z 1,9 tisoč recepti in imatinib (L01XE01) s 1,8 tisoč recepti.

Poraba citostatikov se je v letu 2017 povečala za 8%, stroški pa so narasli za 20,7%. Velik doprinos k stroškom je imelo predpisovanje novejših citostatikov v glavnem iz skupine zaviralcev tirozinskih kinaz kot so ceritinib, nintedanib, osimertinib in krizotinib za nedrobnoceličnega pljučnega raka, dabrafenib za melanom, ibrutinib za levkemijo in limfom, trametinib za melanom in nedrobnoceličnega pljučnega raka, ruksolitinib za mielofibrozo in pravo policitemijo, kobimetinib za melanom ter olaparib za raka jajčnikov. Za zdravljenje kolorektalnega raka se je začel predpisovati antimetabolit trifluridin v kombinaciji s tipiracilom.

L02 Endokrino zdravljenje

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je v letu 2017 znašala 205,8 EUR, kar je nekoliko več kot leto prej (197,4 EUR). Glede na leto 2016 se je število receptov povečalo za 3 %, stroški zanje pa so se povečali za 7,3 %.

Zdravniki so predpisovali predvsem *hormonske antagoniste in sorodne učinkovine (L02B)*. Število teh receptov se je povečalo za 3 %, vrednost pa za 7,1 %.

Izmed antiestrogenov (L02BA) se je predpisoval tamoksifen (L02BA01) z 10,1 tisoč recepti. Od antiandrogenov (L02BB) je bilo izdano največ zdravil z bikalutamidom (L02BB03) na 7,7 tisoč receptih.

Za 23% pa se je povečalo predpisovanje dražjega enzalutamida, katerega skupni stroški so presegli 3,5 milijonov EUR. Nedavna klinična raziskava je pokazala, da je enzalutamid pri moških z nemetastatskim na kastracijo odpornim rakom prostate izboljšal preživetje in podaljšal čas do razširitve raka (28). Od zaviralcev aromataze (L02BG) so se predpisovala predvsem zdravila z letrozolom (L02BG04) na 11,3 tisoč receptih in anastrozolom (L02BG03) na 6,2 tisoč receptih.

Število receptov za izdana *zdravila s hormoni in sorodnimi učinkovinami (L02A)* se je glede na leto 2016 povečalo za 9 %, vrednost izdanih zdravil pa za 11 %. Skoraj vsa zdravila iz te skupine so bila v podskupini progestogeni (L02AB), od katerih se je predpisoval samo megestrol (L02AB01).

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

Predpisanih je bilo 16,2 tisoč receptov, vsi iz skupine L03A – citokini in imunomodulatorji.

V podskupini kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA) je bil najpogosteje predpisan pegfilgrastim (L03AA13) na 3,9 tisoč receptih, sledi filgrastim (L03AA02) na 3 tisoč receptih.

V podskupini *interferonov (L03AB)* so bili največ predpisani interferon beta-1a (L03AB07) z 2,4 tisoč recepti in interferon beta-1b (L03AB08) z 1,6 tisoč recepti. Sledita interferon alfa-2b (L03AB05) in interferon alfa-2a (L03AB10). Skupna vrednost za podskupino interferonov je bila skoraj 4 milijone EUR. Predpisanih je bilo 245.423 DDD oz. 0,3 DID interferonov (L03AB). Skupna poraba interferonov se je zmanjšala, kar je posledica manjše porabe pri zdravljenju hepatitisa C in multiple skleroze.

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Število receptov z zdravili za zaviranje imunske odzivnosti je predstavljalo 49 % delež v številu receptov in 49 % delež stroškov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje.

Izmed zdravil za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA) so se največ predpisovala zdravila z mikofenolno kislino (L04AA06) s 7,4 tisoč recepti oziroma leflunomidom (L04AA13) s 5,1 tisoč recepti.

Izmed zaviralcev tumorje-nekrotizirajočega faktorja (L04AB) sta bili najpogosteje predpisani učinkovini adalimumab (L04AB04) s 15,6 tisoč recepti v vrednosti 12,7 milijonov EUR in etanercept (L04AB01) s skoraj 5,3 tisoč recepti v vrednosti 3,7 milijon EUR.

V skupini inhibitorjev kalcineurina (L04AD) sta bila predpisana ciklosporin (L04AD01) s 4,5 tisoč in takrolimus (L04AD02) s 7,6 tisoč recepti.

Od drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX) so zdravniki predpisovali predvsem metotreksat (L04AX03) z 11 tisoč recepti v vrednosti 257 tisoč EUR. Sledil je azatioprin (L04AX01) s 5,2 tisoč recepti

v vrednosti skoraj 220 tisoč EUR. Znatno manj je bilo receptov s talidomidom (L04AX02) na 435 receptih v vrednosti 266,6 tisoč EUR in lenalidomidom (L04AX04) na 1.066 receptih v vrednosti 6,1 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 1.518.105 DDD oz. 2,0 DID zdravil iz skupine L04AX.

Celotna poraba imunosupresivov se je povečala za 13%, stroški pa za 12,8% in znašajo več kot 49,7 milijonov EUR. Izstopa veliko povečanje porabe fingolimoda in teriflunomida za zdravljenje multiple skleroze, ustekinumaba za zdravljenje Chronove bolezni, golimumaba za revmatoidni in psoriatični artritis ter ulcerozni kolitis, sekukinumaba za psoriaro in psoriatični artritis, tocilizumaba za revmatoidni artritis, iksekizumaba za psoriaro in psoriatični artritis ter lenalidomida in pomalidomida za plazmocitom.

4.9 M Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema

Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema so razvrščena v šest podskupin.

V letu 2017 je bilo izdanih 1,2 milijon receptov z zdravili za bolezni mišično – skeletnega sistema, v vrednosti skoraj 16,4 milijona EUR. Število receptov se je glede na leto 2016 povečalo za 1 %, skupna vrednost se je povečala za 5%. Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04) že nekaj let narašča.

Predpisanih je bilo 46.365.044 DDD, to je 61,5 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) (tabela 4.10).

*Grafični prikaz deleža prebivalcev,
ki so jim bila predpisana
nesteroidna protivnetna in
protirevmatska zdravila.*

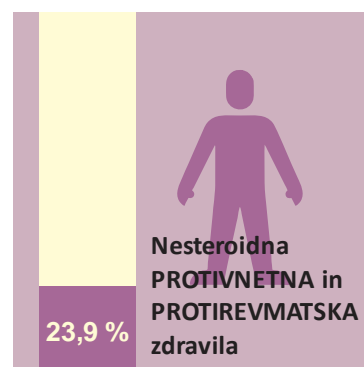

Tabela 4. 10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil, porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
M - ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.181.588	101	16.378.598	105	13,9	572	46.365.044	61,5
M01 - ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	976.893	101	8.368.710	97	8,6	473	32.986.263	43,7
M01A - Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	976.893	101	8.368.710	97	8,6	473	32.986.263	43,7
M01AB - Derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	308.868	94	2.517.900	95	8,2	149	11.460.854	15,2
M01AC - Oksikami	25.180	90	187.907	89	7,5	12	1.173.540	1,6
M01AE - Derivati propionske kisline	599.789	106	4.498.385	103	7,5	290	17.997.868	23,9
M01AH - Koksibi	43.030	101	1.164.009	85	27,1	21	2.353.314	3,1
M01AX - Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	26	124	508	142	19,5	0	687	0,0
M02 - ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	7.414	92	89.939	97	12,1	4	777.535	1,0
M02A - Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	7.414	92	89.939	97	12,1	4	777.535	1,0
M02AA - Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	7.407	92	89.867	97	12,1	4	777.060	1,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
M03 - MIŠIČNI RELAKSANTI	39.375	107	551.342	120	14,0	19	913.725	1,2
M03A - Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	22	105	14.311	308	650,5	0	0	0,0
M03AX - Drugi periferno delujoči mišični relaksanti	22	105	14.311	308	650,5	0	0	0,0
M03B - Mišični relaksanti s centralnim delovanjem	39.353	107	537.031	118	13,6	19	913.725	1,2
M03BX - Druge centralno delujoče učinkovine	39.353	107	537.031	118	13,6	19	913.725	1,2
M04 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	81.090	106	842.946	104	10,4	39	2.473.245	3,3
M04A - Zdravila za zdravljenje protina	81.090	106	842.946	104	10,4	39	2.473.245	3,3
M04AA - Zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	81.090	106	842.946	104	10,4	39	2.473.245	3,3
M05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	76.685	99	6.210.705	110	81,0	37	9.212.867	12,2
M05B - Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	76.685	99	6.210.705	110	81,0	37	9.212.867	12,2
M05BA - Difosfonati	27.357	96	736.749	94	26,9	13	2.454.560	3,3
M05BB - Difosfonati, kombinacije	21.052	87	644.089	85	30,6	10	1.764.644	2,3
M05BX - Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	28.276	115	4.829.866	118	170,8	14	4.993.663	6,6
M09 - DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	131	154	314.956	4.160	2.404,2	0	1.409	0,0
M09A - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	131	154	314.956	4.160	2.404,2	0	1.409	0,0
M09AX - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	130	153	313.424	4.140	2.411,0	0	1.409	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

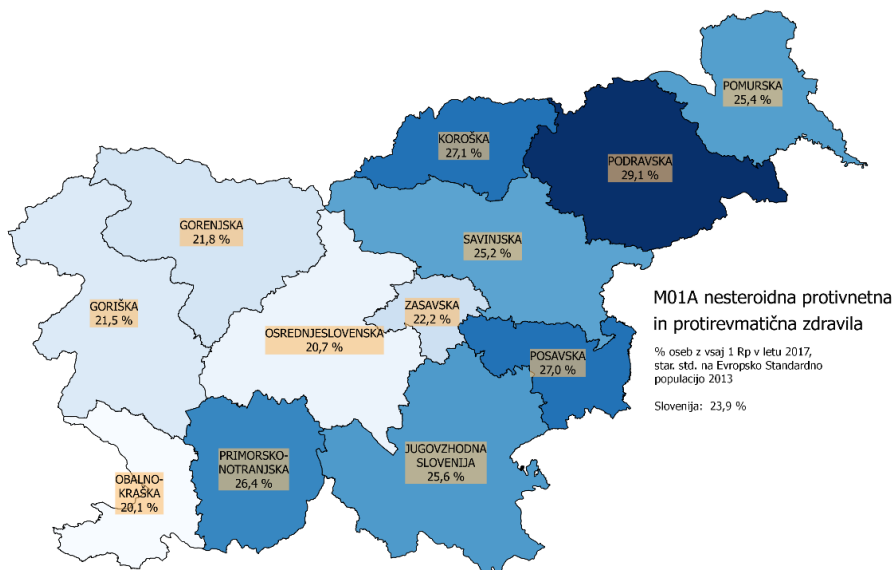
Najpogosteje so bila predpisana zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01), ki so predstavljala s 977 tisoč recepti 83 % delež v številu receptov in 51,1 % delež stroškov skupine M.

Glede na leto 2016 se je število teh receptov povečalo za 1 %, stroški pa so se zmanjšali za 3 %. Povprečno vrednost enega recepta podskupine M01, ki je bila 8,6 EUR, so močno presejali recepti s predpisanimi koksibi (M01AH) s povprečno vrednostjo 27,1 EUR.

V skupini *nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil* (M01A) so bili najpogosteje predpisani derivati propionske kisline (M01AE) s 599,8 tisoč recepti, med njimi naproksen (M01AE02) s 365 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 3,1 milijona EUR. Predstavljal je 30,9 % delež receptov in 18,8 % delež stroškov skupine M. Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil ibuprofen (M01AE01), ki je bil predpisan na 190,3 tisoč receptih. Sledil mu je s 44,5 tisoč recepti ketoprofen (M01AE03). Skupno je bilo porabljenih 17.997.868 DDD oz. 23,9 DID derivatov propionske kisline (M01AE).

Med derivati očetne kisline (M01AB) je bil najpogosteje predpisan diklofenak (M01AB05) s 282,4 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 2,2 milijona EUR in je predstavljal 23,9 % v številu receptov in 15,6 % stroškov skupine M.

Največ so *nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila* (NM01A) predpisovali v podravski regiji, sledita koroška in posavska. Povprečno so ta zdravila predpisovali kar 23,9 % prebivalcev (slika 4.17).

Slika 4. 17: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Število predpisanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin in skupni stroški zanje so se glede na leto 2016 zmanjšali za 3 %. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 12,1 EUR. Skoraj na vseh receptih so bila predpisana protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje v obliki mazil, ki so vsebovala ketoprofen (M02AA10) s 4,5 tisoč recepti ali diklofenak (M02AA15) s 2,9 tisoč recepti. Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Glede na leto 2016 je prišlo do 7 % povečanja števila receptov ob 19,9 % višjih stroških za zdravila, ki delujejo kot mišični relaksanti. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 14,0 EUR (leta 2016 12,4 EUR in leta 2015 12,0 EUR).

Od mišičnih relaksantov z osrednjim delovanjem sta se predpisovala tizanidin (M03BX02), ki je bil predpisan na 32,9 tisoč receptih in baklofen (M03BX01) na 6,4 tisoč receptih.

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina se je glede na leto 2016 povečalo za 6 %, za 4,5 % pa so se povečali stroški zanje. Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,4 EUR. Vsa zdravila za zdravljenje protina so iz skupine zdravil, ki zavirajo nastajanje sečne kisline (M04AA) in so v veliki večini primerov vsebovala alopurinol (M04AA01) z 80,6 tisoč recepti v vrednosti 817 tisoč EUR. Na 442 receptih je bil predpisan febuksostat (M04AA03).

M05 Zdravila za boleznosti kosti

Drugi največji, 37,9 % vrednostni delež, so predstavljali recepti z zdravili za boleznosti kosti, ki so v številu receptov predstavljali 6,5 % delež skupine M. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 81 EUR. V primerjavi z letom 2016 je bilo predpisanih 1 % manj receptov, stroški pa so se povišali za 10 %.

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v podskupino zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B). Predpisanih je bilo 9.212.867 DDD oz. 12,2 DID teh zdravil.

V skupini zdravil difosfonatov (M05BA) so bila največkrat predpisana zdravila z ibandronsko kislino (M05BA06) z 18,7 tisoč recepti v vrednosti 314,5 tisoč EUR.

V skupini difosfonatov in kombinacij (M05BB) je bilo največ zdravil predpisanih z alendronsko kislino v kombinaciji s holekalciferolom (M05BB03), in sicer na 20,9 tisoč receptih v vrednosti 639,8 tisoč EUR.

Med zdravili za strukturo in mineralizacijo kosti se je pomembno povečala poraba denozumaba (M05BX04), ki se ga predpisuje bolnicam starim 70 let ali več, pri mlajših pa ob neučinkovitosti ali neželenih učinkih difosfonatov. Delež difosfonatov, ki so prva izbira pri zdravljenju osteoporoze, se nekoliko zmanjšuje (21).

4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje

Zdravila z delovanjem na živčevje so razvrščena v 7 podskupin.

Izdanih je bilo 3,4 milijonov receptov v vrednosti 67 milijonov EUR, kar je glede na leto 2016 za 2 % več receptov ob 2 % nižjih skupnih stroških za ta zdravila.

Od zdravil z delovanjem na živčevje sta največja odstotna deleža v številu receptov pripadala analgetikom (N02) (41,2 %), psiholeptikom (N05) (27,6 %) ter psihoanaleptikom (N06) (19,6 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 20 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 1624 receptov, največ iz skupine analgetikov (670 receptov), sledijo psiholeptiki (448 receptov) ter psihoanaleptiki (319 receptov). Predpisanih je bilo 113.235.469 DDD, to je 150,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini psihoanaleptikov (N06) ter psiholeptikov (N05).

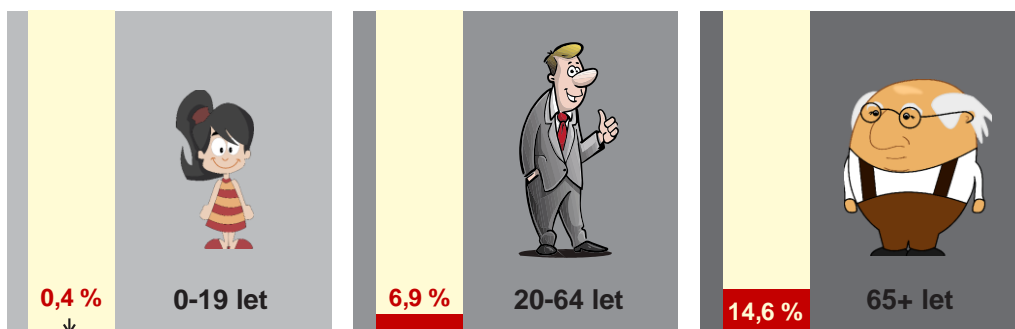
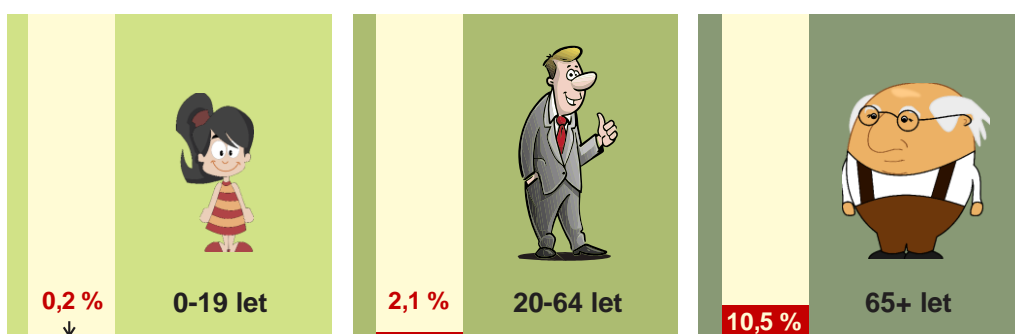
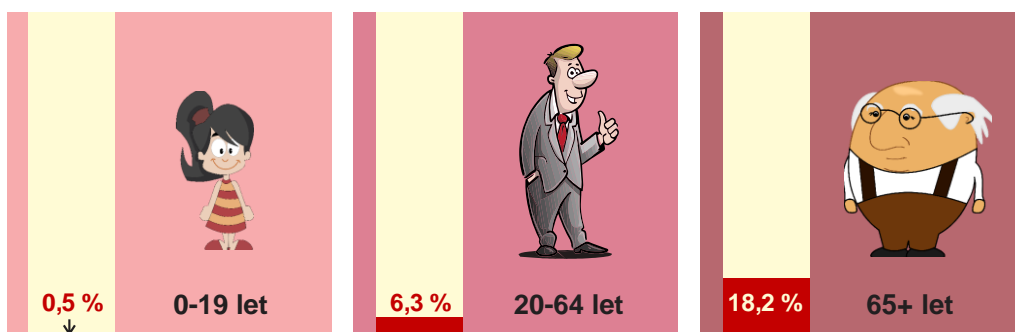

Tabela 4. 11: Število predpisanih receptov, vrednosti ter porabljenih DDD in za zdravila z delovanjem na živčevje, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
N - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.356.455	102	67.266.743	98	20,0	1.624	113.235.469	150,2
N01 - ANESTETIKI	10.961	100	292.083	102	26,6	5	0	0,0
N01B - Lokalni anestetiki	10.961	100	292.083	102	26,6	5	0	0,0
N01BB - Amidi	10.961	100	292.083	102	26,6	5	0	0,0
N02 - ANALGETIKI	1.384.519	104	15.617.055	104	11,3	670	16.986.811	22,5
N02A - Opioidi	421.983	98	8.229.993	99	19,5	204	9.476.341	12,6
N02AA - Opiati	33.839	99	1.554.246	95	45,9	16	456.136	0,6
N02AB - Derivati fenilpiperidina	22.634	93	948.556	88	41,9	11	469.505	0,6
N02AC - Derivati difenilpropilamina	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
N02AE - Derivati oripavina	2.270	88	121.290	90	53,4	1	61.342	0,1
N02AX - Drugi opioidi	52.831	91	1.242.603	93	23,5	26	1.443.057	1,9
N02B - Drugi analgetiki in antipiretiki	928.520	108	6.574.873	112	7,1	449	6.930.570	9,2
N02BA - Salicilna kislina in njeni derivati	1.308	86	24.609	83	18,8	1	12.221	0,0
N02BB - Pirazoloni	258.021	122	2.428.549	131	9,4	125	1.808.887	2,4
N02BE - Anilidi	669.191	103	4.121.714	104	6,2	324	5.109.462	6,8
N02C - Zdravila proti migreni	34.016	98	812.190	97	23,9	16	579.900	0,8
N02CC - Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	34.016	98	812.190	97	23,9	16	579.900	0,8
N03 - ANTIEPILEPTIKI	230.272	104	8.603.879	94	37,4	111	8.815.362	11,7
N03A - Antiepileptiki	230.272	104	8.603.879	94	37,4	111	8.815.362	11,7
N03AA - Barbiturati in njihovi derivati	5.121	98	164.257	99	32,1	2	196.065	0,3
N03AB - Derivati hidantoina	441	97	7.293	103	16,5	0	27.867	0,0
N03AD - Derivati sukcinimida	642	108	54.650	101	85,1	0	18.820	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
N03AE - Benzodiazepini	15.543	106	240.288	105	15,5	8	217.093	0,3
N03AF - Derivati karboksamida	28.873	97	1.262.588	104	43,7	14	1.360.985	1,8
N03AG - Derivati prostih maščobnih kislin	30.585	98	628.641	105	20,6	15	1.256.474	1,7
N03AX - Drugi antiepileptiki	149.067	106	6.246.162	91	41,9	72	5.738.058	7,6
N04 - ANTIPARKINSONIKI	76.987	101	6.519.368	96	84,7	37	3.255.941	4,3
N04A - Antiholinergiki	22.367	97	234.031	97	10,5	11	592.580	0,8
N04AA - Terciarni amini	22.367	97	234.031	97	10,5	11	592.580	0,8
N04B - Dopaminergiki	54.620	102	6.285.338	96	115,1	26	2.663.361	3,5
N04BA - Dopa in njeni derivati	26.081	104	4.294.148	102	164,6	13	1.323.486	1,8
N04BB - Derivati adamantana	1.420	97	62.439	95	44,0	1	102.570	0,1
N04BC - Agonisti dopamina	23.277	103	1.472.726	105	63,3	11	957.901	1,3
N04BD - Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	3.723	99	439.506	56	118,1	2	275.106	0,4
N04BX - Drugi dopaminergiki	119	29	16.520	27	138,8	0	4.299	0,0
N05 - PSIHOLEPTIKI	925.806	99	13.486.710	94	14,6	448	27.775.931	36,8
N05A - Antipsihotiki	291.813	103	8.523.598	91	29,2	141	9.353.414	12,4
N05AA - Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	13.587	98	503.908	103	37,1	7	275.407	0,4
N05AB - Fenotiazini s piperazinovo strukturo	4.237	54	193.067	67	45,6	2	220.238	0,3
N05AD - Derivati butirofenona	14.151	101	269.687	110	19,1	7	611.114	0,8
N05AE - Derivati indola	1.492	94	101.640	52	68,1	1	88.110	0,1
N05AF - Derivati tioksantena	1.777	123	42.427	120	23,9	1	121.967	0,2
N05AH - Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	164.869	106	3.702.834	94	22,5	80	5.280.826	7,0
N05AL - Benzamidi	25.489	100	531.368	104	20,8	12	372.995	0,5
N05AN - Litij	2.640	102	59.050	117	22,4	1	180.524	0,2
N05AX - Drugi antipsihotiki	63.571	103	3.119.617	87	49,1	31	2.202.234	2,9
N05B - Anksiolitiki	417.592	98	2.625.387	98	6,3	202	10.467.066	13,9

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
N05BA - Benzodiazepini	417.587	98	2.625.340	98	6,3	202	10.466.950	13,9
N05C - Hipnotiki in sedativi	216.401	96	2.337.725	98	10,8	105	7.955.452	10,5
N05CD - Benzodiazepini	27.198	93	508.769	109	18,7	13	671.330	0,9
N05CF - Benzodiazepinom sorodna zdravila	176.276	97	1.330.376	95	7,5	85	7.135.140	9,5
N05CH - Agonisti melatoninskih receptorjev	716	87	16.316	87	22,8	0	19.047	0,0
N05CM - Drugi hipnotiki in sedativi	12.211	93	482.263	99	39,5	6	129.935	0,2
N06 - PSIHOANALEPTIKI	658.809	102	16.487.795	94	25,0	319	51.233.563	67,9
N06A - Antidepresivi	568.569	102	10.567.444	94	18,6	275	44.864.916	59,5
N06AA - Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	17.836	97	187.060	96	10,5	9	525.207	0,7
N06AB - Selektivni zaviralci privzema serotonina	333.508	100	4.059.569	99	12,2	161	29.746.752	39,4
N06AG - Zaviralci monoaminooksidaz A	2.373	92	111.871	91	47,1	1	194.460	0,3
N06AX - Drugi antidepresivi	214.851	105	6.208.936	91	28,9	104	14.398.482	19,1
N06B - Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	14.640	101	1.045.318	110	71,4	7	637.656	0,8
N06BA - Simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	8.333	100	739.207	93	88,7	4	391.356	0,5
N06BX - Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	6.307	104	306.111	197	48,5	3	246.300	0,3
N06D - Zdravila za zdravljenje demence	75.600	103	4.875.033	92	64,5	37	5.730.991	7,6
N06DA - Antiholinesteraze	52.469	101	3.573.804	89	68,1	25	4.179.400	5,5
N06DX - Druga zdravila za zdravljenje demence	23.131	106	1.301.229	100	56,3	11	1.551.591	2,1

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
N07 - DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	69.101	101	6.259.852	119	90,6	33	5.167.859	6,9
N07A - Parasimpatikomimetiki	2.726	110	177.991	105	65,3	1	158.064	0,2
N07AA - Antiholinesteraze	2.404	111	133.176	105	55,4	1	138.240	0,2
N07AX - Drugi parasimpatikomimetiki	322	102	44.816	105	139,2	0	19.824	0,0
N07B - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	3.172	104	287.989	102	90,8	2	122.721	0,2
N07BA - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	1.314	107	57.159	108	43,5	1	17.072	0,0
N07BB - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.827	102	230.540	101	126,2	1	104.435	0,1
N07BC - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi	31	111	289	100	9,3	0	1.214	0,0
N07C - Zdravila proti vrtoglavici	54.897	98	601.387	99	11,0	27	4.602.170	6,1
N07CA - Zdravila proti vrtoglavici	54.897	98	601.387	99	11,0	27	4.602.170	6,1
N07X - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	8.306	128	5.192.485	124	625,1	4	284.904	0,4
N07XX - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	8.306	128	5.192.485	124	625,1	4	284.904	0,4

Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v št. Rp v skupini N
N02BE01	paracetamol	665.006	19,8
N02AJ13	tramadol in paracetamol	310.409	9,2
N02BB02	natrijev metamizolat	258.021	7,7
N05CF02	zolpidem	176.276	5,3
N05BA12	alprazolam	162.573	4,8
N06AB10	escitalopram	144.866	4,3
N05BA08	bromazepam	127.959	3,8
N06AB06	sertralin	117.088	3,5
N05AH04	kvetiapin	112.449	3,4
N06AX21	duloksetin	71.134	2,1

Deset učinkovin iz skupine N, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2017

ATC	Zdravilna učinkovina	Vsota vrednosti Rp (EUR)	% v vred. Rp v skupini N
N02AJ13	tramadol in paracetamol	4.363.298	6,5
N07XX09	dimetilfumarat	4.037.398	6,0
N02BE01	paracetamol	4.033.827	6,0
N04BA02	levodopa in zaviralec dekarboksilaze	3.584.967	5,3
N06AX21	duloksetin	2.478.475	3,7
N02BB02	natrijev metamizolat	2.428.549	3,6
N06DA03	rivastigmin	2.417.886	3,6
N03AX16	pregabalin	2.345.424	3,5
N05AH04	kvetiapin	2.344.310	3,5
N06AB10	escitalopram	1.773.657	2,6

N01 Lokalni anestetiki

Lokalni anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in se jih predpisuje na naročilnice. Izjema so zdravila z lidokainom (N01BB02), ki se predpisujejo tudi na zdravniški recept. V letu 2017 je bilo izdanih 11 tisoč receptov lokalnih anestetikov (N01), kar je enako receptov kot v letu 2016, njihova skupna vrednost pa se je povečala za 2 %.

N02 Analgetiki

Zdravniki so v letu 2017 predpisali skoraj 1,4 milijone receptov z analgetiki (N02), kar je 4% več kot v letu 2016. Stroški zanje so znašali 15,6 milijonov EUR, kar je za 4 % več kot leto prej.

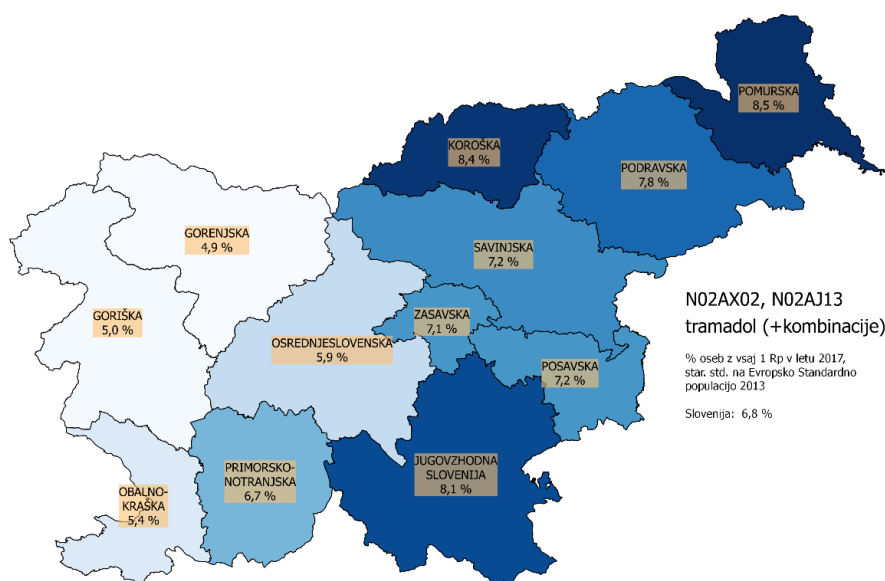
Opioidi (N02A) so predstavljali 30,5 % delež v številu receptov med analgetiki in 52,7 % delež stroškov. Glede na leto 2016 se je znižalo število receptov za opioide za 2 %, stroški so se znižali za 1 %. Povprečna

vrednost enega recepta z opiodi je bila 19,5 EUR. Skupaj je bilo predpisanih 9.476.341 DDD skupine N02A in 12,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Za opiate (N02AA) je bilo predpisanih 34 tisoč receptov, 456.136 DDD oz. 0,6 DID, največ za oksikodon (N02AA05) ter kombinacije z oksikodonom (N02AA55) s skupaj 27 tisoč recepti. S 6,5 tisoč recepti sledi morfin (N02AA01). Med derivati fenilpiperidina (N02AB) je bil s 23 tisoč recepti zastopan le fentanil (N02AB03). Edini derivat oripavina (N02AE) je bil buprenorfin (N02AE01) s skoraj 2,3 tisoč recepti.

Največ predpisanih opiodov, 310 tisoč receptov je bilo iz skupine opiodi v kombinaciji z neopioidnimi analgetiki (N02AJ), v katero je razvrščena kombinacija tramadola s paracetamolom (N02AJ13). Predpisanih je bilo 7.046.300 DDD oz. 9,3 DID zdravila tramadol v kombinaciji s paracetamolom.

Tramadol in kombinacije so največ predpisovali v pomurski regiji, sledita ji koroška in jugovzhodna regija (slika 4.18).

Slika 4. 18: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan tramadol in kombinacije v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Največ predpisanih analgetikov, 929 tisoč receptov, je bilo iz skupine drugi analgetiki in antipiretiki (N02B). Povprečna vrednost enega recepta je bila 7,1 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 449 receptov. Analgetike in antipiretike lahko bolniki kupijo tudi brez recepta v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največ, skoraj 669 tisoč receptov za analgetike je bilo iz skupine anilidov (N02BE). Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, paracetamol (N02BE01) s skoraj 665 tisoč recepti. Paracetamol pa je dostopen tudi brez recepta, zato je skupna poraba precej višja. Sledil je natrijev metamizolat (N02BB02) s skoraj 258 tisoč recepti iz skupine pirazolonov (N02BB). Salicilne kisline in derivatov (N02BA) je bilo predpisanih 1.308 receptov.

Najmanj predpisanih receptov je bilo v skupini zdravil proti migreni (N02C). Število receptov s temi zdravili se je zmanjšalo za 2 %, ob sočasnem znižanju stroškov za 3 %. Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so selektivni agonisti receptorjev 5HT1 (N02CC). Zdravila s sumatriptanom (N02CC01) so bila

predpisana na 20 tisoč receptov z vrednostjo skoraj 490 tisoč EUR, sledijo zdravila z eletriptanom (N02CC06) na 6,0 tisoč receptih in zolmitriptanom (N02CC03) na 5,3 tisoč receptih. Skupaj je bilo predpisanih 579.900 DDD skupine N02C in 0,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan, vsa zdravila iz te skupine pa so predstavljali selektivni agonisti serotoninских 5HT1 receptorjev, podskupina N02CC.

Na povečanje porabe analgetikov je vplivala predvsem povečana poraba metamizola (22% večje število receptov v primerjavi s prejšnjim letom). Celokupna poraba opiatov se ni bistveno spremenila. Med opiati sicer še vedno narašča kombinacija oksikodona z naloksonom. Ta se bolj predpisuje bolnikom, ki imajo ob opioidih (kljub odvajalom) težave z zaprtjem.

N03 Antiepileptiki

V primerjavi z letom 2016 je bilo izdanih 4 % več receptov, za katere so se stroški znižali za 6 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 37,4 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 111 receptov.

Iz skupine barbiturati in njihovi derivati (N03AA) so bila najpogosteje predpisana zdravila s primidonom (N03AA03) na 2.574 receptih in z metilfenobarbitalom (N03AA01) na 1.874 receptih. Skupno je bilo predpisanih 196.065 DDD oz. 0,3 DID barbituratov in njihovih derivatov.

Edini predstavnik benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE) je klonazepam (N03AE01) s 15,5 tisoč recepti.

Med derivati karboksamidov (N03AF) sta se predpisovala karbamazepin (N03AF01) s 22,7 tisoč recepti in oksakarbazepin (N03AF02) s 6,2 tisoč recepti.

Skoraj vsa zdravila, ki so vsebovala derivate prostih maščobnih kislin (N03AG) so vsebovala valprojsko kislino (N03AG01) s skoraj 30,2 tisoč recepti.

Najpogosteje predpisane učinkovine v podskupini drugi antiepileptiki (N03AX) so bile pregabalin (N03AX16) s skoraj 68,8 tisoč recepti v vrednosti 2,3 milijona EUR, lamotrigin (N03AX09) z 33,8 tisoč recepti v vrednosti 1,2 milijona EUR in levetiracetam (N03AX14) s skoraj 25,9 tisoč recepti v vrednosti 1,2 milijona EUR. Skupno je bilo predpisanih 5.738.058 DDD oz. 7,6 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX).

Med antiepileptiki se najbolj povečuje poraba lakozamida, pregabalina in levetiracetama.

N04 Antiparkinsoniki

Predpisanih je bilo 77 tisoč receptov z antiparkinsoniki, število receptov se je glede na leto 2016 povečalo za 1 %, njihova vrednost pa se je znižala za 4 %. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 84,7 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 37 receptov.

V podskupini antiholinergiki (N04A) se je zmanjšalo število receptov za 3% in stroški za zdravila za 3 %, v podskupini dopaminergikov (N04B) se je število receptov povečalo za 2 %, stroški pa so se znižali za 4 %.

Edini predstavnik antiholinergikov je bil biperiden (N04AA02) s 22,4 tisoč recepti.

Predpisanih je bilo 2.663.361 DDD oz. 3,5 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 115,1 EUR. Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bila zdravila z levodopo in zaviralcem dekarboksilaze (N04BA02) s 19 tisoč recepti v vrednosti skoraj 3,6 milijona EUR.

Sledila so zdravila, ki delujejo kot agonisti dopamina (N04BC) in so v največjem deležu vsebovala pramipeksol (N04BC05) s 14,9 tisoč recepti v vrednosti čez 607 tisoč EUR.

Od zaviralcev monoaminooksidaze tipa B (N04BD) se je predpisoval predvsem razagilin (N04BD02) s 3.708 recepti v vrednosti skoraj 439 tisoč EUR.

N05 Psiholeptiki

Psiholeptiki so druga najpogosteje predpisana podskupina zdravil v skupini N in predstavljajo 27,6 % delež v številu receptov in 20 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Za skoraj 926 tisoč receptov s predpisanimi psiholeptiki je bilo porabljenih čez 13,5 milijonov EUR, stroški so padli za 6 % glede na leto 2016. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 14,6 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 448 receptov.

Povprečna vrednost zdravil iz podskupine antipsihotiki (N05A) predpisanih na en recept je bila 29,2 EUR. Predpisano je bilo 291,8 tisoč receptov (3 % rast števila receptov), porabljeno je bilo 8,5 milijonov EUR, kar je 9 % upad stroškov. Predpisanih je bilo 9.353.414 DDD oz. 12,4 DID antipsihotikov. Antipsihotiki, za katere je bilo predpisanih največ receptov, so bili po vrsti glede na število receptov: kvetiapin, risperidon, olanzapin, sulpirid, aripiprazol, klopazapin, haloperidol in promazin.

Med derivati butirofenona (N05AD) je bil edini predpisan haloperidol (N05AD01) s 14 tisoč recepti v vrednosti 269,7 tisoč EUR.

V skupini diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH) je bil najpogosteje predpisan kvetiapin (N05AH04) z 112,4 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2,3 milijona EUR. Sledila sta olanzapin (N05AH03) s 37,4 tisoč recepti in klopazapin (N05AH02) s 14,9 tisoč recepti.

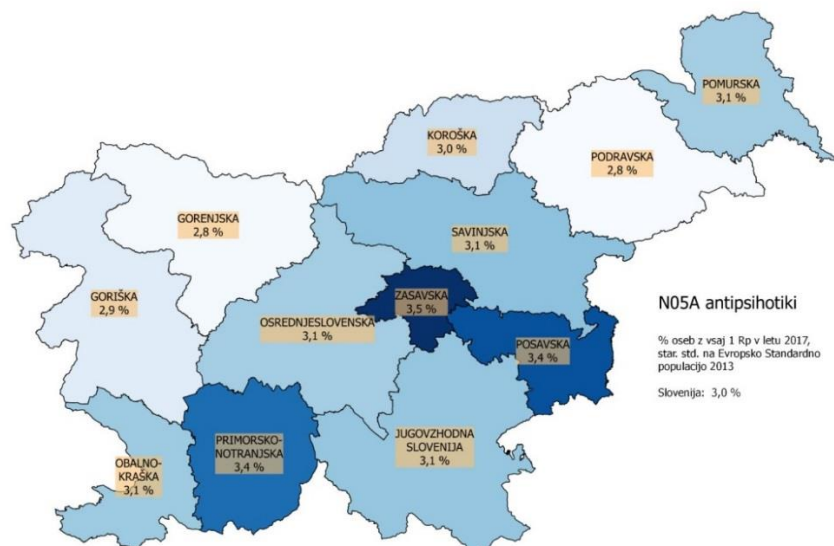
Med benzamidi (N05AL) je bil najpogosteje predpisan sulpirid (N05AL01) z 21,3 tisoč recepti. Med fenotiazini z alifatsko stransko verigo (N05AA) je bil najpogosteje predpisan promazin (N05AA03) z 10,6 tisoč recepti.

Litij (N05AN01) je bil predpisan na 2.640 receptih.

Med drugimi antipsihotiki (N05AX) je bil najpogosteje predpisan risperidon (N05AX08) s 44,6 tisoč recepti. Sledi mu aripiprazol (N05AX12) z 15,2 tisoč recepti.

Med antipsihotiki izstopa predvsem povečanje predpisovanja kvetiapina in aripiprazola.

Največ so antipsihotike predpisovali v zasavski regiji, sledita primorsko-notranjska in posavska regija. Povprečno je antipsihotike prejemale 3 % populacije (slika 4.19).

Slika 4. 19: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antipsihotiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

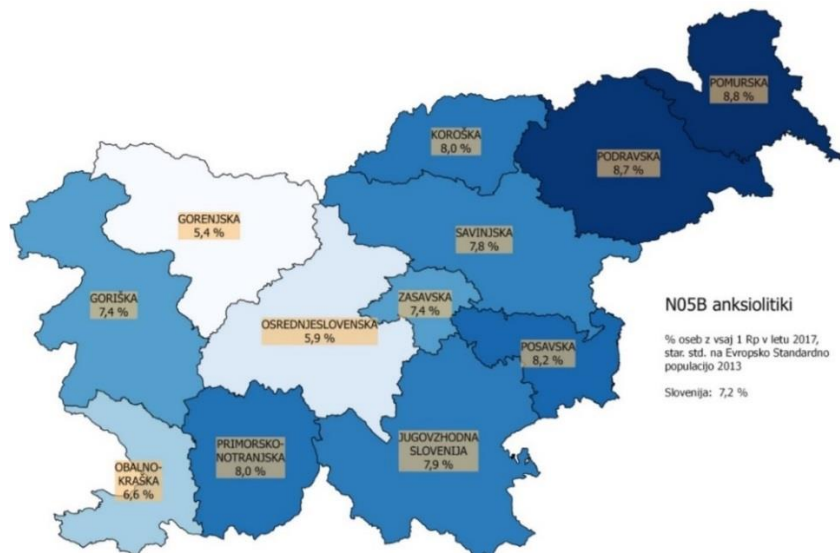
Anksiolitiki (N05B) predstavljajo že vrsto let najpogosteje predpisano podskupino med psiholeptiki. Predpisanih je bilo 417,6 tisoč receptov v vrednosti skoraj 2,6 milijona EUR. Glede na leto 2016 se je število receptov zmanjšalo za 2 %, skupna vrednost zdravil prav tako. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 6,3 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 202 receptov.

Vse predpisane učinkovine so bile v podskupini *benzodiazepini (N05BA)*. Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile alprazolam (skoraj 162,6 tisoč receptov), bromazepam (128 tisoč receptov) in diazepam (71 tisoč receptov).

Tabela 4. 12: Poraba anksiolitikov (N05B) v številu DDD ter DID po spolu od leta 2002 do 2017

Leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	5.968.242	12.558.392	18.538.440	16,75	33,74	25,45
2003	5.761.709	11.990.740	17.768.496	16,15	32,23	24,38
2004	5.569.986	11.375.882	16.962.751	15,62	30,56	23,27
2005	5.342.756	10.735.813	16.096.116	14,94	28,81	22,04
2006	5.182.211	10.300.609	15.487.056	14,40	27,60	21,13
2007	5.187.581	10.069.237	15.256.818	14,28	26,93	20,70
2008	5.089.397	9.692.940	14.782.337	13,99	25,89	20,02
2009	5.100.360	9.250.083	14.350.443	13,81	24,59	19,25
2010	5.070.431	8.988.240	14.058.671	13,69	23,80	18,80
2011	5.024.515	8.836.650	13.861.165	13,56	23,34	18,50
2012	4.904.171	8.382.687	13.286.858	13,21	22,11	17,70
2013	4.801.967	8.099.840	12.901.806	12,90	21,35	17,17
2014	4.545.997	7.713.734	12.259.731	12,19	20,32	16,29
2015	4.310.591	7.251.473	11.562.064	11,55	19,09	15,35
2016	4.115.475	6.938.441	11.053.916	11,0	18,3	14,70
2017	3.943.610	6.523.457	10.467.066	10,5	17,2	13,90

Največ so anksiolitike predpisovali v pomurski in podravski regiji, sledijo posavska, primorsko-notranjska in koroška regija. Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji. Povprečno je anksiolitike prejelo 7,2 % populacije, leto prej pa 7,5 % populacije (slika 4. 20).

Slika 4. 20: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani anksiolitiki v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

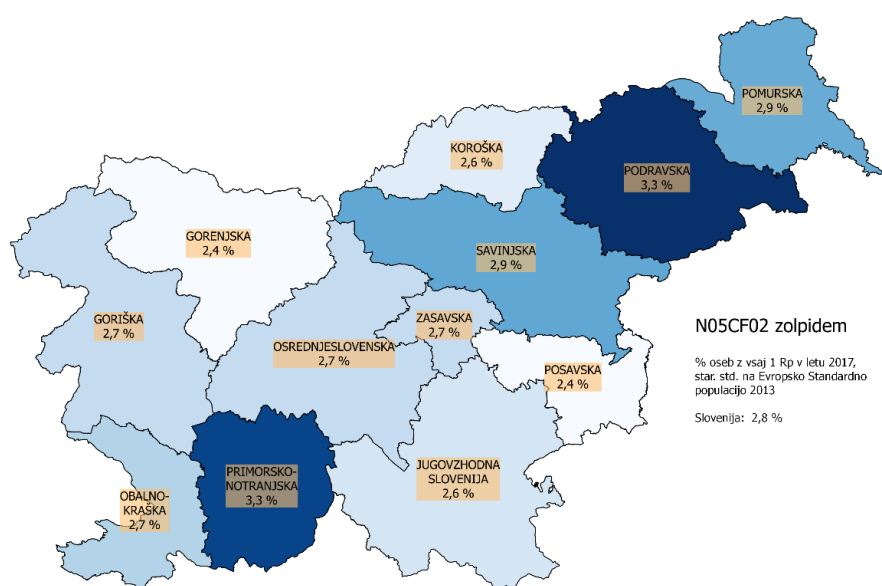
Število receptov s **hipnotiki in sedativi (N05C)** se je zmanjšalo za 4 %, stroški pa za 2%. Predpisanih je bilo skupno 7.955.452 DDD oz. 10,5 DID zdravil te skupine.

Največ je bilo predpisanih benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF) s 176,3 tisoč recepti v vrednosti 1,3 milijona EUR in s povprečno ceno recepta 7,5 EUR.

Sledijo benzodiazepini (N05CD) s 27,2 tisoč recepti v vrednosti 508,8 tisoč EUR s povprečno ceno recepta 18,7 EUR ter drugi hipnotiki in sedativi (N05CM) s 12,2 tisoč recepti v vrednosti 482,3 tisoč EUR in s povprečno ceno recepta 39,5 EUR.

Najpogosteje je bil predpisan **zolpidem (N05CF02)** iz skupine benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF), s 176,3 tisoč recepti v vrednosti 1,3 milijona EUR.

Največ so zolpidem predpisovali v primorsko-notranjski in podravski regiji. Povprečno so zolpidem predpisovali 2,8 % populacije (slika 4.21).

Slika 4. 21: Odstotek oseb, katerim je bil predpisan zolpidem v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Sledita klometiazol (N05CM02) iz skupine drugih hipnotikov in sedativov s 12,2 tisoč recepti v vrednosti 481,8 tisoč EUR in midazolam (N05CD08) iz skupine benzodiazepinov s 11,1 tisoč recepti v vrednosti 314,8 tisoč EUR.

Poraba vseh anksiolitikov, hipnotikov in sedativov se je zmanjšala. Kljub temu se še vedno predpisujejo dokaj pogosto, kar je neskladno s smernicami in povzetki glavnih značilnosti zdravil. Z marcem 2018 se je tako ZZS odločila umakniti z liste nekatere benzodiazepine v največji jakosti, in sicer tablete bromazepam 6mg, alprazolam 1 mg v obliki s hitrim in podaljšanim sproščanjem, midazolam 7,5 in 15 mg ter diazepam 10 mg. (26)

N06 Psihoanaleptiki

Psihoanaleptiki so predstavljali 19,6 % delež v številu receptov in 24,5 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 25 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 319 receptov.

Najpogosteje so predpisovali **antidepresive (N06A)**. Število teh receptov se je v primerjavi z letom prej povišalo za 2 %, predpisanih je bilo 569 tisoč receptov v vrednosti 10,6 milijona EUR. Skupno je bilo predpisanih 44.864.916 DDD oz. 59,5 DID antidepresivov. Predpisani antidepresivi v skupinah N06AA, N06AB in N06AG so bili po vrsti padajoče glede na število receptov: escitalopram, sertralin, paroksetin, citalopram, amitriptilin, fluoksetin, maprotilin in moklobemid.

Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine *selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB)*. Predpisanih je bilo 333,5 tisoč receptov v vrednosti 4,1 milijona EUR, 29.746.752 DDD oz. 39,4 DID te skupine antidepresivov. Glede na leto 2016 so se stroški za selektivne zaviralce prevzema serotonina ob enakem številu receptov zmanjšali za 1%. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z escitalopramom (N06AB10) s 144,9 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijona EUR, in s sertralinom (N06AB06) s 117,1 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijon EUR. Sledijo zdravila s paroksetinom (N06AB05) s 46,5 tisoč recepti v vrednosti 857 tisoč EUR in citalopramom (N06AB04) s 15 tisoč recepti v vrednosti 234,3 tisoč EUR.

Pogosto so predpisani tudi recepti za *druge antidepresive (N06AX)*, 214,9 tisoč receptov v vrednosti 6,2 milijona EUR. Skupno je bilo predpisanih 14.398.482 DDD oz. 19,1 DID drugih antidepresivov (N06AX). Največ predpisanih zdravil iz te podskupine je vsebovalo duloksetin (N06AX21) z 71,1 tisoč recepti v vrednosti 2,5 milijona EUR in mirtazapin (N06AX11) z 45,7 tisoč recepti. Sledijo venlafaksin (N06AX16) s 33,1 tisoč recepti, trazodon (N06AX05) z s 28 tisoč recepti, bupropion (N06AX12) z 17,5 tisoč recepti in tianeptin (N06AX14) z 9,7 tisoč recepti.

Edini na recept predpisan predstavnik *zaviralcev monoaminooksidaze tipa A (N06AG)* je moklobemid (N06AG02) z 2.373 recepti v vrednosti 112 tisoč EUR.

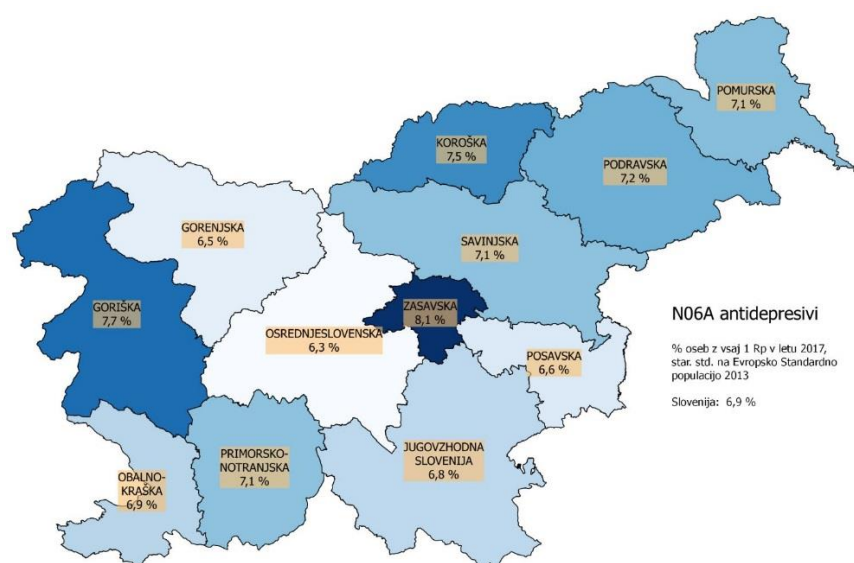
Predpisanih je bilo 17,8 tisoč receptov za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 187 tisoč EUR. Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov je bil amitriptilin (N06AA09) s 14,4 tisoč recepti.

Tabela 4. 13: Poraba antidepresivov (N06A) po spolu v številu DDD ter DID od leta 2002 do 2017

Leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	3.927.574	9.733.803	13.663.352	11,02	26,16	18,76
2003	4.703.438	11.536.421	16.241.734	13,18	31,01	22,28
2004	5.537.711	13.459.861	18.999.049	15,53	36,16	26,07
2005	6.263.461	15.143.864	21.409.172	17,51	40,63	29,31
2006	6.938.126	16.972.763	23.911.311	19,28	45,47	32,62
2007	7.973.067	19.529.012	27.502.079	21,95	52,24	37,31
2008	8.972.043	21.824.163	30.796.206	24,66	58,30	41,71
2009	9.650.635	23.109.215	32.759.850	26,13	61,43	43,95
2010	10.416.552	24.724.393	35.140.945	28,12	65,48	46,98
2011	11.294.324	26.194.612	37.488.937	30,47	69,20	50,04

2012	11.712.077	26.660.791	38.372.868	31,54	70,31	51,13
2013	12.321.810	27.733.957	40.055.767	33,11	73,10	53,30
2014	12.737.994	28.625.246	41.363.239	34,17	75,39	54,97
2015	13.256.730	29.496.315	42.753.045	35,52	77,66	56,78
2016	13.690.906	30.580.484	44.271.390	36,60	80,50	58,80
2017	13.881.924	30.982.991	44.864.916	37,10	81,60	59,50

Med antidepresivi se najhitreje povečuje poraba trazodona, mirtazapina in duloksetina. Največ so antidepresive predpisovali v zasavski regiji, sledita goriška in koroška regija. Povprečno je antidepresive prejelo 6.9 % populacije, enako kot leto prej (slika 4.22).

Slika 4. 22: Odstotek oseb, katerim so bili predpisani antidepresivi v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

Psihostumulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinetične motnje in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) zavzemajo med psihoanaleptiki manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. V letu 2017 se je število receptov povečalo za 1 %, stroški so se povečali za 10 %. Največ predpisanih psihostimulansov, 6,3 tisoč receptov, je vsebovalo piracetam (N06BX03) iz skupine drugih psihostimulansov in učinkovin za obnavljanje celic CŽS (N06BX). Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA) sta bila metilfenidat (N06BA04) s 5.963 recepti in atomoksetin (N06BA09) z 2.256 recepti.

Število receptov in vrednost **zdravil za zdravljenje demence (N06D)** se z leti povečuje in se je glede na leto 2016 povečalo za 3 %. Skupni stroški za ta zdravila so se znižali za 8 %, povprečna vrednost enega recepta je znašala 64,5 EUR.

Razvrstitev zdravil za zdravljenje demence, ki so se predpisovala v letu 2017, glede na število receptov: rivastigmin, memantin, donepezil, galantamin in list ginka.

Največ predpisanih zdravil iz skupine antiholinesteraz (N06DA) je bilo z rivastigminom (N06DA03) s 26,6 tisoč recepti. Sledita donepezil (N06DA02) s 15,2 tisoč recepti in galantamin (N06DA04) z 10,7 tisoč recepti. Skupno je bilo predpisanih 4.179.400 DDD oz. 5,5 DID antiholinesteraz (N06DA). Med drugimi zdravili za zdravljenje demence (N06DX) je prevladoval memantin (N06DX01) z 22,8 tisoč recepti.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo podskupini N07, predstavljajo 2,1 % delež v številu in 9,3 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Število receptov se je glede na leto 2016 povečalo za 1 %, vrednost pa se je povečala za 19 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 90,6 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 33 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi zdravili proti vrtoglavici (N07C). Predpisanih je bilo 54,9 tisoč receptov v vrednosti 601,4 tisoč EUR, 4.602.170 DDD oz. 6,1 DID. Najpogosteje predpisana zdravila, ki se uporabljajo proti vrtoglavici so vsebovala betahistin (N07CA01) s 49,9 tisoč recepti in cinarizin (N07CA02) s 4,9 tisoč recepti.

Parasimpatikomimetikov (N07A) je bilo predpisanih 2.726 receptov, od tega za piridostigmin (N07AA02) 2.404 receptov, za pilokarpin (N07AX01) pa 322 receptov.

Za zdravljenje zasvojenosti je bilo predpisanih 3.172 receptov, od tega zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB) 1.827 receptov, od tega naltreksona (N07BB04) 1.736 receptov in nalmevena (N07BB05) 90 receptov. Skupno je bilo predpisanih 104.435 DDD oz. 0,1 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA) je bilo predpisanih 1.314 receptov, za vareniklin (N07BA03) 1.311 receptov in 3 recepti za nikotin (N07BA01). Skupno je bilo predpisanih 17.072 DDD zdravil za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom.

Med drugimi zdravili z delovanjem na živčevje (N07XX) je opazna precejšnja rast porabe zdravil dimetilfumarat (N07XX09) in fampridin (N07XX07) za zdravljenje multiple skleroze. Predpisanih je bilo več kot 4,5 tisoč receptov za dimetilfumarat in skoraj 3 tisoč receptov za fampridin.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Za zdravljenje zasvojenosti z opiodi (N07BC) je bilo predpisanih 31 receptov, kar je 11 % več kot leta 2016, v vrednosti 290 EUR. Od tega je bilo predpisanih 30 receptov za metadon in 1 recept za buprenorfin.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev (Ur.list 98/99) v mreži Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti (CPZOPD) predpisujejo na naročilnico. CPZOPD podatke o porabi sporočajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Predpisanih je bilo 15.231 škatel **morfin** (N02AA01) v obliki:

- *Substitol 120 mg* (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu))
- *Substitol 200 mg* trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)).

Predpisanih je bilo 2,8 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom (14.818 škatel).

Predpisanih je bilo 16.527 škatel **buprenorfina (N07BC01)** v obliki:

- *Buprenorfin Alkaloid 2mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu))
- *Buprenorfin Alkaloid 8mgx28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)).

Predpisanih je bilo 9,5 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom (15.100 škatel).

Predpisanih je bilo 4887 steklenic (1000 ml) **metadona (N07BC02)** v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml* (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico),
- *Heptanon 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine) in *Metadon Krka 10 mg/ml peroralna raztopina* (steklenica s 1000 ml raztopine).

Predpisanih je bilo 380 steklenic **metadona (100 ml)** v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml* (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom)
- *Metadon Krka 10 mg/ml peroralne raztopine* (škatla s steklenico s 100 ml raztopine).

Predpisano je bilo za 1,5 % manj steklenic metadona (1000 ml) in 61,3 % manj stekleničk metadona (100 ml) v primerjavi s prejšnjim letom.

Predpisanih je bilo 34.009 škatel **kombinacije buprenorfina in naloksona (N07BC51)** v obliki:

- *Suboxone 2 mg/0,5 mg* (podjezične tablete, škatla po 7 tablet) in
- *Suboxone 8 mg/2 mg* (podjezične tablete, škatla po 7 tablet).

Predpisano je bilo 8,9 % manj škatel v primerjavi s prejšnjim letom.

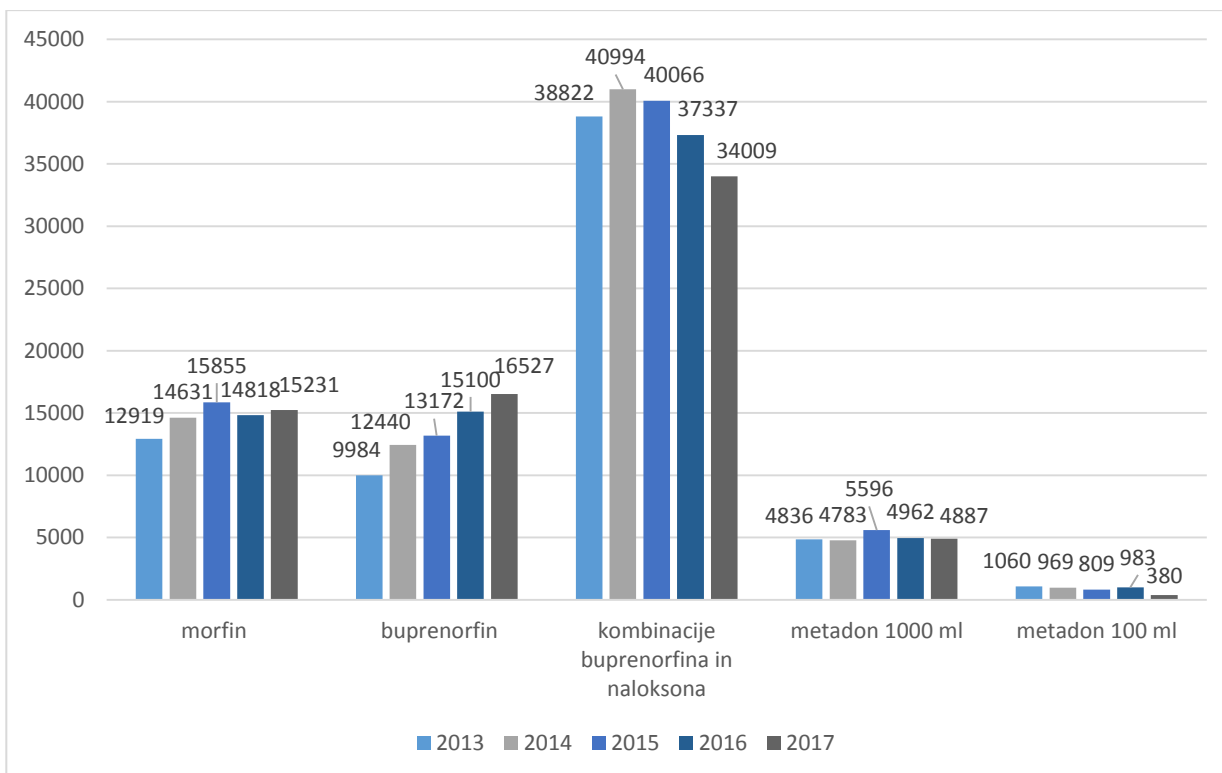
V letu 2017 je znašal strošek zdravil v programu zdravljenja odvisnosti 1.906.622,7 EUR, kar je 3,1% več kot leta 2016 (1.849.582,66 EUR). V znesku niso upoštevani stroški soka, platenke, signature in konzervansa ob pripravi metadona.

Strošek za zdravila z metadonom je bil 226.703,24, kar je 4,2 % več kot leta 2016, ko je bil strošek 217.559,48 EUR.

Strošek za zdravila z buprenorfinom je bil 588.662,44 EUR (12,3 % več kot leta 2016),

Strošek za zdravila z buprenorfinom in naloksonom 321.374,54 (10,1 % manj kot leta 2016)

Strošek za zdravila z morfinom je bil 769.882,48 EUR (2,6 % več kot leta 2016).

Slika 4. 23: Trend porabe zdravil v programu zdravljenja odvisnosti izražen v enotah mere po šifrantu osnovnih pakiranj v CBZ (npr: škatla, steklenica, ...)

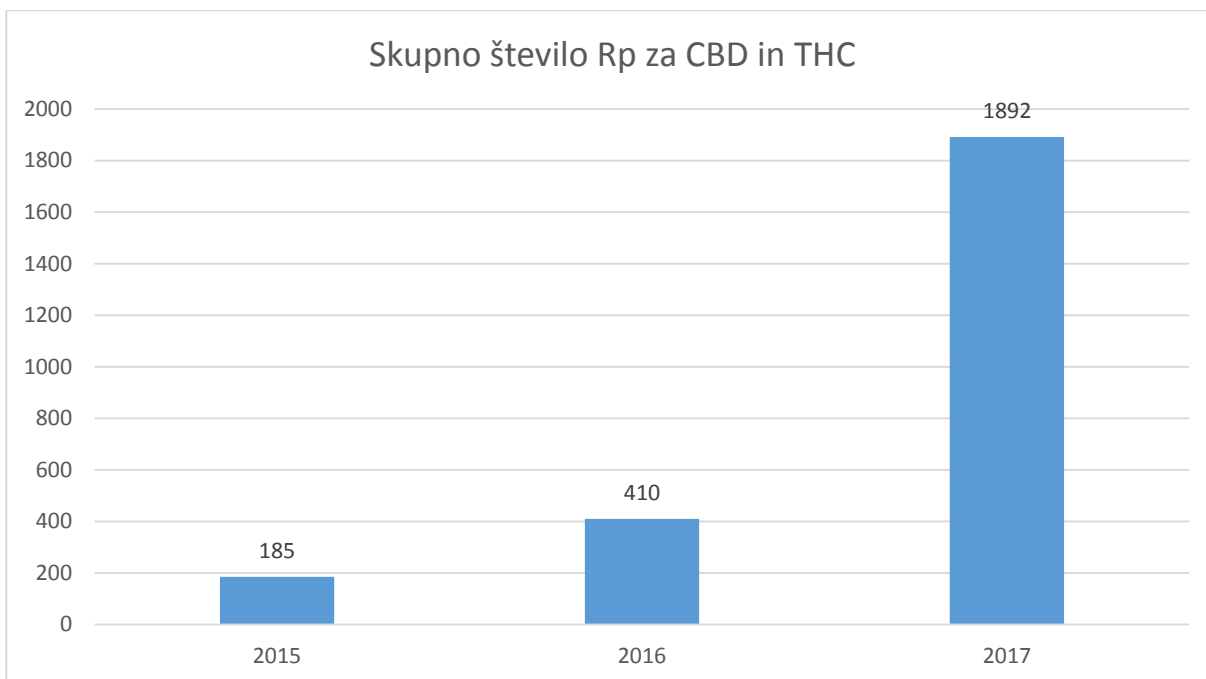
Predpisovanje zdravil iz kanabinoidov

V Sloveniji do zdaj še ni bilo registriranih gotovih zdravil z učinkovino THC. Zdravniki lahko predpišejo magistralno zdravilo z učinkovinami tetrahidrokanabinol (THC), kanabidiolom (CBD) ter kombinacijami na beli recept. Recept se izda v dvojniku, vpisan mora biti v knjigo narkotikov, lekarna pa vodi evidenco o uporabi. Magistralno zdravilo lahko pripravi bolnišnična ali javna lekarna. Podatke o cenah vodi ZZS.

Lekarne so o predpisanih receptih za omenjene pripravke poročale Lekarniški zbornici Slovenije.

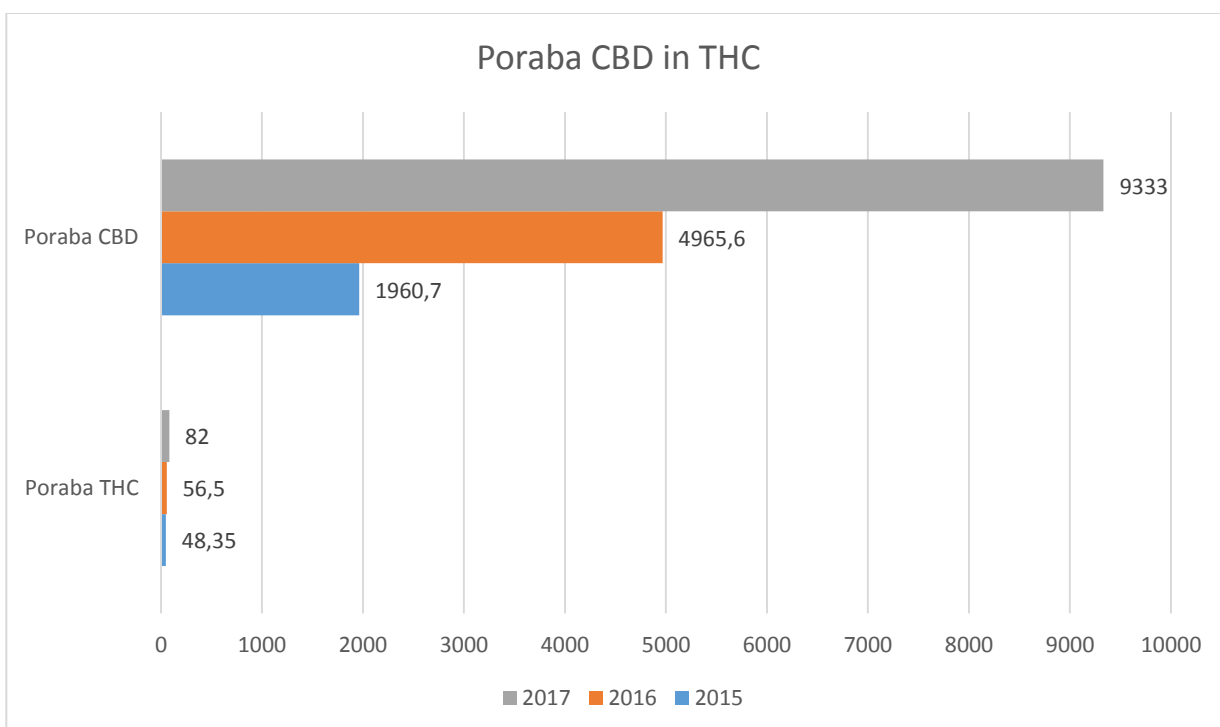
Predpisani recepti so razvrščeni po posameznih lekarnah in regijah.

Slika 4. 24: Skupno število predpisanih receptov za THC in CBD v letih 2015-2017

V letu 2016 je bilo predpisanih in porabljenih 56,5 g THC in 4965,6 g CBD, v letu 2017 pa je bilo predpisanih in porabljenih 82 g THC in 9333 g CBD (slika 4.26).

Slika 4. 25: Skupna poraba THC in CBD v gramih v letih 2015 – 2017

4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri podskupine.

Število in vrednost predpisanih receptov z antiparazitiki, insekticidi in repelenti je sorazmerno nizko glede na ostale skupine zdravil. V letu 2017 je prišlo do 4 % povečanja števila izdanih receptov ob 12 % višjih stroških za ta zdravila. Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je znašala 9,9 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo izdanih 30 receptov.

Iz celotne skupine P so 40,3 % delež v številu receptov in 34,5 % vrednosti zdravil predstavljali recepti s predpisanimi antiprotozoiki (P01). 55,5 % delež v številu receptov in 53,5 % vrednosti zdravil pa so predstavljali antihelmintiki (P02). Predpisanih je bilo 90.002 DDD oz. 0,1 DID antiprotozoikov, 152.391 DDD oz. 0,2 DID antihelmintikov in 150.970 DDD oz. 0,2 DID zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidi in repelenti.

Tabela 4. 14: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za antiparazitike, insekticide in repeleente, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
P								
- ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	61.399	104	605.906	112	9,9	30	393.363	0,5
P01 - ANTIPROTOZOIKI	24.747	97	208.932	126	8,4	12	90.002	0,1
P01A - Zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni	24.098	95	158.415	98	6,6	12	75.726	0,1
P01AB - Derivati nitroimidazola	24.098	95	158.415	98	6,6	12	75.726	0,1
P01AB01 - metronidazol	24.098	95	158.415	98	6,6	12	75.726	0,1
P01B - Antimalariki	649	1.298	50.517	1.562	77,8	0	14.276	0,0
P01BA - Aminokinolini	16	89	245	76	15,3	0	500	0,0
P01BB - Bigvanidi	556	1.738	45.206	1.553	81,3	0	13.776	0,0
P02 - ANTIHELMINTIKI	34.068	108	323.886	105	9,5	16	152.391	0,2
P02C - Zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi)	34.068	108	323.886	105	9,5	16	152.391	0,2
P02CA - Derivati benzimidazola	34.067	108	323.797	105	9,5	16	152.391	0,2
P03 - ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJIH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	2.584	112	73.089	109	28,3	1	150.970	0,2
P03A - Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	2.584	112	73.089	109	28,3	1	150.970	0,2
P03AC - Piretrini in sintezne spojine	2.543	113	72.763	110	28,6	1	140.490	0,2
P03AX - Druga zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	41	60	325	62	7,9	0	10.480	0,0

V podskupini antiprotozoikov so bila najpogosteje predpisana zdravila tista, ki so vsebovala metronidazol (P01AB01) na 24,1 tisoč receptih, v skupini antihelmintikov zdravila z mebendazolom (P02CA01) na 34,1 tisoč receptih in v skupini zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidov in repelentov zdravila s permetrinom (P03AC04) na 2,5 tisoč receptih. Peroralna oblika medronidazola se uporablja tudi za indikacije, ki se sicer uporabljajo pri intravenozni obliki metronidazola (J01XD01).

Predpisovanje mebendazola proti boleznim, ki jih povzročajo nitasti črvi, se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 8%.

4.12 R Zdravila za bolezni dihal

Zdravila za bolezni dihal so razvrščena v 6 podskupin.

V letu 2017 je bilo predpisanih več kot milijon receptov v vrednosti 25,6 milijonov EUR. V primerjavi z letom 2016 se je število receptov znižalo za 1 %, vrednost pa za 6 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 24,0 EUR.

Predpisanih je bilo 55.239.309 DDD, to je 73,2 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06).

Tabela 4. 15: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za bolezni dihal, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
R - ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.062.718	99	25.554.414	94	24,0	514	55.239.309	73,2
R01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	186.598	100	1.809.286	102	9,7	90	8.555.078	11,3
R01A - Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	186.393	100	1.807.604	102	9,7	90	8.553.838	11,3
R01AA - Simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	6.283	93	50.583	98	8,1	3	73.731	0,1
R01AB - Simpatikomimetiki, kombinacije brez kortikosteroidov	548	107	4.989	108	9,1	0	8.200	0,0
R01AC - Zdravila s protialergijskim delovanjem brez kortikosteroidov	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
R01AD - Kortikosteroidi	174.767	100	1.729.095	102	9,9	85	8.382.032	11,1
R01AX - Druga zdravila za bolezni nosne sluznice	4.795	114	22.936	114	4,8	2	89.875	0,1
R01B - Nazalni dekonjestivi za sistemsko zdravljenje	205	78	1.682	83	8,2	0	1.240	0,0
R01BA - Simpatikomimetiki	205	78	1.682	83	8,2	0	1.240	0,0
R02 - ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	2.153	113	25.635	115	11,9	1	16.666	0,0
R02A - Zdravila z učinkom na žrelo	2.153	113	25.635	115	11,9	1	16.666	0,0
R02AA - Antiseptiki	1.409	119	17.188	124	12,2	1	12.221	0,0
R02AX - Druga zdravila z učinkom na žrelo	744	103	8.447	100	11,4	0	4.445	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
R03 - ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	542.593	100	20.625.608	93	38,0	263	31.982.258	42,4
R03A - Inhalacijski adrenergiki	371.560	103	14.492.784	95	39,0	180	20.107.021	26,7
R03AC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	109.695	98	1.132.349	91	10,3	53	4.072.662	5,4
R03AK - Adrenergiki v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov	121.294	102	9.685.275	89	79,8	59	8.784.120	11,6
R03AL - Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki	140.571	107	3.675.160	116	26,1	68	7.250.238	9,6
R03B - Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	119.461	97	5.232.282	96	43,8	58	8.376.210	11,1
R03BA - Glukokortikoidi	76.433	97	2.108.156	97	27,6	37	4.979.730	6,6
R03BB - Antiholinergiki	43.028	99	3.124.126	96	72,6	21	3.396.480	4,5
R03C - Adrenergiki za sistemsko zdravljenje	1.736	87	10.547	85	6,1	1	38.820	0,1
R03CC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	1.736	87	10.547	85	6,1	1	38.820	0,1
R03D - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	49.836	91	889.995	60	17,9	24	3.460.207	4,6
R03DA - Ksantini	8.592	92	112.510	72	13,1	4	709.220	0,9
R03DC - Antagonisti levkotrienskih receptorjev	40.926	91	752.203	58	18,4	20	2.728.457	3,6
R03DX - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	318	95	25.282	98	79,5	0	22.530	0,0
R05 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	37.452	103	460.438	99	12,3	18	280.380	0,4
R05C - Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	8.583	104	230.862	97	26,9	4	90.651	0,1
R05CA - Ekspektoransi	418	99	2.479	96	5,9	0	2.629	0,0
R05CB - Mukolitiki	8.163	105	228.375	97	28,0	4	88.008	0,1

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
R05D - Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	28.154	102	220.818	101	7,8	14	182.214	0,2
R05DA - Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	23.825	102	180.704	100	7,6	12	98.435	0,1
R05DB - Drugi antitusiki	4.329	101	40.114	103	9,3	2	83.778	0,1
R05X - Druga zdravila za zdravljenje prehlada	528	179	6.684	192	12,7	0	5.060	0,0
R06 - ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	289.284	95	2.516.486	95	8,7	140	14.302.126	19,0
R06A - Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	289.284	95	2.516.486	95	8,7	140	14.302.126	19,0
R06AA - Aminoalkiletri	113	119	999	115	8,8	0	383	0,0
R06AB - Substituirani alkilamini	1.405	20	7.534	19	5,4	1	7.765	0,0
R06AD - Derivati fenotiazina	11.158	108	76.102	123	6,8	5	215.971	0,3
R06AE - Derivati piperazina	61.451	94	602.167	95	9,8	30	2.908.036	3,9
R06AX - Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	215.157	97	1.829.685	96	8,5	104	11.169.972	14,8
R07 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	4.638	113	116.962	112	25,2	2	102.800	0,1
R07A - Druga zdravila za bolezn dihal	4.638	113	116.962	112	25,2	2	102.800	0,1
R07AX - Druga zdravila za bolezn dihal	4.638	113	116.962	112	25,2	2	102.800	0,1

R01 Zdravila za zdravljenje bolezn nosne sluznice

Zdravila za zdravljenje bolezn nosne sluznice so predstavljala 17,6 % v deležu receptov in 7,1 % vrednosti zdravil za bolezn dihal. Glede na leto 2016 je število receptov ostalo približno enako, vrednost zdravil pa se je povečala za 2 %. Predpisanih je bilo 186,6 tisoč receptov, skoraj vsi iz podskupin dekonjestivov in drugih zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A).

Večina receptov za enokomponentna zdravila za bolezn nosne sluznice, ki vsebujejo simpatikomimetike (R01AA), vsebuje oksimetazolin (R01AA05) s 5,5 tisoč recepti.

Največji delež zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice, predpisanih na recept, zavzemajo kortikosteroidi (R01AD). Skupno je bilo predpisanih 8.382.032 DDD oz. 11,1 DID zdravil te skupine. Število predpisanih receptov je ostalo enako, stroški za zdravila pa so se povečali za 2 %. Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo z zdravili, ki so vsebovala mometazon (R01AD09) na 131,6 tisoč receptih v vrednosti 886,4 tisoč EUR in flutikazonfuroat (R01AD12) na 20,5 tisoč receptih v vrednosti 254,8 tisoč EUR.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Največji delež v številu receptov (51,1 %) in vrednosti (80,7 %) s predpisanimi zdravili za bolezn dihal, je pripadalo zdravilom za obstruktivne pljučne bolezni. V tej podskupini je bila tudi največja povprečna vrednost na en recept, ki je znašala 38 EUR.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so se najpogosteje predpisovali inhalacijski adrenergiki (R03A), predpisanih je bilo preko 371,6 tisoč receptov v vrednosti 14,5 milijonov EUR, 20.107.021 DDD oz. 26,7 DID.

Večino bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC) so predstavljala zdravila s salbutamolom (R03AC02) na 102,2 tisoč receptih v vrednosti 678 tisoč EUR.

V skupini adrenergikov in drugih učinkovin za obstruktivne pljučne bolezni (R03AK) je bilo predpisanih 121,3 tisoč receptov, vrednost zdravil je bila 9,7 milijonov EUR. Vsebovala so formoterol in beklometazon (R03AK08) s 45,2 tisoč recepti in stroški 3,7 milijona EUR, salmeterol in flutikazon (R03AK06) s 33 tisoč recepti in stroški 2,5 milijonov EUR, formoterol in budesonid (R03AK07) z 32,2 tisoč recepti in stroški 2,6 milijonov EUR ter vilanterol in flutikazonfuroat (R03AK10) z 11 tisoč recepti in stroški 876,5 tisoč EUR.

V skupini adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki (R03AL) je bilo predpisanih 140,6 tisoč receptov, v vrednosti 3,7 milijone EUR, večina za fenoterol in ipratropijev bromid (R03AL01).

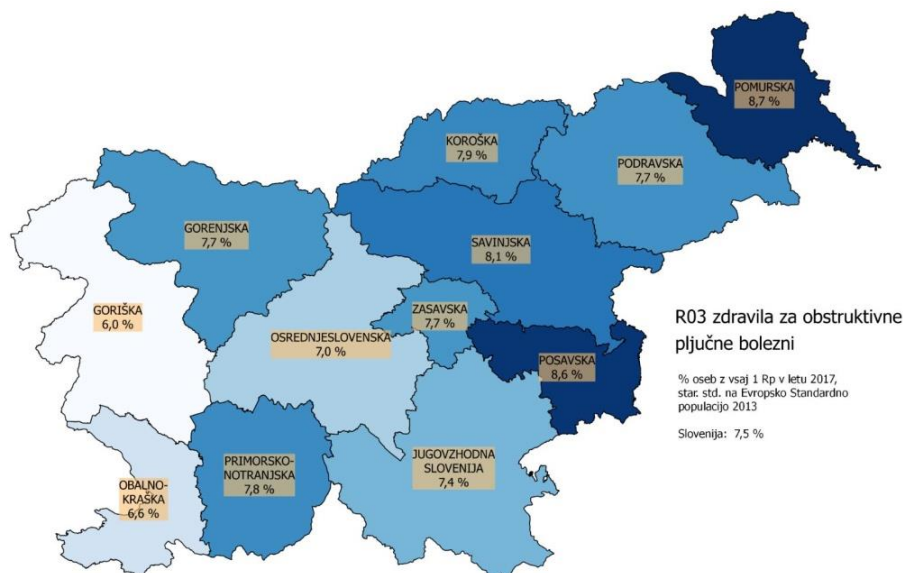
V skupini drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B) je bilo predpisanih 119,5 tisoč receptov v vrednosti 5,2 milijone EUR. Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala glukokortikoide (R03BA). Najpogosteje je bil predpisan flutikazon (R03BA05) z 43,7 tisoč recepti v vrednosti 1,0 milijon EUR.

V skupini antiholinergikov (R03BB) je bil najpogosteje predpisan tiotropijev bromid (R03BB04) s 34,6 tisoč recepti.

Med inhalacijskimi zdravili za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni se je najbolj povečalo predpisovanje kombinacij formoterol in beklometazon ter vilanterol in flutikazon, v porastu sta tudi kombinaciji olodaterol in tiotropijev bromid ter formoterol in aklidinijev bromid. Med posameznimi glukokortikoidi se je najbolj povečalo predpisovanje ciklesonida.

V skupini drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D) je bilo predpisanih 49,8 tisoč receptov v vrednosti čez 890 tisoč EUR, od tega največ za montelukast (R03DC03) s 40,9 tisoč recepti in teofilin (R03DA04) z 8,6 tisoč recepti.

Največ zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni so v letu 2017 predpisovali v pomurski in posavski regiji. Poprečno zdravila za obstruktivne pljučne bolezni prejema 7,5 % prebivalcev (slika 4.26).

Slika 4. 26: Odstotek oseb, katerim so bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2017.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 37,5 tisoč zdravil za zdravljenje kašlja in prehlada, od tega skoraj 28,2 tisoč receptov za antitusike in kombinacije brez ekspektoransov (R05D).

Največ predpisanih zdravil iz skupine z opijevimi alkaloidi in njihovimi derivati (R05DA) je vsebovalo folkodin (R05DA08) z 21,5 tisoč recepti. Sledil je kodein (R05DA04) z 2,4 tisoč recepti.

Vsa zdravila iz skupine drugi antitusiki (R05DB) so vsebovala butamirat (R05DB13) s 4.329 recepti, 83.778 DDD oz. 0,1 DID.

V skupini ekspektoransov, kombinacije brez antitusikov (R05C) je bilo predpisanih 8,6 tisoč receptov, od tega večina za mukolitike (R05CB). Predpisanih je bilo 88.008 DDD oz. 0,1 DID mukolitikov.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje so v letu 2017 predstavljali 27,2 % delež v številu receptov in 9,8 % delež v vrednosti zdravil za bolezni dihal, predpisanih je bilo 289 tisoč receptov. V primerjavi z letom 2016 je bilo predpisano 5% manjše število receptov ob 5% manjših stroških.

Med aminoalkiletri (R06AA) so bila najpogosteje predpisana zdravila z difenhidraminom (R06AA02), ki pa imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je bila poraba zdravil višja od prikazane.

Od substituiranih alkilaminov (R06AB) se je predpisovala samo učinkovina dimetinden (R06AB03) s 1.405 recepti, 7.765 DDD oz. 0,01 DID.

Od derivatov fenotiazina (R06AD) so vsa predpisana zdravila vsebovala tietilperazin (R06AD03) z 11,2 tisoč recepti, 215.971 DDD oz. 0,3 DID. Število receptov z derivati piperazina (R06AE) se je zmanjšalo za 6 %, ob znižanju stroškov za 5 %. Predpisanih je bilo 61,5 tisoč receptov, 2.908.036 DDD oz. 3,9 DID, in sicer s cetirizinom (R06AE07) 42,1 tisoč receptov in z levocetirizinom (R06AE09) 19,4 tisoč receptov.

Največ, 215 tisoč receptov in 11.169.972 DDD oz. 14,8 DID s predpisanimi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje je bilo z zdravili v skupini drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06AX). Zdravila z loratadinom (R06AX13) so bila predpisana na skoraj 126,3 tisoč receptih, sledila so zdravila z desloratadinom (R06AX27) na 72 tisoč receptih in feksofenadinom (R06AX26) na 16,9 tisoč receptih.

4.13 S Zdravila za bolezni čutil

Zdravila za bolezni čutil so razvrščena v tri podskupine.

V letu 2017 je bilo predpisanih preko 704 tisoč receptov v vrednosti čez 8,6 milijone EUR. V primerjavi z letom 2016 je število receptov ostalo približno enako, skupna vrednost receptov pa se je povečala za skoraj 4%. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine S je bila 12,2 EUR. Skupno je bilo predpisanih 16.616.729 DDD, to je 22 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine zdravil za očne bolezni (S01).

Tabela 4. 16: Število predpisanih receptov, vrednost zdravil ter porabljenih DDD in DID za zdravila za zdravljenje očesnih, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	704.467	100	8.602.905	104	12,2	341	16.616.729	22,0
S01 - ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	704.467	100	8.602.905	104	12,2	341	16.616.729	22,0
S01A - Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	214.703	98	1.099.831	100	5,1	104	1.051.948	1,4
S01AA - Antibiotiki	173.034	96	835.778	97	4,8	84	777.591	1,0
S01AD - Protivirusna zdravila	1.753	311	27.809	358	15,9	1	9.689	0,0
S01AE - Fluorokinoloni	39.916	105	236.244	104	5,9	19	264.668	0,4
S01B - Protivnetna zdravila	74.246	104	725.166	115	9,8	36	602.710	0,8
S01BA - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	55.389	102	490.477	109	8,9	27	499.495	0,7
S01BC - Nesteroidna protivnetna zdravila	18.857	110	234.689	128	12,4	9	103.215	0,1
S01C - Protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	139.415	99	684.649	98	4,9	67	727.103	1,0
S01CA - Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	139.415	99	684.649	98	4,9	67	727.103	1,0
S01E - Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	146.772	100	3.823.666	99	26,1	71	10.052.606	13,3
S01EA - Simpatikomimetiki za zdravljenje glavkoma (zelene mreže)	2.725	87	40.039	91	14,7	1	167.925	0,2
S01EB - Parasimpatikomimetiki	3	50	629	316	209,5	0	8	0,0
S01EC - Zaviralci karboanhidraze	20.767	120	476.875	123	23,0	10	1.203.198	1,6
S01ED - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	64.197	97	1.958.415	96	30,5	31	4.441.670	5,9
S01EE - Analogi prostaglandina	59.080	99	1.347.709	98	22,8	29	4.239.805	5,6
S01F - Midriatiki in cikloplegiki	2.624	9.719	74.199	33.491	28,3	1	1.200	0,0
S01FA - Antiholinergiki	2.624	9.719	74.199	33.491	28,3	1	1.200	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
S01G - Dekongestivi in protialergijska zdravila	43.438	88	537.940	92	12,4	21	1.432.150	1,9
S01GA - Simpatikomimetiki za oženje krvnih žil	111	47	957	54	8,6	0	1.715	0,0
S01GX - Druga protialergijska zdravila	43.327	89	536.984	92	12,4	21	1.430.435	1,9
S01H - Lokalni anestetiki	3	75	31	80	10,2	0	225	0,0
S01HA - Lokalni anestetiki	3	75	31	80	10,2	0	225	0,0
S01X - Druga zdravila za očesne bolezni	83.264	108	1.656.220	115	19,9	40	2.748.785	3,6
S01XA - Druga zdravila za očesne bolezni	83.264	108	1.656.220	115	19,9	40	2.748.785	3,6

S01 Zdravila za očesne bolezni

Največ predpisanih receptov z zdravili za očesne bolezni je bilo iz skupine zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A), 214,7 tisoč receptov, od tega največ zdravil z antibiotiki (S01AA), čez 173 tisoč receptov.

Največ predpisanih zdravil je vsebovalo tobramicin (S01AA12) s 147,9 tisoč recepti. Zdravila s tobramicinom so predstavljala 21 % delež v številu receptov in 8 % delež v vrednosti vseh zdravil za bolezni čutil. Od drugih zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij je bilo predpisanih največ receptov s ciprofloksacinom (S01AE03) s 36 tisoč recepti v vrednosti skoraj 205 tisoč EUR.

Protivnetna zdravila (S01B) so v večini vsebovala kortikosteroide, od tega največ (39,8 tisoč receptov) z deksametazonom (S01BA01).

Z deksametazonom (S01CA01) so bila predpisana tudi vsa kombinirana zdravila, ki so vsebovala tudi antimikrobne učinkovine (S01C); predpisanih je bilo 139 tisoč receptov, 727.103 DDD oz. 1,0 DID.

Število receptov z zdravili za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice (S01E) je v letu 2017 ostalo enako, stroški pa so se znižali za 1 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 26,1 EUR. Predpisanih je bilo skupno 10.052.606 DDD oz. 13,3 DID zdravil za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice.

Največ predpisanih zdravil za zdravljenje glavkoma je vsebovalo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta timolol v kombinaciji z drugimi učinkovinami (S01ED51) s skoraj 52,7 tisoč recepti in monokomponentnim timololom (S01ED01) z 8,7 tisoč recepti. Najpogosteje predpisan analog prostaglandinov je bil latanoprost (S01EE01) z 40,6 tisoč recepti v vrednosti 805 tisoč EUR.

Med dekonjestivi in protialergijskimi zdravili (S01G) so bila najpogosteje predpisana zdravila z olopatadinom (S01GX09) na 25,2 tisoč receptih in s ketotifenom (S01GX08) na 16,5 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 1.432.150 DDD oz. 1,9 DID dekonjestivov in protialergijskih zdravil.

V skupino druga zdravila za zdravljenje očesnih bolezni (S01X) so razvrščene umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20) s 83,3 tisoč recepti v vrednosti skoraj 1,7 milijona EUR.

4.14 V Razna zdravila

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v 8 podskupin: alergijo sprožajoče snovi (alergeni), druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni, diagnostiki, osnovna hranila, drugi neterapevtski pripravki, kontrastna sredstva, radiodiagnostiki in radioterapevtiki.

Število receptov v skupini V, ki jo sestavljajo različna zdravila, znaša skoraj 87,2 tisoč, kar pomeni 20 % porast glede na leto prej.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine osnovnih hranil (V06) s 74,7 tisoč recepti ter iz skupine drugih nerazvrščenih zdravil za različne bolezni (V03) z 9,4 tisoč recepti.

Med osnovnimi hranili prevladujejo recepti za hranila, ki vsebujejo maščobe, ogljikove hidrate, proteine, minerale in vitamine ter kombinacije (V06DB) s 66,9 tisoč recepti.

Tabela 4. 17: Število predpisanih receptov, vrednosti zdravil ter porabljenih DDD in DID za skupno razna zdravila, Slovenija, 2017

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
V	87.184	120	6.745.474	111	77,4	42	413.486	0,5
- RAZNA ZDRAVILA								
V01 - ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	3.022	258	560.578	238	185,5	1	87.429	0,1
V01A - Alergijo sprožajoče snovi (alergeni)	3.022	258	560.578	238	185,5	1	87.429	0,1
V01AA - Alergenski ekstrakti	3.022	258	560.578	238	185,5	1	87.429	0,1
V03 - DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	9.446	103	2.197.415	102	232,6	5	326.057	0,4
V03A - Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	9.446	103	2.197.415	102	232,6	5	326.057	0,4
V03AB - Antidoti	14	42	54	16.252	3,8	0	13	0,0
V03AC - Kelirajoča sredstva za zdravljenje akutnih zastrupitev z železom	929	122	1.079.008	121	1.161,5	0	15.430	0,0
V03AE - Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije	7.808	103	1.063.718	89	136,2	4	286.839	0,4
V03AG - Zdravila za zdravljenje hiperkalcemije	695	91	54.635	92	78,6	0	23.775	0,0
V06 - OSNOVNA HRANILA	74.696	120	3.987.311	108	53,4	36	0	0,0
V06C - Hranila za otroke	2.826	116	753.628	97	266,7	1	0	0,0
V06CA - Hranila brez fenilalanina	623	118	569.843	93	914,7	0	0	0,0
V06D - Druga hranila	71.867	120	3.233.490	111	45,0	35	0	0,0
V06DB - Maščobe, ogljikovi hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije	66.918	120	2.878.247	111	43,0	32	0	0,0
V06DF - Mlečni nadomestki	4.602	113	325.248	103	70,7	2	0	0,0
V06DX - Druge kombinacije hranil	347	287	29.995	308	86,4	0	0	0,0
V07 - DRUGI NETERAPEVTSKI PRIPRAVKI	18	113	152	114	8,5	0	0	0,0
V07A - Drugi neterapevtski pripravki	18	113	152	114	8,5	0	0	0,0
V07AC - Krvne transfuzije, pomožni izdelki	16	100	142	106	8,9	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2017	Indeks št. Rp 17/16	Vrednosti zdravil 2017	Indeks vrednosti 17/16	Povprečna vrednost na 1 Rp	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2017	Število DID 2017
V08 - KONTRASTNA SREDSTVA	2	25	18	23	8,9	0	0	0,0
V08A - Jodirana rentgenska kontrastna sredstva	2	200	18	190	8,9	0	0	0,0
V08AB - Nefrotropna, nizkoosmolalna rentgenska kontrastna sredstva, topna v vodi	2	200	18	190	8,9	0	0	0,0
V08C - Kontrasti za jedrsko magnetno resonanco	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0
V08CA - Paramagnetna kontrastna sredstva	0	0	0	0	0,0	0	0	0,0

5.

Zdravila za izvajanje programa cepljenja

Staša Javornik, Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2017 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 24/17. Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ.

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 5.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2013, 2014, 2015, 2016 in 2017 ter porabljena sredstva za nakup zdravil za izvajanje programa cepljenja v letu 2017, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (vrednosti so v EUR brez DDV).

Tabela 5. 1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2013, 2014, 2015, 2016 in 2017

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2017/2016	Vrednost v letu 2017 (EUR brez DDV)
		Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017		
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	12.139	11.423	12.153	11.606	9.041	78	81.700,00
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	39	26	29	24	28	117	3.136,50
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	313	195	147	258	177	69	37.224,00
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	285	358	265	254	298	117	128.943,36
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	808	977	768	687	705	103	550.573,20
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	348	347	400	436	302	69	3.113,00
J07AH07	Cepivo proti meningokokom tipa C s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	22	8	10	6	1	17	340,00
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	/	228	304	362	310	86	6.542,50
J07AH09	Cepivo proti meningokokom B					87	/	40.500,00
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	18.900	18.134	19.160	20.646	22.847	111	457.066,00
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	898	820	923	952	1.118	117	9.604,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	1.104	1.310	1.344	1.603	2.170	135	95.480,00
J07AL52	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence)	242	813	18.354	27.851	34.479	124	831.450,00

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2017/2016	Vrednost v letu 2017 (EUR brez DDV)
		Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017		
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	46.655	45.479	44.409	44.116	44.362	101	62.054,16
J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	40.100	36.950	37.390	38.900	38.980	100	78.948,78
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslajenimi bakterijami	5.200	7.200	6.640	7.900	7.750	98	7.893,10
J07AP03	Cepivo proti tifusu s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni					2	/	24,00
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	924	1.217	1.187	1.071	915	85	11.971,80
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	4.172	4.145	3.198	3.566	3.611	101	50.736,50
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za otroke)	216	223	154	176	274	156	1.274,10
	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za odrasle)	73.663	68.329	60.743	59.131	67.985	115	390.377,00
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	56.080	59.810	61.210	61.262	62.100	101	286.440,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	3.203	2.309	2.386	2.995	3.136	105	18.240,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	/	452	1.050	848	941	111	55.000,00
J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	57	/	9	31	8	26	308,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	117	55	64	112	138	123	2.010,27
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	319	362	337	334	494	148	16.324,80

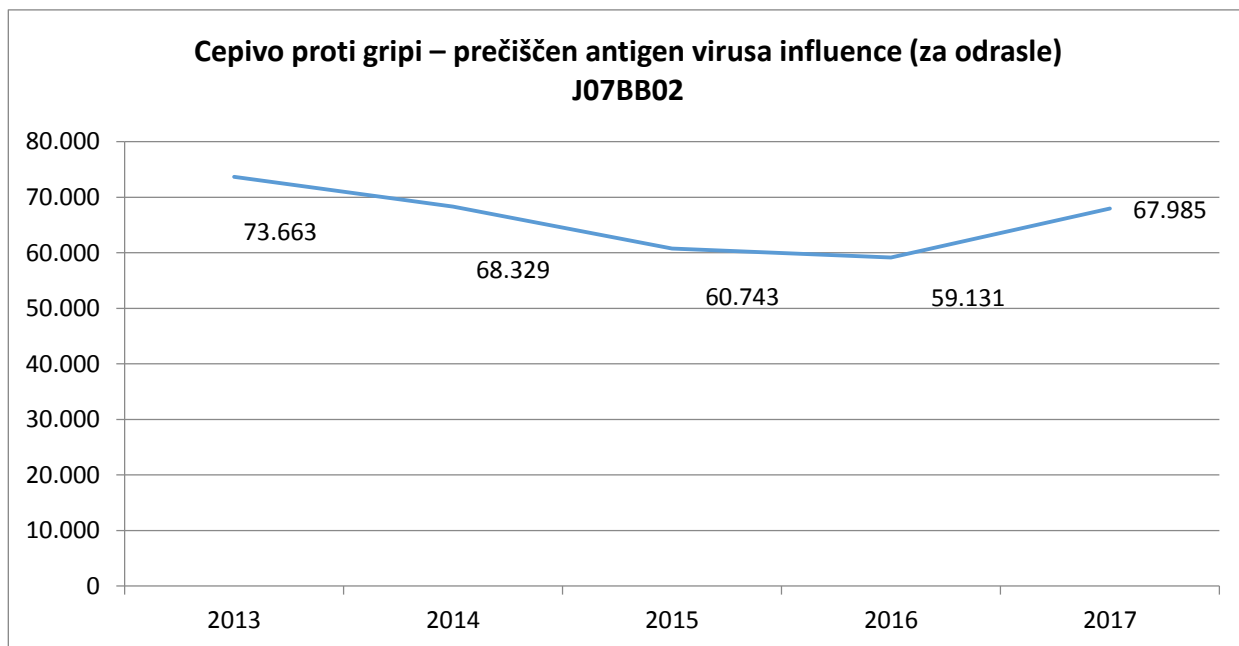
ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2017/2016	Vrednost v letu 2017 (EUR brez DDV)
		Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017		
J07BD01	Cepivo proti ošpicam z oslabiljenimi virusi	50	40	160	10	10	100	/
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabiljenimi virusi	40.930	44.250	43.120	41.800	42.300	101	272.060,00
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	262	260	343	324	379	117	2.570,00
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	3.827	3.656	3.732	3.483	857	25	6.828,00
J07BK01	Cepivo proti noricam z oslabiljenimi virusi	31	30	35	48	59	123	1.612,00
J07BM01	Cepivo proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18)	13.692	10.725	8.527	5.432	336	6	/
J07BM03	Cepivo proti humanim papiloma virusom (devetvalentno)	/	/	/	4.743	9.129	192	307.818,00
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	83.540	81.410	80.750	78.790	76.588	97	879.537,50
J07CA09	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano), hepatitisu tipa B in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano				5	100	2.000	3.949,92
SKUPAJ								4.701.650,49

Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2017 vplivale naslednje spremembe:

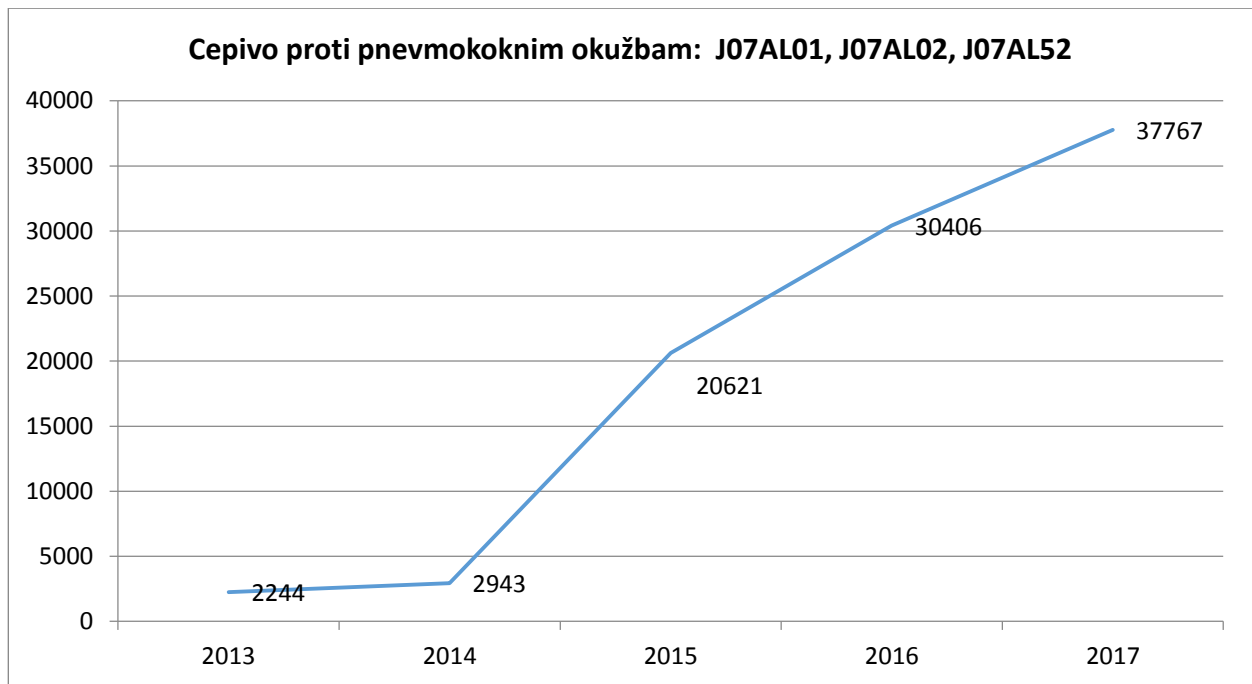
- S šolskim letom 2016/2017 se je za rutinsko cepljenje proti HPV pričelo uporabljati devetvalentno cepivo. Zaradi motnje v preskrbi s cepivom proti okužbam s humanimi papiloma virusi se je začetek cepljenja za nekatere deklice v 6. razredu zamaknil v drugo polovico šolskega leta, torej v leto 2018.
- V letu 2016 je bilo v program cepljenja vključeno 6-valentno cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, okužbam s hemofilusom influence b, hepatitisu tipa B in otroški paralizi. V kolikor obstaja indikacija za obvezno cepljenje proti hepatitisu tipa B se cepljenje lahko opravi s kombiniranim 6-valentnim cepivom, ki vsebuje tudi komponento proti hepatitisu B.
- V letu 2017 se je za izvajanje programa cepljenja pričelo uporabljati cepivo proti meningokokom tipa B. V Sloveniji je letno prijavljenih 8 - 20 bolnikov z invazivno meningokokno okužbo. V letih od 2010 do 2015 je bilo od 70 zbolelih kar 42 (60%) povzročenih z meningokokom seroskupine B, pri mlajših od dveh let pa je bil ta delež še višji (80%).
- V sezoni 2017/2018 se je za izvajanje cepljenja proti gripi pričelo uporabljati štirivalentno cepivo. Štirivalentno cepivo proti gripi (QIV) omogoča, da so cepljene osebe ustrezno zaščitene proti obema linijama influence B, ki lahko krožita v posamezni sezoni gripe.
- V letu 2017 se je povečalo zanimanje za cepljenje proti pnevmokoknim okužbam in za cepljenje proti gripi.

Na sliki 5.1. prikazujemo trend porabe cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influence v letih 2013 do 2017, kjer je opazen porast cepljenja proti gripi v zadnjem letu.

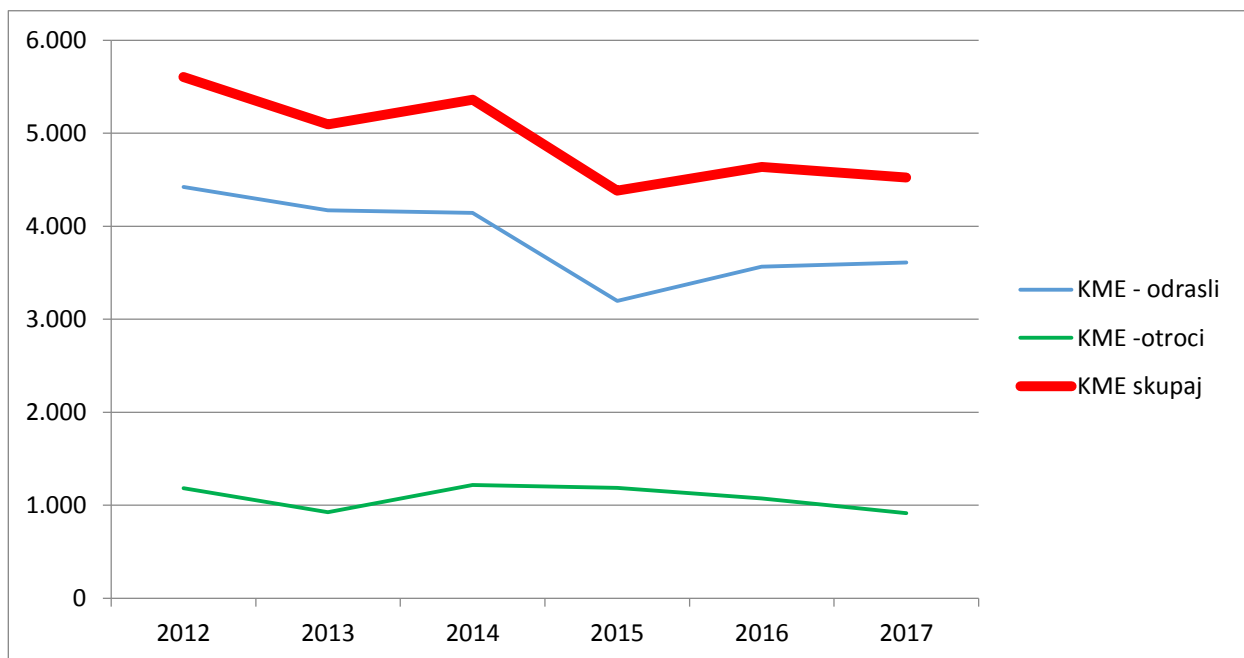
Slika 5.1: Trend porabe cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influence.

Na sliki 5.2. prikazujemo trend porabe cepiva proti pnevmokoknim okužbam v letih 2013 do 2017, kjer je opazen porast cepljenja.

Slika 5. 2: Trend porabe cepiva proti pnevmokoknim okužbam v letih 2013 do 2017

Slika 5.3 prikazuje trende v število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programov cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu, pri otrocih ter odraslih od leta 2013 do leta 2017.

Slika 5. 3: Trend števila izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programov cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu, pri otrocih ter odraslih od leta 2013 do leta 2017.

Literatura in viri

1. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Ur.list RS št. 65/00, 31/18).
2. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016 - 2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Uradni list RS št. 25/2016. Pridobljeno dne 12.05. 2017 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/125979#!/Resolucija-o-nacionalnem-planu-zdravstvenega-varstva-2016-2025-Skupaj-za-druzbo-zdravja-%28ReNPZV16-25%29>
3. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS št. 72/06, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT).
4. ATC/DDD metodologija. Pridobljeno s spletne strani: http://www.whocc.no/atc/structure_and_principles/
5. Guidelines for ATC classification and DDD assignment, 2018. 21th edition. Dostopno 15.4.2018:
6. Zakon o zdravilih (Uradni list RS št.17/14).
7. Zakon o lekarniški dejavnosti, Ur.l. št. 85/16.
8. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur. list RS št. 35/2013).
9. Marčun T, Hafner R, Rezar U, Mikuš P, Magajna S, Brborović O et al. Učinkovito upravljanje cen zdravil. In: Boljše informacije za več zdravja. Ljubljana: Slovensko društvo za medicinsko informatiko, 2014: 62-66.
10. Kos M. Elementi upravljanja s stroški zdravil v Sloveniji. Farm Vestn 2015; 66: 239-244.
11. Marđetko N, Kos M. Sistem zunanje primerjave cen zdravil z vidika Slovenije. Farm Vestn 2015; 66: 231-237.
12. Terapevtske skupine. ZZS. Pridobljeno dne 30.5.2018 s spletne strani: <http://www.zzs.si/ZZS/info/egradiva.nsf/sklepupra?OpenView&count=1000>
13. Učinki uvedbe prvih terapevtskih skupin zdravil v letu 2013 in 2014. Pridobljeno dne 16.05.2017 s spletne strani: [http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/\\$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf](http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf)
14. Čufar A. Terapevtske skupine zdravil ob letu osorej. Lekarništvo 2014; 4: 5-7.
15. Statistični urad RS. Pridobljeno s spletne strani http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc.asp, 1. 7. 2017.

16. NIJZ, Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ) (IVZ 16). Ljubljana. 2016
17. Sewell CA, Chang CY, Chehab MM, Nguyen CP: Domperidone for Lactation: What Health Care Providers Need to Know: *Obstet Gynecol.* 2017 Jun;129(6):1054-1058
18. Slovenske smernice za klinično obravnavo sladkorne bolezni tipa 2, leto 2016. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://endodiab.si/priporocila/smernice-za-vodenje-sladkorne-bolezni>.
19. Metformin for treatment of polycystic ovary syndrome in children. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://cordis.europa.eu/docs/results/602/602243/final1-metfizz-final-publishable-summary-v1-1.pdf>
20. Priporočila za zmanjšanje tveganja za diabetično ketoacidozo pri zdravljenju z zaviralci SGLT2. Sporočilo za javnost. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://www.jazmp.si/fileadmin/datoteke/dokumenti/SRZH/objava-2016-02-19-b.pdf>
21. Kocjan T, Govc Eržen J. Protokol vodenja bolnikov z osteoporozo. Slovensko osteološko društvo, Ljubljana, 2016.
22. Fras Z, Kova D. Neposredni peroralni antikoagulantni (NOAK) v klinični praksi, e-zbornik prispevkov Znanstveno-strokovno srečanje Združenja kardiologov Slovenije, 2017. Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <http://www.sicardio.org/Documents/noak2017.pdf>
23. Pregled zdravil, ki vsebujejo koagulacijski faktor VIII (faktor strjevanja krvi VIII), za oceno tveganja za nastanek nevtralizirajočih protiteles (zaviralcev) pri bolnikih, ki se za hemofilijo A zdravijo prvič, Pridobljeno 15.4.2018 s spletne strani: <https://www.jazmp.si/obvestilo/news/detail/News/pregled-zdravil-ki-vsebujejo-koagulacijski-faktor-viii-faktor-strjevanja-krvi-viii-za-oceno-tveg/>
24. Fürst J. Poraba antibiotikov in antimikotikov, *Farm Vestn* 2017; 68: 3-5
25. Čižman M, Plankar Srovin T, Sočan M, Korošec A, Ahčan J, Bajec T. Ambulantna poraba antibiotikov pri otrocih v Sloveniji, *Zdrav Vestn* 2017; 86: 185-94
26. ZZZS, Recept, 2017, 1: 19, 42
27. Čižman M. Ambulantno predpisovanje antibiotikov v Sloveniji, *ISIS*, Okt 2013, 66-68
28. Hussain M, Fizazi K, Saad F, Rathenborg P, Shore N, Ferreira U, Ivashchenko P, Demirhan E, Modelska K, Phung D, Krivoshik A, Sternberg C. N. Enzalutamide in Men with Nonmetastatic, Castration-Resistant Prostate Cancer, *N Engl J Med* 2018; 378:2465-2474.

Zahvala

Za posredovanje podatkov se iskreno zahvaljujemo

Viliju Prodanu,

Lekarniški zbornici Slovenije,

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.